

Остваривање права на ванредно повећање пензија за 11,06 одсто

НЕЗАУСТАВИВ ПРОЦЕС

Податак да је 89 корисника војне пензије од Републичког фонда ПИО наплатио закинути део пензија улива спокој, али буди и резигнираност у делу војнопензионерске популације због тренутне дискриминације. Правда је ипак на страни војних пензионера.

Мада је пре извесног времена изгледало да ће брзо бити разрешен застој у погледу реализације судским путем утврђеног права војних пензионера на ванредно повећање пензија за 11,06 одсто, то се није догодило. Тај одлучан потез треба да учини држава посредством органа одговорних за војне пензије. Пре свих то су Републички Фонд ПИО, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Министарство финансија и Министарство правде.

Оптимисти верују да ће се у пакету ребаланса државног буџета за 2014. годину наћи и увећање војних пензија, а посебно начин надокнаде закинутог дела месечних припадљивости војних пензионера.

Песимистичка варијанта указује да се још неко време, можда годину и две, неће окончати администрација која је, у неким елементима, попримила обележја гордијевог чвора. Наиме, суочавање са ћутањем Републичког фонда за ПИО у доношењу позитивних решења после две одлуке Уставног суда Србије и пресуде Управног суда, указује да у државној бирократији још има непослушних чиновника који резонују и раде по принципу „Држава то сам ја“. Можда ће та ситуација бити сигнал да држава смени људе који се опирају примени одлуке Уставног суда. Чини се да никада толико често и никада гласније изабрани носиоци највише државне власти нису изговарали у Скупштини Србије и пред телевизијским камерама да одлуке Уставног суда морају да се поштују. У свим правним државама је тако. Убеђени смо да ће коалиција на власти одиста поступити у складу са принципима и праксом правне државе.

Заиста не знамо шта се догађа у Министарству правде, јер се међу грађанима све чешће говори да се оно преметнуло у Министарство неправде. Када се пре неког времена, док Управни суд, после опструкција, другом одлуком Уставног суда Србије није био приморан на позитивну пресуду, Удружење војних пензионера обратило Министарству правде молбом да предузму мере да се ситуација разреши, па како год било, оданде је стигао одговор да Министарство правде нема јурисдикцију у односу на судску власт. Па ваљда, господо, ви који примате плате за које су средства издвојили порески обвезници, као при-

падници ресорног министарства треба да пратите и анализирате рад судова и предузмете конкретне мере да би се слабости и недостаци отклонили. Не може ни појединац, ни суд у целини, а камо ли систем правосуђа да се понаша као пуж или неко ко игнорише законе.

Обесправљеност војних пензионера ушла је у седму годину. Некоме ко не познаје чињенице могло би се учинити да је реч о замршеном судском спору, то јест о ситуацији за коју легислатива није предвидела начин разрешења. А заправо реч је о тако једноставном судском процесу до којег уопште није требало ни да дође. Да су државни чиновници поступали у складу са законом и својим овлашћењима, до овога не би ни дошло. А онда држава и правосуђе, уместо да брзо отклоне слабости, посредно су допринели маратонском спору.

Резултат ће бити више него поражавајући: дугови ће по основу камата, судских и адвокатских трошкова нарасти толико да ће се ти исти чиновници хватати за главе. Као да у администрацији нису имали искуство из претходног спора војних пензионера и државе (дуг од 2004-2007. године), када је на име једног динара дуга држава морала да исплати три динара у које су урачунате камате, судски и адвокатски трошкови. За што људи у државном апарату нису извукли поуке из тог случаја, могло би да се утврди пажљивом анализом докумената. Да ли је држава спремна да се суочи са тим, верујемо да то није спорно, посебно у часу када се води изузетно обимна и оштра кампања против корупције што је захватила наше друштвено биће.

Тренутно на сцени је неколико сценарија према којима се одвијају судски процеси за надокнаду причињене штете. Неке судије признају вредност бода од 9.02 динара, док друге, поступајући у складу са законом, досуђују разлике у умањеном делу пензије према боду од 9.40 динара. С друге стране неке судије пресуђују разлику за свих шест минутих година, а неке само три. Није спорно, свакако, да је према слову правде вредност бода 9.40 динара и да они који су на време тужили могу да рачунају на разлику закинутог дела пензије за пуних шест година. Непознаница је да ли ће се појединци из војнопензионерске популације задовољити мини-

малним или ће захтевати правду у пуном износу. С обзиром на кризу која дуго траје и исцрпљеност породичних буџета, део пензионера се вероватно неће жалити, ако им се од закинутог још мало закине, посебно они који су у великој финансијској кризи, јер за нове тужбе треба издвојити не мале паре, али и они који су у поодмаклом животном добу. У сваком случају свако одлучује о себи и својим правима.

Посебно забрињавају поступци неких основних судова у унутрашњости који су замрзли судске спорове, очекујући директиву „одозго“ како да поступају у процесу пресуђивања. Сем нечасности у таквим радњама, несхватљиво је како може неко да одуговлачи судски спор, а да истовремено свим правним мерама приморава пензионере да плате не тако мале судске таксе и вештачења. Да ли то неко шурује са адвокатима и вештачима?

Упркос свему што се догађа у замршеним административним и судским поступцима једна истина посебно охрабрује. Наиме, Републички фонд ПИО био је приморан да за 89 корисника војне пензије исплати закинуту разлику. Ако би се тај податак укрстио са параграфима о дискриминацији, више је него јасно да је процес у остваривању права на ванредно повећање пензија незауставив. Да ли ће наставити брзином пужа или ће ускоро све бити другачије, у рукама је Републичког фонда ПИО, а посредно Владе Србије.

Када ћемо коначно овај случај ставити ad acta, знаће се до краја септембра. Главни одбор Удружења војних пензионера Србије помно прати ситуацију и у складу са потребама предузима потребне мере. Једна од одлука са последње седнице је и организовање мирних протесних скупова корисника војне пензије.

Војни пензионери траже само оно што им по закону припада и ништа више. У том смислу Удружење ће наставити борбу док и последњи пензионер не буде добио закинути део.

Звонимир Пешић

Са друге седнице Главног одбора УВПС У ЦЕНТРУ ПАЖЊЕ ЗАКИНУТЕ ПЕНЗИЈЕ

Остваривање права на ванредно повећање пензија за 11,06 одсто ушло је у критичну фазу, јер Републички Фонд ПИО не поступа према одлукама Уставног суда и пресуди Управног суда, па је Удружење војних пензионера припремило закључке о даљим корацима који ће се с тим у вези предузети

Седницом, којој је 31. јула присуствовало 34 члана од 37 чланова отворио је и председавао јој председник УВПС Љубомир Драгањац. Уз усвајање записника са прве седнице ГлОд и извештаја о раду ГлОд између 1. и 2. седнице, на дневном реду се нашло усвајање закључака у вези остваривања права на ванредно повећање пензија за 11,06 одсто од 1. 1. 2008. године, доношење одлуке о начину финансирања, израде и штампање публикације (монографије) УВПС 2003 – 2013. година, разматрање статутарности изборне седнице Скупштине ГрОрг УВПС Лесковац и доношење одлуке, о предузетим мерама на пружању помоћи корисницима

По свему судећи Главни одбор УВПС у вези са усклађивањем пензија донео је далекосежне закључке: детаљ са последње седнице

војне пензије у поплавленим подручјима. Предложени пословник о раду усвојен је уз прихватање предлога Божицара Бабића да се седница Главног одбора Скупштине УВПС може заказати и пре 15 дана, ако постоји хитна потреба.

Отварајући трећу тачку дневног реда која се односи на остваривање права на ванредно повећање пензија од 11,06 одсто Љубомир Драгањац је змеђу осталог рекао да су главни кривци у застоју остваривања права Републички фонд за ПИО и Влада Републике Србије.

- Фонд ПИО има пресуду Управног суда, али не доноси решења, иако је предвиђени рок истекао. Фонд ПИО се позива на чињеницу да је доставио предлог Влади, која треба да обезбеди финансијска средства а Влада се још не изјашњава по том питању.

Фонд ПИО и даље пише жалбе на пресуде парничких судова, према којима је обавезан да исплати дуг, иако постоје одлуке и пресуде Уставног и Управног суда да КВП имају право на усклађивање пензија од 1. 1. 2008. године за 11,06 одсто. У оспоравању пресуда позивају се на чињенице које су пресудама Уставног и Управног суда оспорене. На наш захтев да се ово питање реши, Влада је одговорила да је акт прослеђен Министарству финансија и Министарству рада и социјалну политику. А од њих одговора нема, рекао је Драгањац.

Јављајући се за реч Драгутин Страхинић је напоменуо да је и раније предлагао организовање протеста.

- Не терба да се и даље понижавамо и молимо, а да нас одговорни не констатују. Предлажем

ТЕКСТ ЗАКЉУЧАКА У ВЕЗИ СА ОСТВАРИВАЊЕМ ПРАВА НА ВАНРЕДНО ПОВЕЋАЊЕ ПЕНЗИЈА

На другој седници Главног одбора УВПС шестог сазива, одржаној 31. јула о.г, донети су закључци везани за процес остваривања права на ванредно повећање пензија од 1.8. 2018. године, који су комплетирани усвајањем предлога чланова тог тела. Због значаја тог документа, доносимо га у целости:

„Полazeћи од чињенице да војним пензионерима још увек нису усклађене пензије за 11,06% од 1.1.2008.године, упркос чињеници да су Уставни суд, Управни суд и Врховни касациони суд утврдили да то право припада и војним пензионерима а већина парничких судова уважава тужбе војних пензионера по том основу, ГлОд Скупштине УВПС на седници одржаној 31. јула 2014.године доноси следеће,

ЗАКЉУЧКЕ

1.1. У управном поступку, у случајевима када Републички фонд за ПИО (РФ ПИО) није у року од 30 дана од пријема пресуде Управног суда донео нова, позитивна решења по захтеву за усклађивање пензија – треба РФ ПИО упутити захтев да решење донесе у року од седам дана, па ако

РФ ПИО то не учини, треба упутити захтев Управном суду да мериторно донесе одлуку.

Уколико РФ ПИО донесе негативно решење – треба против таквог решења покренути управни спор, односно поднети тужбу Управном суду са захтевом да суд такво решење поништи и сам мериторно одлучи да тужиоцу припада право на предметно усклађивање.

1.2. У парничним поступцима за накнаду штете због закинутог дела пензије, уколико тужбени захтев није уважен у потпуности или делимично, треба:

Против првостепених пресуда изјавити жалбе другостепеном суду;

Против таквих првостепених пресуда изјављивати уставне жалбе на негативни део пресуде;

У случајевима где парнички поступак није правоснажно окончан у року од најмање четири године, подносити захтеве за заштиту права на суђење у разумном року.

1.3. Против одговорних лица у РФ ПИО и Влади Републике Србије поднети кривичну пријаву због свесног кршења права из пензијског осигурања војних пензионера и несавесног рада у служби.

1.4. Упутити захтев Заштитнику грађана да упозори све државне институције да поступе по одлукама судова и да нам право на ванредно усклађивање пензија за 11,06% од 1. 8.2008.године одмах признају.

1.5. Одјати конференцију за штампу у „Медија центру“, на којој истаћи наше захтеве и најавити јавни протест. У остваривању права на ванредно усклађивање пензија успоставити сарадњу са Савезом пензионера Србије и тражити њихову подршку.

1.6. Формира се радна група за припрему јавних протеста против РФ ПИО и Владе Републике Србије због ускрађивања права на предметно усклађивање пензија у саставу:

1) Бранко Петковић, председник; 2) Зоран Вучковић, заменик председника; 3) Драгутин Страхинић, члан; 4) Бошко Радовановић, члан и 5) Добривоје Станојевић, члан.

Радна група ће предлог организације протеста припремити за наредну седницу ГлОд Скупштине УВПС.

1.7. Извршни одбор ГлОд ће, по потреби, доставити Оп-Гр организацијама детаљнија обавештења за реализацију Закључака под тачком 1. и 2“.

ПРЕДСЕДНИК
Љубомир Драгањац

да се формира тим адвоката изучи ово питање и покрене кривичне пријаве против одговорних лица. Мислим да је сада ово једини начин за решавање наших проблема. Протест треба да осмислимо и да све наше организације припреме људе за протесте испред судова а у следећем кораку и у Београду испред Владе. Треба тражити и разговор код заштитника грађана и указати на овај проблем, подвукао је Страхинић.

Саво Дринић је рекао да није мали број оних који сматрају да треба организовати протесте.

-Сматрам да треба одржати и конференцију за новинаре и да се најави јавни протест. Треба истаћи све наше захтеве, па и дуг из 2004. године, укључујући враћање пензија у Фонд за СОВО, рекао је Дринић.

Милорад Марковић је излагање почео констатацијом да времена имамо мало, а посла доста. Војни и државни врх нас дискриминишу, а очи корисника војне пензије су упрте у руководство УВПС, од којег се очекује да истраје у решавању овог проблема.

- Како то да војни и државни врх смањују пензије а дугују нам. Не верујем да ова има у било којој земљи у свету. Ко је крив за ово, војни пензионери сигурно нису. Није тачно да нема пара, неки се разбацују парам. Треба да им је познато да пензионери издржавају више генерација. Ми треба да се организујемо удружимо се са цивилним пензионерима. Предлажем да се са протестима почне по локалним самоуправама, а затим организује централни протест у Београду, закључио је Марковић.

Милутин Пантелић се zaloжио да сви треба да пишемо Фонду за ПИО и тражимо доношење решења о усклађивању пензија на основу пресуда Управног суда.

-Судови праве хајку и јуриш на таксе и за сваку активност траже уплату таксе, а ако се не уплати - иду на пореске органе. Ако покренемо спор што предмети нису решени у року од четири године и на то ће нам тражити плаћање таксе. На протест треба ићи централно, рекао је Пантелић.

Марко Неговановић је тему која је се расправља оценио горућом за Удружење.

- Инститиције којима смо се обраћали, понижавају нас по систему лажи и истине. Једни донесу одлуку а други је негирају. Када су заказала правна средства, обрадили смо се државним органима. Како може председник Владе да проследи акт министарствима без свог става. Пензија је део наше својине и то не може нико да негира. Сагласан сам са предлогом за формирање тима адвоката и да се туже институције и појединци у њима који не реагују на наше оправдане захтеве. Тражити од Фонда ПИО информацију где иду наше паре. Треба ићи и преко повереника за јавне информације. Све је срачунато да нас исцрпи. Морамо имати генералну идеју шта ћемо у наредном периоду. Ако идемо са другима треба водити рачуна да се не утопимо у њих. Прихватим понуђене закључке.

Захваљујући учесницима у расправи, председник УВПС Љубомир Драгањац је навео да су неки адвокати већ поднели кривичне пријаве против судија који доносе негативне пресуде.

-Протест пред судовима, то ће предло-

ОБРАСЦИ ЗА ДАЉЕ ПОСТУПАЊЕ У ОСТВАРИВАЊУ ПРАВА НА ВАНРЕДНО ПОВЕЋАЊЕ ПЕНЗИЈА

Удружење војних пензионера Србије упутило је општинским и градским одборима УВПС оријентационе обрасце за даље поступање у остваривању права на ванредно повећање пензија за 11,06 одсто.

Најпре се, после пресуде Управног суда, уколико Фонд није донео ново решење у року од 30. дана, треба обратити Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање.

Уколико Фонд не поступи, у року од седам дана и после достављања овога захтева и не донесе ново решење, потребно је поднети Захтев Управном суду на начин како стоји у прилогу.

Обрасце доносимо у целости, како би оштећени корисници војних пензија могли да поступају у складу са инструкцијом.

(име и презиме)

(адреса становања)

(ЈМБГ)

Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање
Дирекцији фонда
Београд
Ул. Др. Александра Костића 9

Пресудом Управног суда бр. _____ од _____ уважена је моја тужба и поништено ваше решење број _____ од _____, а предмет вам враћен на поновно одлучивање.

По одредби чл. 69. ЗУС, били сте дужни неодложно, а најкасније у року од 30 дана од дана достављања пресуде, уместо поништеног решења донети друго, у складу са правним схватањем и примедбама Управног суда садржаним у пресуди.

Како од сада, иако је законом прописани рок истекао, нисте донели ново решење, основном чл. 71. ст. 1. ЗУС, тражим да у року од седам дана донесете ново решење у складу са пресудом Управног суда.

УПРАВНОМ СУДУ

Београд

Немањина 9

ТУЖИЛАЦ:

(име, презиме и адреса)

ТУЖЕНИ: Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање

Дирекција фонда Београд

Веза: ваш број _____

(уписати број, пресуде Управног суда)

Пресудом тога суда број _____ од _____ уважена је моја тужба, поништено решење туженог број _____ од _____ и предмет враћен туженом на поновно одлучивање.

Тужени није донео ново решење у року прописаном чланом 69. став 2. ЗУС, а то није учинио ни на захтев туженог поднесен основном чл. 71. ЗУС. С тога, а на основу става 2. члана 71. ЗУС, подносим Захтев да тај суд донесе следећу Одлуку:

1) Уважава се жалба _____ и поништава решење

(име и презиме жалиоца)

_____ број _____ од _____

(пун назив првостепеног органа) (првостепено решење)

2) Усклађује се – повећава пензија _____ за 11,06% од 01.01.2008. године, тако да вредност бода за обрачун пензије на дан 01.01. 2008. године износи 10,439, а тај износ се даље усклађује по закону.

Тужилац напомиње да се докази релевантни за поступање по овом захтеву налазе у напред наведеном предмету тога суда, сем потврде о упућеној ургенцији, коју прилаже.

ТУЖИЛАЦ

жена радна група изучити и предложити решење које ће имати највише ефеката. Уставни суд није прихватио став да се овде ради о дискриминацији. Прихватам организовање конференције за медије и обраћање Заштитнику грађана. Сарадња са цивилним пензионерима: да. Републичком фонду ПИО треба достављати захтеве за доношење решења за усклађивање пензија на основи пресуда Управног суда и почетак исплате, закључио је Драгањац ту тачку дневног реда.

Закључци о мерама за решавање питања усклађивање пензија за 11,06% кориговани са предложеним мерама у дискусијама једногласно су усвојени

У наставку рада Главни одбор је усвојио начин финансирања за штампу припремљене публикације о раду Удружења од 2003. до 2013. године.

После утврђених чињеница да изборна Скупштина УВП у Лесковцу није одржана у складу са Статутом УВПС, донета је одлука да се поништи и да се организује нова седница изборне Скупштине.

Анализа организације прикупљања помоћи угроженим подручјима показала је да су се корисници војне пензије масовно одазвали, тако да су прикупљена значајна финансијска средства и пућена тамо где је најпотребније.

З.П.- С.П.

Уз високе војне почести највиши представници Србије, Републике Српске и савезничких земаља одали су пошту погинулим српским војницима који су у неравноправној борби против далеко бројније и опремљеније Аустроугарске војске извојевала сјајну победу, нагнајући противника у бекство. Тиме је извојевана прва победа савезника у Првом светском рату. Церемонија је започела освећењем цркве Светог Јована Шангајског и Литургијом коју су у част црским јунацима служили Његова свестост патријарх српски Иринеј и владика шабачки Лаврентије, са свештенством, који су потом помен палим ратницима држали и пред спомеником у присуству око 10.000 поштоваца њиховог бесмртног дела.

Великом јубилеју у организацији владиног Одбора за неговање традиција ослободилачких ратова Србије, Града Лознице и Центра за културу „Вук Караџић“ присуствовали су председник Владе Србије Александар Вучић, председник Републике Српске Милорад Додик, изасланици председника Републике Србије, председника Народне Скупштине Србије, затим начелник Генералштаба ВС Љубиша Диковић и представници Војске Србије, потомци војводе Степе Степановића, амбасадори, житељи славног Текериша лозничког и шабачког краја. У име Удружења војних пензионера Србије свечаности су присуствовали Љубомир Драгањац, председник Удружења и Слободан Пејовић, заменик председника Извршног одбора ГО УВРС.

Пошто су Александар Вучић и Милорад Додик, а потом и представници бројних делегација положили венце пред монументалним спомеником дивовима слободе, импозантном скупу обратио се премијер Вучић, чији говор преносимо у целости.

- Није баш лако стајати овде, сто година касније, где су стајали војводе Путник и Степа, генерали Бојовић и Штурм, овде где је из строја избачено, што погинуло што рањено, у првој бици Великог рата готово 20.000 Срба. Овде где је једна савезничка војска остварила своју прву победу, овде где је Србија својом крвљу, гладна и боса, нашла свој понос и стекла своје име. На месту, господе, за које се може мирно рећи да смо на њему, баш овде, и ми настали. Пре сто година на данашњи дан, на свето Преображење, када су војници моравске, шумадијске и комбиноване дивизије Трећег коњичког пука редом освајали Косанин град, Рашуљачу, велику главу, Рајин гроб а аустроугарска војска у паници почела да бежи ка Дрини. Када је војвода Путник известио Врховну команду да је непријатељ поражен и када смо, а Егон Ервин Киш то записао, за цео свет ми Срби постали велики народ и добри момци. Србија и сви ми настали смо тада, бранећи себе, бранећи своју слободу, бранећи своју земљу. После два тешка рата у којима смо изгубили 36.000 људи, са празном државном касом, без муниције, пуша-

На Текеришу обележно сто година од Церске битке

ЈУНАЦИ ОДБРАНИЛИ ЧАСТ И ДОСТОЈАНСТВО НАРОДА

Величанственом свечаношћу Србија 19. августа одала пошту синовима који су, јуришајући у одбрану слободе положили животе на олтар отаџбине, исписујући најсветлије странице историје државе и народа коме припадају

Слобода је српском народу најузвишенија светиња: поглед на свечаност у Текеришу

ка и топова дошли смо овде на Цер да постанемо слободна и поштовања вредна нација. И веровали смо толико да су рапорт овде подносили босонogi војници, и веровали смо толико да су по двојица војника јуришала овде на Текериш и Косанин град, јуришала тако што је један имао пушку а други није. Чекао је да му друг погине или да узме оружје од мртвог непријатеља. Толико смо веровали да је поручник Војислав Гарашанин, херој од чијега имена се и данас најезимо, јуришао на непријатеља па изгубио најпре једну руку, онда и другу, али је наста-вио до смрти викнувши на крају још једном оно Степино – напред! И још важније, тада су у Србију веровали сви који су веровали у слободу! И овде на Церу за такву Србију борили су се и Чеси, и Италијани, и Словенци, и многи други.

Август Јенко, 18-годишњи Словенац погинуо је овде са том вером у Србију, а од униформе имао је само шакачу. Арчибалд Рајс, Швајцарац, овде је бележећи злочине непријатеља над цивилним становништвом, над више од 3.500 недужних Срба одлучио да остане у Србији са, како је рекао, својом

браћом. Из те вере, господе, ми данас имамо Србију. Из те пожртвованости ми данас имамо обавезу. Из тог сна ми имамо дужност да на исти начин на који су се сви они борили за Србију ми данас радимо за Србију. Дужност да

СРБИЈА НИЈЕ ХТЕЛА РАТ

- Рат који је Аустроугарска подржана Немачком објавила Србији у јулу 1914. године по цео свет је дошао изненада. Тако непредвиђено као што долазе земљотреси, пожари или велике поплаве. 23. јула 1914. године пала је на сто српске Владе ултимативна нота аустроугарске владе. Српска влада је разумно одговорила 25. јула у жељи да мир сачува, уздајући се у помоћ Божју, у своју правду и у пријатељство других великих сила. Аустроугарска је 28. јула објавила рат Србији, свет у првом часу није веровао да је почео светски рат, подсетио је водитељ Иван Јелић.

са истом вером за коју су они гинули ми за Србију живимо. Дужност да више никада не дозволимо да на овим костима, на овом тлу натопљеном крвљу никне било каква творевина осим ове наше лепе, прелепе Србије. То име које смо готово читав век заборавили, име за које се гинуло, за које смо победили мора поново да постане наш циљ, наш сан и наш завет. Зато овде морамо да обећамо костима и прецима, ми који смо од вас настали, ми за које вама није било тешко да гинете, ми којима сте дали државу и име, ми ћемо остварити ваш сан и неће нам бити тешко да живимо и радимо за нашу једну и једину Србију. Неће нам бити тешко да је подигнемо и изградимо, неће нам бити тешко да је оживимо и вратимо тамо где јој је место. У ону Европу чију сте прву победу ви извојевали и данас не окрећући притељима леђа у тренуцима кад им је тешко, не окрећући леђа и нашим Русима које су сви заборавили и против којих су сви данас. Ми смо на европском путу и тај пут смо зацртали. Али леђа пријатељу Србин није окретао посебно не када ми је тешко.

Ми, при томе, као ни ви што нисте имали, немамо пуну касу. Немамо ни довољно опреме, ни јаку привреду, ни инфраструктуру. И много година смо од тих сто колико је прошло изгубили на погрешне одлуке, погрешне режиме и погрешне државе.

Али, смо ту, вратили смо се и Србија се вратила. И спремни смо на жртву у истој мери у којој сте и ви били спремни. Спремни смо да запнемо и да освојимо свој Текериш и свој Цер. Зато што данас поново верујемо у Србију. И зато што нам је поново као и вама од свега што немамо много веће то што коначно имамо. То је Србија. Она, ваш сан, је постала наш сан. Сан да од земље за коју је вредело умрети направимо земљу за коју вреди живети. И то вам обећавамо – вредеће живети у Србији! И биће она поново толико лепа и велика да ће људи долазити у њу. Долазиће да овде живе и раде, да верују исто онолико колико је веровао Станислав Сондермајер који је имао 17 година када је, верујући у Србију, погинуо на Церу. Сада, када сам са страхопоштовањем изговорио сва ова имена, ваљда је јасније због чега данас није лако стајати овде, и истовремено колико је то једино што и ја и сви ми данас морамо да урадимо.

Време је, пријатељи, да својој земљи поново дамо бар део онога што су јој дали они који су јој дали све. Време је да стојимо усправно за Србију. Време је да престанемо да кукамо и да се жалимо да се испрсимо и потрудимо за нашу Србију. Време је и за нашу жртву и за наш напор. То је дуг који имамо према онима који су нас створили и то је дуг према онима које ми стварамо. Земља чији ће сваки становник моћи као пре сто година с поносом да кличе – живела Србија! То је наш главни посао драги пријатељи, и хајде да га урадимо. Сто година је прошло и сада је право време. И сад сам убеђен да то можемо и да ћемо га обавити, и немам шта друго да

Српски домаћини на Текеришу

НА БРАНИКУ ОТАЏБИНЕ, ВЕРЕ И СВЕТОСАВЉА

Српском химном у извођењу оперског певача Оливера Њега свечано обележавањем стогодишњице Церске битке на Текеришу, започето државном прославом испред монументалног споменика у центру варошице, настављено је у организацији Друштва српских домаћина на простору између школе „Степа Степановић“ старе 170 година и сеоске цркве посвећене Светом пророку Илији.

Бројним гостима најпре се обратио градоначелник Лознице Видоје Петровић.

- Волео бих да наша славна прошлост остане дубоко уткана у нама и у младим генерацијама које долазе, да нас подсећа ко смо и шта смо. И да нам једном заувек трасира пут у будућност за коју су церски јунаци положили све што су им имали, своје животе. Житељи Подриња, Мачве и Рађевине читав један век блистају ликовима Церске, Колубарске или Битке на Мачковом камену и још дуже – бојева на Чокешини, на Мишарском пољу, Лозници. Кажу да наша будућност, што није случајно, и данас представља рефлекс духовног рата са великим силама. Лозница и читав Јадар увек су били први на бранику отаџбине. Први у одзиву чврстим уверењима да је грех изједначавати добро и зло, истину и лаж, слободу и ропство...

Церска слава велике војне победе демистификује начела да је отаџбина само тамо где је нама добро. Отаџбина је тамо где не смемо да останемо равнодушни на ултиматуме, притиске и уцене. Зато не може да се прославља Цер а да се потомству церских јунака забрањује да се боре на страни добра и истине. Народ одевен у гуњ и опанак овде се на том искушењу није дао збунити, поручио је Петровић.

Потом се окупљеном народу обратио Ниђифор Аничич, који је финансирао обнову споменика церским јунацима у Текеришу, његову реконструкцију и санацију, и израду бисти краљу Петру Првом Карађорђевићу и краљу Александру Карађорђевићу ујединитељу.

- Данас, у овом лепом дану, дођосмо да се поклонимо нашим витезовима, јунацима и родољубима који задивише цео свет бранећи своју отаџбину и своју част. Церска битка и Цер нису само града Лознице, Шапца и Ваљева, него су свакога српскога човека ма где он био у свету. задивили цео свет својом храброшћу. Наши ђедови натопише сваку стопу земље овде на Церу, у Мачви и читавој Србији својом крвљу да би сачували слободу нама који долазимо. Разлика између Косова и Цера је само у томе што Косово има божуре, а Цер лепе шуме, ливаде и њиве...

За спас српске душе, за спас српског домаћина не смемо поклекнути на бранику своје отаџбине, на бранику своје вере, на бранику свога Светосавља, ни стати на бранику српскога језика и српске историје... Не сме нико избацити историју из српских школа. Ако се то деси, нема нас. Нико више не сме да продаје нашу земљу, не сме да продаје оно што су нам ђедови оставили у аманет кад су пошли и главу изгубили негде, али се ми њих радо сећамо...

У пригодном културно-уметничком програму учествовали су оперски певач Оливер Њега уз пратњу Зорана Тутуновића, солисте ансамбла Министарства одбране „Станислав Бинички“, глумци Лепомир Ивковић, Соња Кнежевић, Ненад Хаџи Маричић и Иван Пантовић. Сценарио је урадила Ивана Димић. Наступили су и песник Добрица Ерић, појац Љуба Манасијевић, глумица Јасмина Стоиљковић, солиста на фрули Неда Николић, певачке групе „Прело“ и „Завичај“, КУД „Абрашевић“ из Шапца и КУД „Караџић“ из Лознице, Драгиша Симић, председник Удружења „Чувара српске традиције и обичаја, прела и посела“, народни певач Раде Јоровић уз пратњу оркестра Милована Лукића и народни гуслар Миленко Калезић из Црне Горе.

вам кажем осим те две речи наше заклетве, нашег сна и наше обавезе. И тражим од вас да их понављате са истом вером коју су имали они на чијим костима данас стојимо. Те две речи су, уосталом, све што имамо и што ћемо имати. Живела Србија!

Желим на крају посебно да се захвалим аустријском амбасадору што је показао колико је велики народ земље из које долази, што се данас налази овде заједно са нама, на прослави највеће српске победе. Србија је почела да слави своје победе, Србија ће да побеђује у будућности! Слава српским јунацима, слава церским јунацима!

И само још једном оне две речи - живела Србија, до коначне победе!

У уметничком програму под називом Церска битка по сценарију Милована Витезовића и у режији Живорада Ајдацића учествовали су Предраг Ејдус, Бранко Јеринић, Иван Јевтовић, Гојко Балетић, Горица Поповић, Ненад Хаџи Маричић, Милан Цаци Михаиловић и Влада Михаиловић.

Певао је хор „Ноктурно“ под диригентском палицом Ђорђа Станковића и свирао војни оркестар копнене војске из Ниша под диригентском палицом капетана Дејана Ђорђевића.

З. П. – Н. С.

Ново обраћање председнику Владе Републике Србије

ШТО ПРЕ УСКЛАДИТИ ПЕНЗИЈЕ

Председник УВПС Љубомир Драгањац упутио је 7. јула писмо председнику Владе Републике Србије господину Александру Вучићу у вези са остваривањем права на ванредно усклађивање војних пензија које доносимо у целисти:

„Господине председниче Владе,

Иако свесни Ваших бројних и приоритетних обавеза, принуђени смо да Вам се обратимо апелом да, ауторитетом своје функције и личности, утичете да се коначно, након више од шест година, законито реши питање ванредног усклађивања војних пензија за 11,06% од 1. 1.2008. године.

Право војних пензионера на ванредно усклађивање пензије за 11,06% од 1. 1.2008. године верификовано је одлукама Уставног суда и пресудама Управног суда, као и све већим бројем пресуда парничних судова. Војни пензионери су очекивали да ће Републички фонд за ПИО, сагласно својој обавези да извршава пресуде Управног суда, извршити предметно усклађивање војних пензија, али то није учинио. Уместо тога, Републички фонд за ПИО је 12. маја 2014. године упутио Влади „Иницијативу за хитно системско решавање питања ванредног усклађивања војних пензија за 11,06% почев од 01.01.2008. године“, на коју Влада, колико нам је познато, још није одговорила.

Полазећи од наведених одлука Уставног суда и пресуда Управног суда, ово Удружење се, у име преко 40.000 оштећених војних пензионера, у више наврата обраћало Републичком фонду за ПИО и ресорним министарствима у Влади, апелујући да се:

1) Неодложно ванредно ускладе војне пензије за 11,06% од 1. 1.2008. године, на тако усклађене износе пензија примене сва досадашња повећања и тако утврђени износ пензије усклађује и исплаћује у будуће, и

2) Да се на обострано прихватљив начин реши исплата закинутог дела пензије од 01.01.2008. године до почетка исплате припадајуће пензије по закону. Међутим, ови апели Удружења су прећутно игнорисани.

Господине председниче Владе,

Према децидним одредбама члана 171. Устава Републике Србије и члана 104. Закона о Уставном суду, државни и други органи којима су поверена јавна овлашћења дужни су да поштују и извршавају одлуке Уставног суда, па су то дужни чинити и Републички фонд за ПИО и Влада Републике Србије, а Фонд за ПИО је дужан то чинити и у односу на пресуде Управног суда (чл. 69. ст. 2. ЗУС). Стога, очекујемо да Влада Републике Србије обезбеди поштовање одлука Уставног и Управног суда, односно предметно усклађивање – повећање војних пензија на напред наведени начин.

Ако би се и могло прихватити да је досадашње незаконито поступање Фонда за ПИО и Владе последица погрешног тумачења релевантних прописа, сада, након наведених одлука Уставног суда и пресуда Управног суда, такво поступање убудуће било би свесно кршење прописа којима су уређена права из пензијског осигурања војних осигураника, што је кривично кажњиво по члану 163. Кривичног закона.

На крају, истичемо да је због досадашњег усклађивања предметног права војним пензионерима главни дуг скоро удвостручен (камата, судски трошкови), а негативне тензије међу оштећеним војним пензионерима све веће.

Обраћање потпредседника Народне скупштине РС председнику Владе РС

ПОШТОВАЊЕ ОДЛУКА УСТАВНОГ СУДА

Потпредседник Народне скупштине РС Константин Аресонович упутио је посланичко питање председнику Владе Републике Србије господину Александру Вучићу, везано за остваривање права војних пензионера за ванредно усклађивање месечних припадљности за 11,06 одсто од 1.1. 2008. године.

С обзиром на значај овог питања, допис преносимо у целисти:

„Сагласно члану 41. Закона о народној скупштини („Службени гласник РС“ 9/2010), а у вези са чланом 204. и 286. Пословника Народне скупштине („Службени гласник РС“ 20/2012 – пречишћени текст), молим Вас да ми одговорите на следеће питање:

Војни пензионери Србије више од шест година не могу да остваре законом утврђено право о ванредном усклађивању пензија за 11,06%. То право им је у два наврата признато одлукама Уставног суда Србије и пресудом Управног суда Србије, а потом је то право признао решењем и Врховни касациони суд.

Напомињем да су сви државни и други органи којима су поверена јавна овлашћења дужни у складу са чланом 171. Устава Републике Србије и чланом 104. Закона о Уставном суду, да поштују и извршавају одлуке Уставног суда. Непоступањем по овим одлукама и пресудама наноси се огромна штета и држави и војним пензионерима, јер се основни дуг непрекидно увећава (судски и адвокатски трошкови, камате и вештачење).

Свесни смо економске ситуације у Србији и да је у таквим условима тешко проблем решити. Међутим, ћутањем надлежних органа проблем се не може решити.

Стога ме интересује да ли Влада Републике Србије има у плану да предузме мере како би се отпочело са решавањем овог питања?

Додела солидарне и хуманитарне помоћи у јулу 2014. године

БРИГА О ПОПЛАВЉЕНИМА

На основу Правилника о начину коришћења средстава солидарности за пружање помоћи члановима Удружења војних пензионера Србије, Изврши одбор је на седници одржаној 13. августа 2014. године, разматрао захтеве достављене у мају, јуну и јулу 2014. године, и на основу прописаних критеријума и испуњења услова, донео је одлуке о додели једнократне социјалне и хуманитарне помоћи:

А) Материјално стање

На основу члана 5. а у вези са чланом 4. став 1. тачка 1. Правилника

ОпОр Прокупље.....	ТВ:	32.000,00	- по члану 4.052,88 динара,
ОпОр Лозница.....	УТ:	29.000,00	- по члану 6.139,25 динара,
ОпОр Лесковац.....	НД:	25.000,00	- по члану 6.595,86 динара,
ОпОр Прокупље.....	МИ:	32.000,00	- по члану 6.668,49 динара,
ОпОр Ђуприја.....	СМ:	29.000,00	- по члану 7.508,01 динара,
ОпОр Чачак.....	РМ:	29.000,00	- по члану 7.648,47 динара,
ОпОр Раковица.....	ПЈ:	32.000,00	- по члану 7.762,56 динара,
ОпОр Ваљево.....	ГД:	25.000,00	- по члану 7.824,38 динара,
ОпОр Нови Сад.....	ММ:	40.000,00	- по члану 7.929,99 динара,
ОпОр Краљево.....	РМ:	32.000,00	- по члану 8.323,06 динара,
ОпОр Чачак.....	ПВ:	32.000,00	- по члану 8.772,75 динара,
ОпОр Земун.....	ОД:	32.000,00	- по члану 8.987,72 динара,
ОпОр Нови Београд.....	БМ:	32.000,00	- по члану 8.727,15 динара,
ОпОр Земун.....	ПЖ:	36.000,00	- по члану 9.386,65 динара,
ОпОр Сремска Митровица.....	БР:	32.000,00	- по члану 10.120,97 динара,
ОпОр Ниш.....	СВ:	36.000,00	- по члану 10.600,35 динара,
ОпОр Раковица.....	ПВ:	29.000,00	- по члану 10.668,64 динара,

Б) На основу члана 6. а у вези са чланом 4. став 2. Правилника
ОпОр Нови Београд.....ВГ: 20.000,00 динара

Ц) На основу Одлуке ГлОд бр. 157-1 од 23.5.2014. године и предлога Оп-Гр организација за пружање помоћи КВП који су имали штете од поплава, Извршни одбор на седници одржаној 13. августа 2014. године, донео је Одлуку о додели помоћи:

ОпОр Обреновац: Ђаковић Слободан - у износу 40.000,00 динара,
ОпОр Обреновац: Грозденовић Миодраг - у износу 60.000,00 динара,
ОпОр Обреновац: Лукић Милан - у износу 40.000,00 динара,
ОпОр Обреновац: Лалевић Драгомир - у износу 40.000,00 динара,
ОпОр Обреновац: Јокић Живојин - у износу 40.000,00 динара,
ОпОр Обреновац: Рагастовац Драгољуб - у износу 40.000,00 динара,
ОпОр Обреновац: Цветковић Мара - у износу 25.000,00 динара,
ОпОр Обреновац: Папић Чедомир - у износу 40.000,00 динара,
ОпОр Обреновац: Марковић Аца - у износу 60.000,00 динара,
ОпОр Обреновац: Амановић Анђелија - у износу 30.000,00 динара,
ОпОр Зајечар: Петковић Радомир - у износу 40.000,00 динара,
Новчана средства су уплаћена на текући рачун до 18. августа 2014. године

Извршни одбор

Са прве седница новоизабраног
Градског одбора УВП Ниш

ИМЕНОВАНИ ПРЕДСЕДНИЦИ КОМИСИЈА

На првој седници Градског одбора УВП Ниша, поред осталог, било је речи о изборној Скупштини и општи је закључак да је она протекла у духу Статута УВПС и успешном раду.

Новоизабрани председник Градског одбора, магистар Милутин Пантелић, рекао је да Градски одбор у будућем раду морати још више да се ангажује на пружању помоћи члановима у решавању њихових проблема, затим на још израженијој сарадњи са сродним организацијама на обележавању историјских догађаја из прошлости Србије.

Пантелић, је такође рекао, да се у наредном периоду мора посветити посебна пажња трошењу новчаних средстава од чланарине и да се она морају трошити сходно постојећим прописима.

Да би се рад Градског одбора још више унапредио и побољшала активност на свим пољима деловања, изабрано је више комисија. Тако је изабрана комисија са сарадњу са Командом Копнене војске у Нишу са председником Градског одбора. Милутином Пантелићем на челу. Комисију за

здравствено збрињавање и сарадњу са Војном болницом у Нишу, предводиће др Витомир Панчић, пуковник у пензији и бивши управник Војне болнице у Нишу. За председника комисије за културно-забавни рад и спортско-рекреативну делатност, изабран је пуковник у пензији Мирослав Миро Бакрач, председник Удружења писаца „Чегар“ у Нишу.

Да би се посветила већа брига о супругама преминулих војних пензионера, изабран је актив жена са Јорданком Хечовски на челу, најактивнијом женом у протеклим годинама у раду Градске организације УВП у Нишу.

Комисију за информисање и сарадњу са средствима информисања, водиће Ранко Бабић, бивши професионални војни новинар, а на челу комисије за организовање излета и посету историјским местима стаће члан Градског одбора Небојша Живковић.

На првој седници Градског одбора именован је благајник и ту дужност о бављаће досадашњи благајник Ненад Тошић.

Ранко Бабић

Новоизабрано руководство Градског одбора УВП Ниша

Рапорт из Великог
Градишта

ХУМАНОСТ НА ДЕЛУ

Припадници Месне организације УВПС у Великом Градишту масовно су се одазвали позиву Удружења да пружање помоћи поплавленим подручјима. Тако је изјаву о добровољном издвајању пензије посредством

Републичког фонда ПИО потписало чак 97 одсто чланова.

Још је један податак занимљив када је реч о војним пензионерима у Великом Градишту. Наиме, чак 70 одсто чланова претпаћено је на гласило УВПС „Војни ветеран“.

Сваке године ветерани из Великог Градишта обележавају Дан граничара (15. август), Дан Ратне морнарице (9. септембар) и Дан ЈНА (22. децембра).

К. Илић

Одавање поште храбрим авијатичарима

У Новом Саду обележен Дан авијације

ДА СЕ НЕ ЗАБОРАВИ

Полагањем венаца на спомен-обележје педесет шесторици ваздухопловаца погинулих у борбеним дејствима, на обуци и тренирањима у периоду од 1918. до 1941. године на новосадском Авијатичарском гробљу и погинулих ваздухопловцима ловачких и јуришних пукова авијације, падобранцима 63. падобранске бригаде и припадницима 240. срд за ПВД у новосадској касарни „Југовићево“, Удружење ваздухопловаца Војводине у сарадњи са Командом 240. срд за ПВД обележило је 2. август, Дан авијације.

На историјске дане стварања и развоја српске авијације и падобранства присутне је подсетио Славољуб Михајловић председник Удружења и том приликом истакао како Нови Сад, као један од некадашњих највећих и најважнијих ваздухопловних центара Аустроугарске монархије, како у настанку и развоју ваздухопловства Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, тако и након ослобођења 45. године, постаје главни центар југословенског војног ваздухопловства и тиме заузима значајну улогу у историји српске авијације.

Венце и цвеће на спомен-обележја положили су и делегације Града Новог Сада, СУБНОР-а Војводине и Града и новосадске МЗ „Југовићево“, а обележавању Дана авијације присуствовала је и делегација ГРО УВП Новог Сада, Милорад Орељ, Петар Сурла, Бранко Јовановић и Мане Кошутић.

Б. М. ПОПАДИЋ

Несхватљив и неприхватљив одговор
Министарства рада, запошљавања и
социјалне политике

КО ЈЕ КОМЕ НАДРЕЂЕН

После обраћања Удружења војних пензионера Србије Министарству рада, запошљавања и социјалне политике, помоћник тог министарства Зоран Милошевић упутио је одговор следеће садржине:

„Поводом вашег поновног обраћања овом министарству, а у вези са правом војних пензионера на ванредно усклађивање војних пензија, указујемо, да вам је поводом изнетог проблема ово министарство већ доставило одговор под бројем: 181-00-00023/2014-07 од 11.3.2014. године.

С тим у вези поново указујемо да министарство не спроводи пензијско и инвалидско осигурање већ је то у надлежности Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање.

Такође, ово министарство нема правни основ да Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање, наложи да изврши ванредно усклађивање војних пензија свим војним пензионерима ретроактивно, односно од 1. јануара 2008. године, за проценат за који су ванредно усклађене пензије корисницима пензија код Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање.

Поред наведеног, указујемо да ће Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање увек доследно поступати по свим правоснажним судским одлукама, па тако и одлукама које буду донете у вези са овим правним питањем

Донет нови Правилник о решавању стамбених потреба у МО и ВС

БЕЗ ВЕЋИХ ПРОМЕНА

Нови Правилник о решавању стамбених потреба у Министарству одбране и Војсци Србије објављен је у СВЛ бр. 14 од 17. јула 2014. године и ступио је на снагу осмог дана од дана објављивања.

Примерак Правилника достављен је градским и општинским одборима УВПС, како би заинтересовани чланови Удружења, који још увек нису коначно решили стамбено питање, могли да поступе у духу одредаба овог прописа. С тим у вези дајемо и преглед најзначајнијих измена у односу на претходни важећи правилник, у циљу бржег упознавања са насталим изменама:

У овом правилнику нема више могућности доделе зајма-кредита. Правилник омогућава решавање стамбеног питања само доделом стамбене јединице (лице без стана) као једну могућност и другу могућност разменом власништва имајућег стана за стан припадајуће структуре. Лица која су до сада имала утврђено право за зајам као разлику стана, а раније су имали стан у бившим републикама СФРЈ, па су га отуђили, могу решити стамбено питање за стан који му припада по овом правилнику, тако што на територији Републике Србије мора прибавити у својини други стан мањи од следећује структуре, који уговором о власништву из ког се иселјава пренесе у стамбени фонд МО, а од стамбеног органа добија стан који му по Правилнику припада.

Критеријуми за утврђивање реда првенства, значај радног места, дужина радног стажа, стамбена угроженост, време чекања на решавање стамб. питања, број чланова породичног домаћинства, здравствено стање, вршење службе у отежаним условима, којих има седам остали су непромењени као и у ранијем Правилнику.

Структура следећује стана остала је иста, као и у ранијем Правилнику, само са напоменом да је највећа структура стана четворособан. У површину стана укључена је површина лође или балкона.

Писмена сагласност – изјава о одрицању права од следећује структуре за мањи стан може се поднети само једном у току календарске године.

У чл. 19. Правилника дата је могућност за АВЛ на дужности команданта, зам. команданта и НШ Копнене војске, Ваздухопловства и ПВО, и команде за Обуку да се додели стан у закуп у било ком гарнизону тј. месту на територији Србије у складу са Правилником и према утврђеном реду првенства.

КВП могу и даље да решавају своје стамбено питање подношењем молбе у било ком месту или гарнизону на територији Републике Србије.

6. На основу чл. 22 Правилника Одељење за стамбене послове на основу поднешених захтева више не израђује ЗАКЉУЧАК за стан већ доноси РЕШЕЊЕ.

7. Стамбену комисију која врши доделу станова у закуп образује Одељење за стамбене послове, док по жалбама у другом степену комисију образује министар одбране.

8. По овом правилнику, у односу на предходни Правилник, министар одбране нема право на изузеће на 3 одсто од укупног броја дојављених станова.

9. Лица која су већ поднела захтев за решавање стамбеног питања до дана ступања на снагу новог Правилника, а поступак по том захтеву није окончан до дана ступања на снагу овог Правилника решаваће се по одредбама овог правилника без подношења новог захтева.

3. Вучковић

Грађани су са посебним интересом разгледали савремено наоружање

Дан Друге бригаде Копнене војске

НЕРАСКИДИВА ВЕЗА НАРОДА И ВОЈСКЕ

Дан 2.бр КоВ, 12.јул, ове године прослављен је дан раније – у касарни „Рибница“ у Краљеву. За дан бригаде је узет догађај из 1805.године, када је Карађорђе, вођа Првог српског устанка, са 6.000 устаника, кнезовима и највиђенијим српским војводама тог времена извојевао победу над Турцима у ослобођењу тадашњег Карановца, а данашњег града Краљева са околином. У историји је тај датум познат као бој на Карановцу. Потпуна победа и ослобађање Карановца од турске власти извојевана је како успешним командовањем, тако и преговарачким способностима Карађорђа.

Као и у протеклих седам година, врхунска организација и много значајних гостију, командант Копнене војске генерал-потпуковник Александар Живковић, команданти бригада Копнене војске, представници Министарства одбране и Генералштаба, директор Управе за сарадњу с црквама и верским заједницама др Милета Радојевић, Његово Преосвештенство епископ шумадијски и администратор жички Господин Јован, представници локалних самоуправа градова Краљева – градоначелник Томислав Илић и председник скупштине Сретен Јовановић и Чачка – заменик градоначелника Раденко Луковић, председник скупштине Вељко Неговановић и секретар Моравичког округа Бранко Дробњак. Као званици на прослави су биле и делегације УВП из Краљева са председником Градске организације Рајком Марашевићем на челу и Чачка са председником Градске организације Ђуром Јовановићем.

Након уводне церемоније госте и све присутне је поздравио командант бригаде бригадни генерал Маринко Павловић. Он је подсетио присутне на најзначајније задатке и успехе бригаде у последњих годину дана. У реализацији задатака из прве мисије посебно је истакао извођење заједничких вежби „Ресава 2013“ и „Ђетина 2014“, више од 200 вежби јединица нижег нивоа, преко 1000 различитих гађања, обезбеђење 400 километара Копнене зоне без-

бедности и низ других активности. За другу мисију је најважније ангажовање једне чете у Либану, у склопу међународних мировних снага, док је у трећој мисији (Помоћ цивилним властима) бригада била ангажована на изградњи водовода у Ужицу, спасавању пострадалих у поплавама и санацији након поплава где су, између осталог, изграђена два локална пута и постављено пет понтонских мостова, гашење пожара у Новом Пазару и спровођење акције „Лекар на селу“ у најудаљенијим селима зоне одговорности. Кроз све ове активности потврђена је и још јаче учвршћена нераскидива веза народа и Војске. Народ је потпуно свестан чињенице да у најтежим ситуацијама може да рачуна на помоћ и заштиту своје Војске и да га она никада неће изневерити.

На све присутне посебан утисак је оставило директно укључење, сликом и речју, преко видео бима команданта батаљона из Копнене зоне безбедности и командира чете са војницима из Либама.

Уследило је читање наредби о стимулативним мерама најбољим појединцима и јединицама а потом обилазак Спомен-собе бригаде и просторије за богослужење.

С обзиром на то да је ове године за Дан бригаде планирана и акција „Отворени дани“, у кругу касарне је припремљен тактичко – технички збор за госте али и за заинтересоване грађане, који су тог дана могли слободно да уђу у касарну. Пуно младих људи и деце је дошло да погледа приказ оспособљености припадника бригаде наменске задатке и техничка средства којима бригада располаже. Наступ културноуметничких друштава је само употпунио овај прелепи догађај.

На крају заједнички посни ручак у војничком ресторану. Уз све лепо припремљене и сервиране ђаконије, ипак највише радује неизоставни војнички пасуљ. Надамо се да ће, до наредног дана бригаде, бити још нека прилика да га пробамо.

Јован Симић

Обраћање Уставном суду у вези са остваривањем права на ванредно повећање пензија

ВРЕДНОСТ БОДА 9,40 ДИНАРА

Председник УВПС Љубомир Драгањац упутио је председнику Уставног суда госпођи Весни Илић – Прелић писмо следеће садржине:

„Након што је Уставни суд, одлучујући по уставним жалбама оштећених војних пензионера, утврдио да и војни пензионери имају право на ванредно повећање пензија за 11,06% од 1. 1.2008. године, то право више не оспоравају ни Републички фонд за ПИО, Влада Србије и судови (парнични, Управни суд и Врховни касациони суд). Међутим, Републички фонд за ПИО није ни до данас извршио предметно усклађивање војних пензија, већ је Влади упутио „Иницијативу за хитно системско решавање питања ванредног повећања за 11,06% од 1. 1.2008. године“, у којој посебно наглашава да се из одлука Уставног суда, односно пресуда Управног суда, „не може са сигурношћу утврдити на коју основу се усклађивање односи“, па да, и стога, не може извршити усклађивање војних пензија. Колико нам је познато, на ову „Иницијативу“ Влада до сада није реаговала.

Парнични судови, пак, признајући право на накнаду штете због предметног неусклађивања пензије, различито поступају у погледу утврђивања износа штете – једни повећање за 11,06% примењују на вредност бода од 9,02, а други на вредност бода од 9,40. Оштећени војни пензионери којима је штета обрачуната и досуђена по вредности бода од 9,02 већ су томе суду поднели више десетина уставних жалби, а ценимо, да ће их бити све више. С тим у вези, апелујемо да Уставни суд што је могуће пре донесе одлуку по тим уставним жалбама, односно утврди на коју вредност бода треба применити повећање пензије за 11,06%.

Примера ради, наводимо уставне жалбе: Грујић Зорана на пресуду Апелационог суда у Новом Саду Гж-1123/14 и Латиновић Петра на пресуду Вишег суда у Новом Саду, Гж-1451/14.“

Заједнички састанак СУБНОР-а Београда и представника УВПС

ТЕШЊА САРАДЊА

Почетком јула у Дому инвалида и ратника на Савском тргу у Београду одржан је заједнички састанак представника Градског одбора СУБНОР-а Београда и општинских борачких организација са председницима општинских одбора УВПС. Скупом је председавао председник Градског одбора Боривоје Ерцеговић, а у раду је учествовао и потпредседник београдских бораца Милан Атељевић.

Сарадња две невладине организације била је у средишту анализе коју су спровели представници бораца и војних пензионера. Том приликом констатовано је да велики број чланова припада и једној и другој организацији, те да заједничким деловањем могу да се постигну увећани ефекти. Најважнији заједнички циљ деловања, како је оцењено, представља неговање традиција Народноослободилачког рата. Извештај са скупа биће упућен руководству Удружења војних пензионера Србије и Градском одбору СУБНОР-а. Предложено је да општински одбори прожимањем представника једне и друге организације обезбеде још чвршћу сарадњу. Такође је предложено да се председници општинских одбора једне и друге организације окупе сваких шест месеци како би на градском нивоу анализирали учинено и предлагали активности за наредни период.

Прва већа активност на којој ће се тестирати међусобна сарадња је предстојеће обележавање 70-годишњице од ослобођења Београда.

З. П.

О војним пензионерима има ко да брине

ПОМАЖУ ДОБРИ ЉУДИ

Познато је, у Ваљеву има на десетине удружења грађана, основаних из најразличитијих потреба и разлога одређених друштвених група, које остварују и штите своје интересе, и стечена статусна права.

Једно од њих је и Удружење војних пензионера Ваљево, интегралног организацијског дела Удружења војних пензионера Србије. Основано је 13.децембра 1993. године.

Већ на почетку функционисања, Удружење се суочило са проблемом обезбеђења просторија за рад свог Општинског одбора, а и помањањем новчаних средстава за финансирање планских активности.

Просторије су обезбеђиване по „номадском“ принципу, значи, мало, мало, па сељакање. Најпре је седиште Општинског одбора било у Дому Војске, све док та зграда није

мање 90 одсто својих примања.

Једини ослонац и немерљиву подршку Удружење има у Команди Гарнизона Ваљево, Гарнизонске амбуланте (сада је то Одељење за здравствену заштиту), и одскора од Одељења Фонда за социјално осигурање војних осигураника из Београда, којим руководи мајор Радојица Радовић.

У протеклом периоду, Команда ваљевске моторизоване бригаде (сада Команда 2. центра за обуку војника) која је уједно и Команда Гарнизона Ваљево, обезбедила је просторију са телефонском линијом за седиште Удружења, а Војну експедицију ставила је на располагање за слање и пријем службене поште, све то без новчане надокнаде.

Та команда изузетно уважава своје пензионере и тако што их редовно позива на све своје војне свечаности у касарни, и на изложбе наоружања и војне опреме, а медицинско особље Гарнизонске амбуланте, са управником потпуковником др Душаном Јанковићем на челу, свакодневно пружа веома квалитетне медицинске услуге.

Остаће запамћено велико уважавање и подршка коју су ваљевски војни пензионери имали од некадашњих команданата ваљевске бригаде: Стојана Батинића и Маринка Павловића

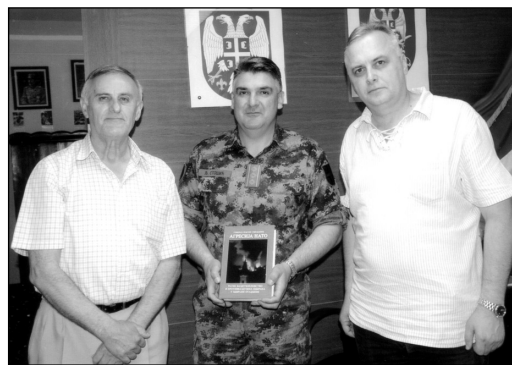
(сада бригадни генерали, команданти Прве, односно Друге бригаде Војске Србије), те од Милана Недељковића и Радоша Божовића, сада пуковника у пензији.

Актуелни командант 2. центра за обуку, пуковник Љубиша Стошић, наставио је да негује традиционално добре односе.

Нажалост, памте се и периоди када су војни пензионери били тотално скрајнути, покрадени, и обесправљени, и то од стране генерала Здравка Поноша, док је био начелник ГШ, и бивших министара одбране: Бориса Тадића, и Драгана Шутановца, што су индиректно осетили на својој кожи и ваљевски војни пензионери. Оно што су они штетно и незаконито учинили, биће потребне године да се исправи...

У актуелно време војни пензионери се надају да ће уз помоћ своје „матике“ – Војске Србије, из које су поникли, и уз помоћ Министарства одбране и других надлежних државних органа, успешно решити нека закинута статусна права из протеклог периода...

Добровоје Стојановић
Снимио: Момчило Шиликовић

Детаљ са уручења признања представнику Команде Гарнизона Ваљево

стављена ван употребе због оштећења у Мионичком земљотресу. Следећа дестинација била је у згради СПС, и то две-три године, затим у бившој касарни „Кадињача“, па у просторијама бившег Органа за гарнизонске послове...и најзад, у једној од просторија Гарнизонске амбуланте, где се и сада налази.

Таква је судбина подстанарска. Што се финансирања тиче, Удружење располаже једино месечним приходом, око 12.000 динара, прикупљених од добровољно уплаћене чланарине. Тренутно је 375 чланова, и никаквих других прихода нема, јер је у питању непрофитна организација.

У протеклом периоду, Удружење војних пензионера Ваљево, неколико пута је аплицирало у Градској управи Града Ваљева, да би било стављено на списак корисника Градског буџета у текућој години. Нажалост, увек је глатко одбијано. Градски оци нису имали разумевања, иако више од 600 војних пензионера Граду Ваљеву редовно плаћа све пореске и друге дажбине, и у самом Граду сваког месеца троши нај-

Крушевљани на излету

НА ВРЕЛИМА ЛЕПОТЕ

Општински одбор УВП Крушевац, 21. јуна организовао је једнодневни излет за кориснике војних пензија, на релацији Крушевац-Златари-Игрош-Брус-Митрово Поље.

Прва радна тачка била је посета цркви Света Ана у селу Златари, посвећеној мајци Богородице. Ту је учеснике излета дочекао повереник УВП за Брус Зоран Миловановић, који је од тог тренутка преузео улогу водича.

У цркви постоји крст из 1882. године. Тај објекат је постојао у 18. веку, па је рушен. Зоран Миловановић је 1990. године, код владике жичког Стефана, покренуо иницијативу за градњу нове цркве. Након добијања дозволе и плана за градњу, стара црква је срушена и изграђена је нова 1994. године. Освећење је извршио владика жички Стефан са десет свештеника и ђакон жичке епархије. Иконостас је рађен у манастиру Жича, а радиле су га монахиње академски сликари. Фреске су урађене 2013. године.

Друга стајна тачка је било етно село у Златари Река, чији је власник Коста Богичевић. Он је преуредио старе куће и просторије за смештај гостију. У горњем делу етно села на простору од једног хектара, налази се хиљаду садница јабука, крушака, вишања, шљива и мања плантажа винограда.

У селу Игрош, организована је посета фабрици „Foodland“, која је јединствена у Србији по производњи органске хране-сокова, слатка, џемова и зимнице. Љубазна директорка Наташа Тадић, уз неколико врста слатког и чистих природних органских сокова, у најкраћим цртама је упознала присутне КВП са асортиманом производње. Учесницима излета омогућено је да по фабричкој цени купе производе по традиционалној рецептури „Бакина тајна“. Љубазна домаћица је након тога сваком КВП уручила кесу са једним њиховим производом и рецепте за производњу.

У Брусу је организована посета етно- музеју, где су изложени предмети са широк простора. Предмети су од дрвета, од крепа и разних врста тканине.

У згради завичајног етно музеја 12. октобра 1909. године договорен је Балкански споразум, за борбу против Турака. Састанку су присуствовали бугарски цар Фердинанд, црногорски сердар Јанко Вукотић и регент Александар Први Карађорђевић. Митрово Поље било је место за шетњу и за доживљај готово недируте природе. Тај крај назива је иначе назван „Цветном долином“.

У повратку свако је могао да посети рибењак пастрмки.

Сви се слажу да је излет био успешан. Велика заслуга за то припада организационом одбору, који су чинили Зоран Петровић, Драгић Титус и Зоран Миловановић.

Мр Александар Симоновски

Министар Гашић уручио кључеве станова из Фонда СОВО

УСЕЉЕЊЕ ЗА ДЕВЕТ ПОРОДИЦА

Министар одбране Братислав Гашић уручио 21. августа је у Миријеву кључеве девет станова пензионисаним припадницима Министарства одбране и Војске Србије. Реч је о стамбеним интересентима Фонда за СОВО који су разбијањем СФРЈ остали без станова на територији некадашњих република.

Према речима министра Гашића, додела станова је емотиван тренутак за породице деветоро пензионера, јер су после радног века провели у Војсци Србије, добиле кров над главом.

- У наредне две и по године, ако се настави овим темпом, биће спроведено све оно што је успешно уведено у протеклих 120 дана, тако да ни један припадник Војске Србије, активан или пензионисани, не буде без решеног стамбеног питања, истакао је министар Гашић.

Он је, такође рекао и да још око 19 и по хиљада припадника система одбране има нерешено стамбено питање, али да се тај број смањује, јер постоје различити начини за њихово решавање.

Представници два удружења приликом полагања венца на Текеришу

Заједнички излет два удружења

ИСТОРИЈИ У ПОХОДЕ

Уорганизацији Удружења војних пензионера, а уз учешће и чланова Удружења пензионера здравствених радника Београда, 22. јуна реализован је излет до Бање Ковиљаче, Тршића, манастира Трноша, Бање Бадање и села Текериш, односно споменика храбрим српским ратницима из 1914. године.

Аутобус, пун раздраганих путника, кренуо је испред Богословије пут одредишта – Западна Србија. После пријатне вожње са десне стране указала се моћна Дрина, а са леве Гучево, у чијем подножју била Бања Ковиљача у раскошном зеленилу, цвећу и дебелој хладовини.

Док је већина путника шетала бањским стазама пунећи плућа ваздухом без смога, председник Удружења пензионера здравствених радника Београда предао је сакупљену хуманитарну помоћ

представнику Црвеног крста општине Лозница.

Пут је настављен до Тршића родног места Вука Караџића, реформатора српског језика и правописа, једног од најзнаменитијих личности српске књижевности и културе, а затим се указује манастир Трноша, подигнут у XIII веку, а у коме је Вук учио школу. Поред манастира је чесма коју су, по предању, подигли Југ Богдан и девет Југовића пред бој на Косову пољу.

У Бањи Бадањи дата је кратка пауза за ручак, а онда правац село Текериш. Представници удружења војних и здравствених пензионера, положили венце, а генерал Лазар Стаменковић у свом кратком и надахнутом говору евоцирао је успомене на славне дане српске војске и њене велике успехе који се и дан данас изучавају на војним академија многобројних земаља.

Драгослав А. Милутиновић

Из Општинског УВП Бачка Паланка

КАКО АНИМИРАТИ ЧЛАНСТВО

Општински одбор УВП Бачка Паланка, за тридесетак својих чланова са територије Општине, војних пензионера, корисника војних пензија, и чланова њихових породица, на обали Дунава, организовао је једнодневно рекреативно дружење. Сви учесници сагласни су у оцени - то је потребно. Свака част руководству на идеји и организацији. Добро би било и чешће, кажу. За то чешће потребно је и чешће „потурити“ леђа, по обичају тек (увек исте) неколицине чланова.

По речима Владимира Јовића, председника Општинског одбора УВП, не мали број војних пензионера и корисника војних пензија са територије коју покрива Удружење, не исказује у потребној мери интерес за активним укључивањем у рад Удружења. Иако се садашње руководство довија на разне начине како би анимирало постојеће чланство, али и привукло што више потенцијалних чланова, резултати нису задовољавајући. Један од начина, свакако не и довољан и никако једини, по самокритичком мишљењу Јовића, представљају упознавања и заједничка дружења.

Деловање бачкопаланачког УВП препознале су мејерове у општинске структуре. Део војнопензионерске популације раштркане по местима, бачкопетровачке и Општине Бач, нису препознале, а има их. Мада локална бачкопаланачка самоуправа исказује пуно разумевање за окупљање и рад на својој територији и, сходно томе, пружа пуно - и материјално-финансијску подршку, раду Удружења војних пензионера, председника Јовића оптерећују не мали и занемарљиви проблеми.

На пример, избор (замена) чланова на поједине руководеће функције у бачкопаланачком Општинском одбору УВП, каже Јовић, представља готово немогућу мисију. Једноставно, људи не желе да прихвате обавезе. Друга је прича када наиђе каква лична мука. А мука, на жалост, има, и биће их. Још увек у довољној мери није заживело опште размишљање како једино удружени у заједничко Удружење, Удружење војних пензионера Србије, могу на најбољи (и једини) начин изборити своја бројна закинута права, и још много тога што бољим и достојанственијим чини војнопензионерски живот.

Вероватно је да се, међу бројним градским, општинским и месним удружењима војних пензионера, барем још по неки сусрећу са истим, или сличним проблемима са којима не желе пред лице јавност. Ипак огромна већина делује успешно. Дакле, рецепт за успешност ипак постоји, а зарад реалних постојећих посебности, нарочито средине, није (и не треба да буде) и дословце примењив у сваком појединачно.

Можда би чешћа презентација начина рада најуспешнијих, нарочито чешћа размена стечених позитивних искустава, осмишљенији модалитети интензивнијег информисања, као и агресивнији медијски наступи у мањим срединама са наведеним проблемима, поред неучлањених војних пензионера и корисника војних пензија, могли у већој мери привући и анимирати и онај пасивизирани, незаинтересовани, али и те како значајан, део учлањене војнопензионерске популације.

Уз све то пожељно је, чак неопходно, како то, попут других, чини и бачкопаланачко руководство практиковати чешћа састајања, разговоре, дружења, излете.

У том случају рад таквих Удружења, у најмању руку, добио би на квалитету, нази, угледу и, што је јако важно, не би „лежао“ на плећима тек неколицине, увек истих, војнопензионерских ентузијаста.

Можда би ваљало да се запитам сви од реда, свакако и део бачкопаланачких пасиваца.

Будимир М. ПОПАДИЋ

Пошта сјајном пилоту и изузетном фудбалеру

Сећање на ваздухопловног аса

ПИЛОТ И ФУДБАЛЕР

Чланови УПВЛПС заједно са представницима СУБНОР-а 12. јула посетили су стадион ФК „Партизан“ и положили венац испод спомен плоче Божидару Петровићу, нашем ваздухопловном асу из Шпанског грађанског рата, који је јуначки погинуо након осме ваздушне победе. Том приликом, присутнима су се обратили и Војислав Стојановић, потпредседник Удружења, мајор авијације Александар Андрић, виши кустос Музеја ЈРВ и Зденко Дупланчић, представник СУБНОР-а. Они су подсетили на животни пут резервног пилота ЈКВ, студента права, фудбалера „БСК“, „Војводине“ и „Југославије“, као и државног фудбалског репрезентативца.

Божидар Петровић је рођен 7. јула 1911. године у Белој Паланци. Био је фудбалер неколико београдских и

новосадских клубова, као и репрезентативац Југославије. У Новом Саду је завршио Пилотску школу резервних официра, а у Земуну Ловачку пилотску школу. Дипломирао је на Правном факултету. У зиму 1936. године се прикључује шпанској Републиканској армији и почиње да лети прво у бомбардерским, а након тога у ловачким ескадрилама шпанске Републике. Обавио је више од 30 борбених летова, током којих је самостално оборио пет, а у садејству са саборцима још три летелице Франкових националиста, што га чини ваздушним асом и нашим најуспешнијим борбеним пилотом уопште. Као поручник шпанске Републике и на основу успеха, постао је један од најпознатијих пилота у Шпанском грађанском рату. Погинуо је током извршења борбеног задатка на фронту Брунете 12. јула, а према неким изворима 18. јула 1937. године.

М. Ракић

Положени венци на споменик 1300 каплара

СЕЋАЊЕ НА ЈУНАКЕ

Општинска организација УВПС Палилула-Стари град Београд наставља обележавање, 100-годишњице од почетка Првог светског рата, обилазцима и полагањем венаца на знаменита места из Првог светског рата на којима је војевала храбра српска војска. Почетком августа (10.8.) организовала је излет на Рајац и том приликом је положила венац на споменик погинулим храбрим капларима у Првом светском рату.

1300 каплара је назив за велику групу младих из Србије и тадашње Аустро-Угарске који су се на почетку првог светског рата као добровољци придружили српској војсци. Углавном су их чинили ђаци гимназија и студенти, те их је, због релативног доброг образовања, српска Врховна команда на самом почетку послала у Скопље, где су требали да заврше официјерску школу. Када је у јесен 1914.г. српска војска поражена на Дрини, а аустро-угарске снаге окупирале Београд, одлучено је да се полазници те школе пошаљу у борбу, иако нису у потпуности завршили обуку. Свима је по хитном поступку дат чин каплара, а по чему је та група и добила име. 1300 каплара је одмах суделовало у противофанзиви која је довела до Колубарске битке, односно једне од највећих победа у српској историји.

У име излетника венац на споменик 1300 каплара положили су: Бошко Радвановић, Ратомир Симић и Лазар Стаменковић који се том приликом и обратио пригодним речима скупу. Након ручка обиђена су и друга знаменита места у околини. Успешности овог излета нарочито су допринеле госпође: Стошић и Кузмановић, које су својим организаторским способностима, љубавношћу и агилношћу допринеле да ј излет остане незабораван

С. Стошић

Здравствено осигурање у Крагујевцу

КРЊЕ МЕДИЦИНСКЕ УСЛУГЕ

Корисници војних пензија, војни осигураници у Крагујевцу ослонени су за пружање здравствене заштите на Гарнизонску амбуланту. Особље и лекари који се налазе на служби у тој установи веома добро обављају свој посао. Лекара има довољно, тако да се дуго не чека на преглед. Без проблема дају се упуту за прегледе у Београду или у Клиничко-болничком центру у Крагујевцу.

Проблем представља зубно одељење. И поред тога што је зубна ординација тако опремљена да могу да раде два стоматолога, за сада ради само један. Од октобра прошле године стоматолог на зубном одељењу ради сам без зуботехничара. Иако се знало да ће зуботехничару престати служба, надлежни ништа нису предузели да на време дође до замене. У разговору са управником Гарнизонске амбуланте дошли смо до сазнања да је

за попуно тог радног места упућен захтев још пре шест месеци, али се, услед сложене администрације, није се удовољило захтеву. Претпостављена команда у Крагујевцу наводи да је упозната са проблемом и да се тражи хитно решење. Пацијенти се упућују на протетику у Београд, што представља велики трошак. То све може до се избегне. Очигледна је потреба да се у Гарнизонској амбулантаци активира протетика. Опрема постоји, јер је раније то одељење успешно радило. Пацијент који је упућен на услуге протетике, понекад мора и по десет пута да оде код техничара.

У амбулантаци не ради ни савремено опремљена лабораторија. Пацијенти се ради узимања крви и мокраће упућују у домове здравља. Све то изискује велике издатке који падају на терет Министарства одбране.

Санитетска возила су дотрајала, па због кvara пацијенти често не могу да се превезу да би им се указала помоћ.

Мада је организована дежурна служба, лекари не врше прегледе пацијената него само испитују упуте за Клиничко-болнички центар у Крагујевцу.

У Амбулантаци нема ни чистачице, па те послове обавља медицински техничар, што је недопустиво.

Борислав Несторовић

Парастос жртвама терора на подручју Сиска

ЗЛОЧИНЦИ БЕЗ КАЗНИ

Ухраму Светог Јоакима и Ане у Калуђерици (Гроцка), у организацији Удружења избеглих и расељених лица „Завичај“ из Гроцке, Секције 7. банијске НОУ дивизије из Београда и Месног одбора УВПС Гроцка, који је у саставу УВПС Звездара, 23. августа одржан је парастос жртвама фашистичког злочина који се десио 22. августа 1991. године на подручју општине Сисак, Р. Хрватска.

Парастосу су присуствовали Милован Лалић, Ненад Абрамовић, народни посланици Скупштине Р. Србије Миодраг Линта и Љубиша Стојмировић, породице двадесет и једне жртве и преко стотину грађана.

У раним јутарњим часовима 22. августа 1991. године, припадници МУП-а Р. Хрватске општине Сисак, обучени у униформи ЈНА, док су се уморни мештани одмарали од свакодневних тешких ратарских послова и обавеза, дошли су као фашисти, наоружани до зуба, охолито и опијени мржњом, упутили у уснула банијска села, и починили злочин.

Тог дана животе су изгубили Лазо Станић (1934) из с. Чакале, Младен Вранешевећ (1938), Зоран Вранешевећ (1965), Ненад Пајић (1951), Милан Чакало (1934), Перо Црљеница (1941), Драган Бекић (1952) из с. Кињачка, Ранко Мартиновић (1949), Мићо Шпољар (1951), Никола Тодоровић (1948) из с. Блињски Кут, Драган Бишкуповић-Касун (1947), Недјељко Чајић-Неђо (1947) из с. Бестрема, Милан Вучинић-Мишо (1944), Ратко Ђекић (1918), Милан Кладар (1940), Радован Крагуљ (1955) из с. Блињска Грета, Стево Симић (1937) из с. Брђани Коса, Љубан Татишић (1932) из с. Маџари, Милан Клипић (1960) из с. Велика Градуса, Славенко Бабић (1969) из с. Старо Село и Жељка Боиновић (1969) из с. Трњани.

Овим жртвама до сада никад није одржан парастос, а није ни покретана кривична пријава против извршилаца злочина. Захтев присутних на парастосу је био да надлежни органи Р. Србије покрену кривичну пријаву против одговорних лица МУП-а и власти Р. Хрватске који су били извршиоци тог злочина.

Носилац организације парастоса било је Удружење избеглих и расељених лица „Завичај“ из Гроцке, чији је председник Ненад Абрамовић. Покренута је и иницијатива да се у Калуђерици за настрадале подигне споменик плоча.

М. Матошевић

Излет подгоричких војних пензионера

ОД МОЈКОВЦА ДО ПЕТЊИЦЕ

Користећи лијепе, сунчане августовске дане, Градски одбор УВП Подгорице организовао је за своје чланове једнодневни излет са обиласком историјских мјеста и дивних предјела сјеверне Црне Горе.

План путовања кратак, прецизан, војнички; посетити Мојковац, Добриловину, Мост на Ђурђевића Тари, Црно језеро, Пошћанска језера и Петњицу.

Педест излетника отиснуло се у раним јутарњим сатима ка Колашину...

Мојковац и одавање почаст мојковачким јунацима који су отишли у вјечно памћење. Код споменика погинулих ратницима Мојковачке битке излетницима је говорио Радивоје Здравковић. У кратком излагању Здравковић је истакао да је учињен војнички подвиг Црногорско-санџачке војске под командом легендарног сардара Јанка Вукотића у тој борби. Иако слабије наоружана, на Божић, по јакој зими и дубоком снијегу, срце у јунака супротставило се троструко бројној армији Аустроугарске, која је покушала да их порази и похита да пресјече одступницу и уништи српску војску која се повлачила под налетом Њемаца и Бугара од Пећи преко Чакора и Трешњевика ка Подгорици и оствари зацртани план „Србија мора умријети“.

Подвиг бораца са Мојковца, гдје је животе дало 105 ратника али и спасили Српску војску од уништења, народ Србије и њихова историја неће никада заборавити, закључио је Здравковић.

Кратак одмор, фотографисање, кафа и наставак путовања. Здравковић је успут наставио да говори о манастиру у Добриловини, који је одиграо значајну улогу у историји овога краја и бројним обрачунама са турцима.

Мост на Тари био је за излетнике који су овдје први пут права атракција. О мосту је говорио Павле Бандовић, председник војних пензионера Подгорице и рекао:

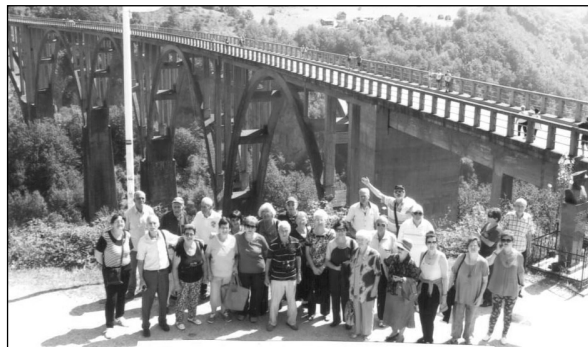
„Мост на Тари је изузетно грађевинско дјело архитектуре и симбол ријеке Таре. Мост је пројектовао највећи грађевински стручњак тога времена у Краљевини Југославији, инж. Мијат Тројановић. Грађен је од 1936 до 1940. године. Био је највећи у Европи. Издигао се читавих 175 метара изнад воде Таре. Пошто је окупатор користио мост за довођење трупа, партизани су 1942. године срушили један лук моста и учинили га непрелазним. Овај сртучно војнички задатак извршио је инжињер Лазар Јауковић, који је учествовао у градњи моста и знао гдје се налазе нише за рушење моста. Њемци су касније заробили Лазара и за освјету стријељали код тог моста. Народ дурмиторског краја у знак сјећања на свог патриоту, витеза и јунака и његово херојско дјело подигли су споменик на мјесту гдје је стријељан. Слава му“, закључио је Бандовић.

У Жабљаку се излетницима придружила спортска ветеран Милица Поповић, стални супарник војних ветерана на спортским приредбама али овога пута донијела је товар домаћих специјалитета. Ту се укључује и пуковник у пензији Чедо Ковачевић. На Црном језеру Милица је служила специјалитете, а Чедо говорио о Црном језеру. Пензионери су три сата уживали у оазу мира и бајковитој природи обилазећи Црно језеро и Титову пећину.

Путовање уз пјесму и шалу настављено је до Пошћанских језера, етно села и ресторана Гаша Лаловића код кањона Невидисо. Дочек и ручак какав се пожелити може. Уз пјесму опростисмо се од доброг домаћина.

Путовање се наставља до куће предака Вука Караџића и Шавника ка Никшићу уз пјесму и рецитовање стихова неких пензионера који се баве пјесништвом.

Р. Здравковић

Војни пензионери код моста на Тари

Избори у Удружењу војних пензионера Црне Горе

ПОВЕРЕЊЕ ДОСАДШЊЕМ РУКОВОДСТВУ

У Подгорици је одржана четврта сједница изборне Скупштине Удружења војних пензионера Црне Горе. Поред 60 делегата из општинских организације скупштини су присуствовали гости, генерали Миомир Џанкић и Милорад Перисић.

Почетак и минутом ћутања одата је част преминулим војним пензионерима између двију сједница а затим избор радних тијела и извјештај председника Тиодоровића и Надзорног одбора за протекле четири године рада.

У извјештају је посебно наглашено да ће Удружење наставити реализацију зацртаних циљева из свог програма, а то је рјешавање стамбеног питања и побољшање материјалног положаја корисника војних пензија.

Од 2009. до 2014. године војним пензионерима додијелено је 56 станова. Онима који још нијесу добили стан и даље се исплаћују увећани трошкови становања који подмирују дио станарине. На стамбеном збрињавању смо код Министарства одбране. Тражићемо поново разговор у вези са рјешавањем овог питања.

Војни пензионери су закинути за 21 одсто пензије приликом усклађивања пензија у Црној Гори. Сви покушаји да ово питање ријешимо није наишло на разумјевање одговорних, па су се стекли услови да Удружење утужи Министарство рада и социјалног старања. Тужба је предата у Стразбуру новембра 2013. године. Чекамо званично рјешење овог суда.

За кориснике војних пензија слабог материјалног стања издвајамо из средстава чланарине 30 одсто и додијелујемо једнократну новчану помоћ у износу од 100 до 200 евра.

Обилазимо болесне, непокретне, усамљене, којима обилазак и разговор много значи. Пристижемо у помоћ породицама преминулих пензионера и обезбеђујемо при испраћају на починак војне почасти и опроштајне говоре.

За очување виталности и здравог стила живота, организујемо излете, међуопштинске сусрете и другарске вечери.

Кроз спортско-рекреативног друштва „Војни ветеран“ наши пензионери су укључени у спортске сусрете Савеза ветерана Црне Горе. На овим сусретима такмичари достојно репрезентују наше

Удружење и професију.

У овој години СРД „Војни ветеран“ донијела је Удружењу четири пехара које красе наше витрине.

Сарадњу са институцијама власти у Црној Гори потребно је унаприједити без обзира на разлике које постоје. Посебно је потребно наставити добру сарадњу са Министарством одбране и Генералштабом.

Имамо и добру међународну сарадњу. Од прије двије године смо члан Међународног комитета за мир, организације која окупља бројна удружења војних пензионера из Европе и Азије. До сада смо узели учешће на двије међународне конференције и једну регионалну и дали свој допринос у раду за очување мира у свијету.

Посебно добру сарадњу имамо са Удружењем војних пензионера Србије, Клубом генерала и адмирала Србије, рекао је Тиодоровић и наставио:

„Велики напор уложили смо у изради Монографије Удружења војних пензионера, која је угледала свијетлост дана прошле године на 20-ту годишњицу оснивања Удружења. Монографија је задовољила све укусе наших читалаца. Својим радом у испуњавању програмских задатака и рјешавању важних питања за наше пензионере, Удружење се афирмисало репрезентативног представника војних пензионера и очувало углед наше професије, закључио је Тиодоровић.

Председник Надзорно одбора поднио је извјештај и константовао да се Удружење у потпуности придржавало Програма и Статута у свом раду. Скромна финансијска средства трошена су рационално и није било неправилности у финансијском пословању.

За председника трећи пут је изабран Драган Тиодоровић, за потпредседнике Павле Бандовић и Миодраг Гарић. У Главни одбор је изабаран 21 члан у Извршни одбор седам чланова и у Надзорни одбор пет чланова.

Скупштина је усвојила Програм рада за народни период који садржи старе нове проблеме: рад на очувању стечених права, побољшање материјалног положаја корисника војних пензија и приоритет свих приоритета је рјешавање стамбеног питања за породице које немају свој кров да се смјесте.

Помоћ војних пензионера Црне Горе поплавленима

СКРОМНО, ОД СРЦА

Војни пензионери Црне Горе са посебним болом у души примили су вијест о катастрофалној поплави у Србији и Босни. Снимци са телевизијских екрана подсетили су их на бројне елементарне непогоде у којима су са својим војницима пружали помоћ свом угроженом народу.

Због посебне осјећајности за угрожене породице, оштећене куће, порушене мостове и уништене усјеве, одмах су и овога пута пружали помоћ слањем СМС порука, уплатом на жиро рачуне, а Фонд ПИО Црне Горе свим пензионерима је од пензије издвојио за помоћ и уплатио на жиро-рачун за отклањање последица катастрофе. Војни пензионери, поред ове помоћи, давали су прилоге у одећи и обући преко црвеног крста.

У општинским организацијама прикупљена је новчану помоћ за страдалнике по принципу - ко колико може.

Председник и секретар Удружења војних пензионера Црне Горе Драган Тиодоровић и Радивоје Здравковић прикупљену новчану помоћ уручили су амбасадору Републике Србије у Црној Гори Зорану Бингулцу. Уручујући помоћ, Тиодоровић је рекао да је помоћ војних пензионера скромна али је зачињена топлином и братском љубављу.

Затим се спонтано повео разговор ко је гдје служио у време ЈНА, а амбасадор се похвали да је служио редовни војни рок у Новом Саду и да носи најљепше успомене из војске и тог времена.

На крају амбасадор је захвалио на пруженој помоћи и уручио Удружењу војних пензионера захвалницу за исказану хуманост у отклањању последица ове катастрофе.

Р. 3.

Спорт у трећем добу

„ВОЈНОМ ВЕТЕРАНУ“ СЕДАМ МЕДАЉА

У Подгорици је одржан спортски сусрет ветерана Црне Горе - Средња регија, на којој је учествовао девет спортско-рекреативних друштава са 100 такмичара.

Четврти пут у овој години окупили су се стари знаци - ветерани, да одмјере снагу и покажу да их жеља за спортом није напустила.

Ветерани старосне доби од 50 до 80 година, били су орни за наступ у мушкој и женској конкуренцији, онако у спортској опреми са ознакама својих друштава, милина их је било погледати постројене по екипама.

После интонирања химне такмичење је отворио др Радован Мијановић, председник Савеза ветерана Црне Горе, који је нагласио да се диви масовности и спортској култури ветерана а затим је учесницима сусрета зажелио спортску срећу.

Развила се фер и витешка борба у мушкој и женској конкуренцији у пет дисциплина: пикадо, плаојка, скок у даљ из мјеста, слободна кошаркашка бацања и бацање камена с рамена.

Војни ветерани су имали 22 такмичара, 14 у мушкој и осам у женској конкуренцији и освојили седам медаља: три златне, две сребрне и две бронзане. За „Војни ветеран“ медаље су освојили Ратко Миројевић, Драгиша Ђуковић, Комнен Бајчета, Бранислав Јокановић и Ана Војска Тошић.

У генералном пласману СРД „Војни ветеран“ освојио је прво мјесто и пехар. Ово је четврти сусрет у овој години и четврти пехар војних пензионера, који су били побједници 8. марта у Никшићу, 14. априла у Тивту и 21. маја на Цетињу.

Председник црногорских ветерана Радован Мијановић честитао је побједничкој екипи и предао пехар који је овога пута примила једна од најбољих такмичара војних ветерана, Бранислава Јокановић. Р. 3.

После величанствених српских победа у биткама на Церу, Дрини (Јадру) и Колубари (1914), Србија је била преплављена мноштвом новинара, политичара, књижевника, хроничара, хуманиста, емисара, пацифиста, војних обавештајаца, радозналаца, авантуриста... Циљ им је био да упознају стање у њој и обавесте своје владе и јавност својих земаља о оном што су видели и сазнали, а доста их је дошло да би хуманитарним и политичким радом, али и оружјем, помогли њену борбу за очување независности. Посете британског генерала лорда Пеџета, рођака краљевске куће Хановер-Ланкастер и француског генерала Поа, имале су војни, политички, пропагандни и морални значај.

Два Американца, публициста левичарских опредељења Џон Рид и његов сапутник Бордман Робинсон, дошли су у Србију да би боље упознали њен народ, а слични разлози мотивисали су и Рокфелера, млађег сина познатог милионера. У британској јавности српску борбу су почеле подржавати врло угледне и утицајне личности, изузетни публицисти Хенри Викем Сид и Роберт Ситон-Вотсон, славни археолог Артур Еванс и не мање чувени историчари Џорџ Тревелјан и Чарлс Оман. Ова двојица историчара су по налогу Форин офиса у Србију дошли крајем 1914, а у њој остали пуна два месеца. Уз Виктора Барера, међу париским интелектуалцима, српску борбу подржавао је и професор универзитета др Емил Оман. У многим градовима Русије и Украјине – Петрограду, Москви, Одеси, Кијеву и другима, створени су словенски комитети, који су прикупљали најразноврснију помоћ за разорене и опустошене крајеве Србије.

У стварности, Србија је била „рањена земља“, како су је називали, веома тешко исцрпљена у дотадашњем рату, чији се привредни живот одвијао у знаку разорности. Распета између жртава које је поднела и искушења која су јој претила, живела је у сенци топова, који су сваког часа претили грмљавином са обала Саве и Дунава. Очевици, Џон Рид и Албин Кучбах, независно један од другог, скоро на исти начин сведочили су о тадашњем стању духа српског човека. Па тако, немачки агент Кучбах, обавештавао је своју централу: „Борбена воља војске још није опала... Војска опет достиже број од 250.000 до 260.000 људи... Она се потпуно опоравила. Чврсто је одлучна да се бори до последњег човека...“. Џон Рид, амерички новинар и публициста, овако је описао Мачву: „Цео је овај крај био спаљен, опљачкан, а становништво поубијано. Ниједног вола нисмо видели, а километрима ни човека. Прошли смо кроз варошице у којима је трава расла по улицама и где ниједно људско биће није живело... У том крају је било спаљено и срушено чак око 2.000 сељачких кућа... Избеглице које су се вратиле после победе у децембру 1914, силазиле су с воза и ту, поред пруге, с целом својом имовином у врећи пребаченој преко рамена, ћутке су гледале рушевине својих домова“. О болници у Ваљевоу, Рид је оставио потресно сведочанство: „Постојала је и страшна соба, пуна људи, с тифусном гангреном, ужасном болешћу... од које месо трули, а кости се мрве... И ова соба је пуна људи без руку и ногу, људи којима су

100 година од доласка
др Арчибалда Рајса у наше крајеве

ЧОВЕК КОЈИ ЈЕ ВОЛЕО СРБИЈУ

*Одан истини, правди, професији
и човекољубљу: др Арчибал Рајс*

трупила лица и груди. Они су јаукали и викали плачући... Месо би с њих отпадало, док им гангрена не би захватила срце или мозак, а онда би дошла смрт у страшној агонији...“

Трајно везан за нашу земљу

Британски војни аташе тражио је од свог министра да се Србији „пружи хитна помоћ у медицинском особљу, лековима и опреми, упозоравајући да је епидемија тако тешка да Савезници, ако не пруже помоћ, не рачунају више на Србију“. Међу првима је дошла мисија леди Пеџет (сестра поменутог генерала), која је отворила велику болницу у Скопљу, а онда и руска грофица Трубецкаја. Руси су тада дошли са две болнице, хируршком са 350 и епидемиолошком са 120 кревета. Једну медицинску екипу довела је госпођа Хар-

Од самог почетка Великог рата (1914-1918), овај хумани и племенити Швајцарац делио је са Србима трагичне месеце и године рата, помажући им све до ослобођења земље. Његово срце, које је куцало за српског сељака и војника, по изричитој жељи, похрањено је у мермерну урну у *Сломен-капели* на врху Кајмакчалана.

твиг (супруга бившег руског посланика), а британски хуманист Том Липтон, довео је мисију Црвеног крста од 30 особа. Касније су стизали мисис Стоберт, Едвард Рајан, госпођа Савињон, бактериолог Николо, др Ричард Стронгом, специјалиста за тропске болести и многи други.

Не умањујући улогу и значај било кога од поменутих, који су у тој врло драматичној ситуацији пружали драгоцену помоћ веома нападеној Србији, име др Арчибалда Рајса је за сва времена остало урезано у памћењу српског народа. Тај светски познати и признати криминолог и хуманиста, рођен је 8. јула 1875. у покрајини Баден. После стицања основног и средњег образовања у конзервативној средини, наставио је студије у суседној Швајцарској, где је већ у 22. години (1898), стекао звање доктора хемије, да би 1906, на Универзитету у Лозани, био именован за ванредног професора криминалистике. Примену фотографије у криминалистици и судству специјализовао је у Паризу код чувеног Алфонза Бертјона. Баш из те области, објавио је књигу „Судска фотографија“, која му је, у стручним и научним круговима, донела признање и углед, који ће др Рајс употпуњавати и потврђивати новим радовима о примени научних метода у полицијској и судској пракси. Убеђен да је криминалистика наука, др Рајс је у Лозани основао Институт за техничку полицију и криминалистику, који је званично отворен 1909. године. Углед му је још више порастао када је две године касније (1911), објавио први део свог „Приручника техничке полиције“. Од тада су га многе владе позивале да, као експерт за криминалистику, стручним саветима помогне у унапређењу рада судова, или шаљу своје функционере и службенике на стажирање и усавршавање. На том институту школовани су ка-

дрови из Русије, Србије, Аустрије, Холандије, Белгије, Бразила и још неких држава. За свој рад у области криминологије одликован је орденима из многих земаља. За 16 година професионалног деловања, од стицања доктората из природних наука, па до доласка у Србију у лето 1914, др Рајс је неколико пута мењао своју стручну и радну оријентацију. Са хемије је прешао на научну примену фотографије, затим на модерну криминалистику, а онда од 1914, све своје способности и знања посветио је истраживању и ислеђивању ратних злочина и као ратни дописник.

Швајцарски добровољац српске војске

На позив српске владе 1914, др Рајс је дошао у Србију да у њено име, као неутрални посматрач, истражи зверства која су аустроугарске трупе починиле на простору Мачве и Подриња. Како је више пута говорио, на његову одлуку да дође у Србију, утицало је неколико чиниоца. Пре свега, већ сам прелазак у романски део Швајцарске, утицао је на формирање његове личности. Са друге стране, био је веома разочаран и огорчен на све отворенију германофилску политику неутралне Швајцарске, па му је позив из Србије деловао као прилика и могућност да пружи свој допринос савезницима. Већ од самог почетка, „проговорио“ је као честит човек и научник. Такав је остао до краја своје мисије. Прихватио је да објави податке о злочинима припадника аустроугарске војске у Србији, или да, у противном, укаже да се једна цела војска не може оптужити за изоловане случајеве злодела које су чинили појединци. Једино одступање од своје неутралности било је то, што се „отворено прогласио за српског добровољца“, како је касније писао, „швајцарски добровољац српске војске, друг величанствених ратника Шумадије, Дунава, Мораве, Тимока и Вардара“. Овај његов поступак био је последица суочавања са зверствима које су починиле аустроугарске јединице над неужним народом у Мачви и Подрињу и ужасних приказа пустоши и смрти у незаштићеним деловима Србије.

Радећи на истраживању злочина које су починили аустроугарски војници и официри, др Рајс се придружио холандском лекару Тихонену, који је нешто раније започео рад на истраживању ратних злочина над цивилним становништвом. Већ од самог почетка свог неуморног истраживачког рада, др Рајс се није задовољавао само саслушавањем аустроугарских заробљеника и других очевидца страдања неужног српског становништва, већ је одлазио и на место догађаја – отварао гробове, прегледао лешеве и рањенике, обилазио бомбардована насеља, улазио у куће и обављао разговоре, не одступајући ни за тренутак од своје заклетве, „да служи истини и правди“. Резултати истраживања о извршеним злочинима аустроугарских „јуришника“, били су поразни за војску Фрање Јосифа. У својим стручним експертизама и извештајима, др Рајс посебно истиче злочине у Прњавору, Јевремовцу, Богосавцу, Добрићу, Грушићу, Џуљковићу и

другим местима. О злочинима у Прњавору, Рајс пише: „Наша кола, купана лепим јесењим сунцем, које продужава да сија, поред свега тог што се човечанство гуши у покољу, доводе нас за кратко време у ово велико богато село које је бројало 2.400 житеља. Биланс онога што су учинили Аустро-Мађари у овом селу, више је него страхан. Судите по овоме: 109 особа је одведено у Лешницу и убијено, 199 становника је исцасалђено или спаљено, 37 одведено у Босну и нико од њих није дао гласа о себи, 179 породица остало је без имања ... У овом злосрећном Прњавору не види се ништа друго сем изгорелих кућа и заједничких гробова где почивају избличени остаци свих оних људи, стараца, жена и деце, жртава бестијалног беса културотрепера. Они, који су као и ја видели ово, неће моћи никад опростити, поред свих Друштава народа, поред свих Локарна, онима који су се непоправиво осрамотили у Мачви...“

Дописник угледних светских гласила

Европа се суочавала с извештајима који су били битно различити у односу на оне које је слала Карнегијева комисија, која је за почињене злочине на Балкану, углавном, оптуживала Србе и Грке. У једном од Рајсових извештаја, стоји: „На улицама српских градова се могло видети како иду кола једна за другим, натоварена грубо склепаним сандуцима помоћу неколико дасака, која су, да би се уштедело дрво, имала уместо дна неколико летви, између којих су се помањале ноге мртваца... Гробља су проширена преко мере, а гробари су копали раке од зоре до мрака...“ Када је у једном мачванском селу запитао где су становници, др Рајс је добио одговор: „Помрли су од пегаве грознице“. И заиста, како је већ поменуто у извештајима Џона Рида, најтежа је била епидемија тифуса. Др Рајс истиче да се та „епидемија изражавала кроз пегави, трбушни и повратни тифус ... Упоредо су се појавиле колера, дифтерија и дизентерија... Четвртина српских лекара, већ иначе малобројних, оставили су животе поред својих болесника“ И позната сликарка, Надежда Петровић, умрла је као болничарка од пегавог тифуса у Ваљеву (1915).

Још пре доласка у Србију, др Рајс је проценио да ће му за „пласирање“ својих открића и извештаја бити неопходни и неки сопствени канали за реално обавештавање јавности, независни од службених извештаја поднетих српској влади. Прихватајући и улогу ратног извештача, дописника угледних листова у Лозани, Паризу и Амстердаму, др Рајс је себи створио могућност да се директно обраћа већем броју читалаца широм Европе. Настојао је да преко штампе обавести свет о ономе што се августа 1914. збило у Србији. Његови написи су изазивали снажан одјек у европској јавности, а непрекидно објављивање са увек новим подацима, омогућило је пробијање информативне блокаде Србије и продор истине о страдањима српског народа. Уз све друге, то је једна од најзначајнијих Рајсових заслуга.

По доласку у Србију, др Рајс су занимао и друга питања, а посебно односи савезника према Србији као земљи савезници и њеној будућности. Из оквира његовог интересовања, како је често говорио, никада није изашао онај „обични српски човек, сељак, војник, његово држање у несрећи и у победи“. Та опседнутост српским војницима – сељацима, уз све оно што је доживљавао у сусретима са њима, утицали су да се др Рајс, срцем и судбином, трајно веже за Србију. Током 1914. и 1915, неколико пута је напуштао Србију и одлазио у Лозану, одакле је несмањеном жестином наставио борбу за пробијање истине о ономе што се догађало на српском ратишту. Готово сви његови ратни чланци из тог времена, нашли су се на првим страницама угледних часописа, што добровољно указује на интересовање европске јавности за догађаје на балканском ратишту, али и значај који је придаван др Рајсу као врхунском научнику, истраживачу и неутралном посматрачу. Наравно, такав начин извештавања, неминовно га је довео „под удар претњи“ не само у земљама Централних сила, већ и у његовој неутралној Швајцарској. Како је касније писао, то је било „немилосрдније и опасније и од онога што је доживљавао на бојишту у Србији“.

Одасност истини о „српској ствари“

Делећи судбину српског народа, др Рајс се са српском војском и делом становништва повлачио и преко сурове Албаније. Ради личне безбедности и могуће непријатности и сумње по питању „истинитости извештаја“ које је упућивао из Србије, др Рајс је одлучио да о томе не остави никакв писани траг, па чак ни у својим каснијим мемоарима. Додуше, кроз увод својих мемоара он помиње, да је „поглавље о Албанији исувише страховито и славно“, па се о њему не може „говорити успутно“, истичући намеру да о томе „напише посебну књигу“. Ипак, било чију сумњу да је „туда прошао“, др Рајс је отклонио неким малим опаскама и коментарима у свом заветном, политичком тестаменту „Чујте Срби“.

Своју оданост истини о „српској ствари“, Рајс је испољио кроз непосредан рад на пријему и збрињавању српских избеглица, обавештавајући свет о патњама и мукама којима су били изложени српско становништво и његова војска. Симпатије његових сународника према Србији, испољене су организовањем помоћи и збрињавањем српске сирочади која је школована у Швајцарској, али и слањем помоћи становништву које је остало у окупираној Србији. Када му је касније, на Солунском фронту, додељена „Медаља за храброст“, био је уверен да му је то дато за оно што је за „Србију учинио у Швајцарској“, а не на српском фронту, на коме је „храброст била нешто што се подразумевало“.

РОДОЉУБ ШАБИЋ, повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности

НЕ ДАЈТЕ СВОЈЕ ЛИЧНЕ ПОДАТКЕ

Само у једној години, и само у једној компанији мобилне телефоније, безбедносне службе приступиле су 272.000 пута листинзима грађана супротно Уставу

Статистика Родољуба Шабиха, повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности, садржи на хиљаде предмета, али у готово две трећине случајева поступак је обустављан јер је орган власти одмах по интервенцији овог независног регулаторног тела дао тражиоцима информације које је претходно ускратио.

– Типична потврда принципа АПП – „ако прође, прође“. Ко се жали оствариће право, ко се не жали неће. Такво понашање је по закону кажњив прекршај. Али, у претходне три године надлежна министарства нису покренула ниједан прекршајни поступак против одговорних лица – каже Шабих у разговору за „Политику“ и истиче да такво понашање „има веома мало везе с паролама о власти као сервису грађана“.

Зато он с грађанима комуницира и ван крутих, формалних процедура, па је тако последњих година један од најактивнијих и најпознатијих блогера и „твитераша“ у Србији, где га прати читав мала армија од 17.000 људи.

– Свако ко је јавна личност, поготово носилац неке јавне функције, треба да је скоро обавезан да се труди да с окружењем комуницира на начин примерен времену у коме живимо. У том контексту, друштвене мреже су незаобилазне.

Неке ваше „колеге“ с друштвених мрежа понекад и претерају, као за време мајских поплава када су оптужени за изазивање панике. Тим поводом имали сте и преплиску, полемику, с премијером Вучићем?

– Мој коментар, јавна похвала одлуке Вишег суда у Београду да укине притвор против људи притворених због објављивања неистинитих вести на друштвеним мрежама, у једном тренутку била је и предмет пажње премијера који се јавно запитао – одакле ми право на то. Немам дилему да сам имао право на то што сам објаснио у блогу, а и у личном писму премијеру. Чули смо се после тога и разговарали. Верујем да је прихватио моје аргументе.

Да ли власт прихвата ваше аргументе и када је реч о ставу поводом уговора који нису увек доступни јавности?

– Мој став о „тајним“ комерцијалним уговорима одавно је познат и никад се није мењао. Од концесије за аутопут Хоргош–Пожега, преко продаје РТБ „Бор“, уговора „Јата“ и „Ербаса“, „Фијата“, канала Дунав–Морава–Вардар, па до „Ер Србије“. Већину је јавност ипак видела, неке још

Родољуб Шабих

није. Објашњење се у свим приликама сводило на то да је тајност условљена вољом страних партнера, али поступање по захтевима заснованим на нашим законима, упућеним нашим органима власти и поготово одлучивање о њима, мора бити искључиво ствар наших органа власти. Идеја да би остваривање законом зајемчених права требало да зависи од воље страних партнера није прихватљива.

Из Владе поручују да то може угрозити инвестиције?

– Није спорно да се у оваквим уговорима може предвидети да су одређене информације поверљиве и да се сходно томе јавности може ограничити приступ. Али, такав третман не смеју имати информације које су јавности неопходне за оцену оправданости располагања наше стране јавним новцем и ресурсима.

Списак ваших неспоразума с влашћу на томе се не завршава. Још памтимо кад вам није дозвољено да говорите у Скупштини...

– То је заиста могао да буде велики скандал. Ускратити у парламенту реч поверенику, и то док се разматра његов извештај парламенту, немислило је са становишта елементарних критеријума демократске праксе. Исте вечери звао ме је доста страних новинара, али осим изјаве једној нашој агенцији нисам коментарисао догађај. Добро је што ипак на крају није било скандала. Вратио сам се сутра у парламент и говорио, пошто сам добио извештаје председнице парламента. Не волим што је парламент моје земље морао било коме да се извињава. Не треба дозволити да долази до таквих ситуација.

Сведоци смо праве револуције у откривању поверљивих државних информација. Довољно је поменути Едуарда Сноудена и Џулијана Асанжа.

Још је тешко препознати димензије „експлозија“ које су изазвали Асанж и Сноуден. Никада тако снажно и тако аргументовано није указано на то да је, између безбедности с једне, и људских права с друге стране, клатно преко сваке мере отишло на једну страну. Од судбоносног значаја је да се оно доведе у равнотежу.

Занимљива су и ваша искуства у раду са српским безбедносним службама...

– За велику већину људи била би најлогичнија претпоставка да су проблеми у приступу информацијама посебно изражени у вези с безбедносним структурама, као што су МУП, Министарство одбране, ВБА, ВОА. Али, проценат непоступања по решењима повереника за информације у безбедносним структурама је око два одсто, док је у државним предузећима које располажу огромним износима јавног новца и великим јавним добрима тај проценат скоро 10 пута већи!

Хоћете да кажете да у Србији није проблем у тајним, већ у јавним службама, односно предузећима?

Годинама сам био сведок напора које су, сада најалост покојна Верица Бараћ и Савет за борбу против корупције којим је председавала, улагали ради формирања антикорупцијских извештаја које су стављали на располагање влади и јавности. До великог броја докумената Савет је долазио тек после моје интервенције, али у неким случајевима ни то није било довољно. Савет је поднео поверенику више од 100 жалби, што по себи говори више него довољно. Ситуација у којој је Савет за борбу против корупције, који је формирала Влада Србије, у енормном броју случајева био суочен с проблемима у приступу информацијама од антикорупцијског значаја, а које су у поседу субјеката који су такође под контроломисте те владе, мора се оценити као парадоксална.

Недавни шокантни злочини, када је свирепо убијена девојчица Тијана Јурић или када је Лука Јовановић прегажен на Бранковом мосту, изнова су покренули питање веће употребе савремене технологије у борби против криминала. Ту се, међутим, јавља проблем задирања у приватност грађана путем тоталног надзора?

– Не само ови случајеви потврђују значај већег видео-надзора, који може помоћи и откривању учинилаца кривичног дела, али и превентивно деловати. Међутим, управо због тог значаја, видео-надзор мора бити ваљано уређен законом да не би прешао у супротну крајност. Постоје ситуације где је смисао видео-надзора потпуно очигледан, али у неким случајевима је потпуно неоправдан. Имали смо, тако, случајеве тоталног видео-надзора у гинеколошким ординацијама или гардеробама у продавници женског доњег рубља. То може бити поље за разне злоупотребе.

Управо у случају „мини кантримен“, покушаји нашег листа да дође до информација од надлежних у МУП-у иза-

звало је љутњу начелника београдске полиције?

-Генерално, функционери немају права да на такав начин реагују на захтеве новинара и медија. Посао новинара је да тражи и објављује информације, а посао јавних функционера је да те информације пружи јавности. То подразумева и да истрпе критику, макар им она понекад изгледала преоштра.

Многи органи власти и јавна предузећа радије плаћају новцем буџетских обвезника казне које им повереник изриче, него што су спремни да пруже информације? Познат је био такав став бившег генералног директора РТС-а Александра Тијанића, али и других државних система, попут „Србијасгас“, „Телекома“...

То је, нажалост, тачно и на неки начин „логично“. Казне за непоступање су релативно мале, до 200.000 динара, а плаћају се јавним, а не приватним новцем. С тим у вези, постоји занимљива идеја из невладиног сектора којом се тражи од државног правобранилаштва да почне да подноси тужбе против одговорних лица у тим органима и предузећима, да би надокнадили штету која тако настаје. И сам сам више пута указивао на то да се ефикасна примена закона може обезбедити само личном одговорношћу руководиоца.

Изгледа да је неопходна нова законска регулатива у овој области?

-Број предмета које обрађујемо константно расте. У 2013. било их је 2.200, што је двоструко више у односу на 2012, односно троструко него у 2011. години. Недостају нам законска решења у деликатним областима, као што су видео-надзор, биометрија, безбедносне провере, услед чега је обрада личних података у овим областима у знатном броју незаконита.

На шта конкретно мислите?

-На пример, нико нема право да вам тражи матични број када враћате робу у радњу, или када односите ствари на хемијско чишћење. Провером у само једној компанији, провајдеру мобилне телефоније, утврдили смо стотине хиљада приступа листинзима грађана, што је супротно Уставу. Само у једној години, и само у једној компанији мобилне телефоније, безбедносне службе приступиле су 272.000 пута листинзима грађана супротно Уставу.

Како заштити грађане од упада ове врсте?

-Ни више од четири године после усвајања Стратегије заштите података о личности, иако је постојала обавеза да то уради у року од три месеца, влада није донела акциони план за њено спровођење. Већ скоро шест година, посебна законом зајемчена заштита нарочито осетљивих података великог броја лица, такође је остала само празна прокламација.

Бојан Билбија
Извор: Политика

Када дипломата високог ранга прекорачи овлашћења

КИРБИЈЕВА КЛОПКА

Уместо да кабинет премијера приупита осведоченог пријатеља Србије да ли САД признају територијални интегритет свих чланица УН, па и Србије с Косовом, ми смо скочили да бринемо о територијалном интегритету Украјине

Да ли Србија признаје територијални интегритет Русије? Такво питање може да нам врло брзо стигне из Москве, пошто смо наивно, или намерно, насели на клопку његове екселенције америчког амбасадора у Београду Мајкла Кирбија. Наиме, његова екселенција је, као што је познато, прекорела Србију „јер није гласно рекла да поштује територијални интегритет Украјине, као и свих осталих земаља чланица УН“. На ове речи америчког амбасадора реаговао је кабинет српског премијера, који је доставио неколико интервјуа датих немачким, аустријским и француским медијима, у којима је премијер дословно изјавио: „Од почетка смо подржавали територијални интегритет Украјине, а то укључује и Крим.“ После тог саопштења америчка амбасада у Београду реаговала је извињењем: „Чињеница је да су премијер Вучић и министар спољних послова Дачић у својим изјавама подржали територијални интегритет Украјине, укључујући и Крим, поздрављамо такве изјаве и жао нам је због грешке“.

Нема шта, мајсторски одиграно од стране Американаца. Његова екселенција Кирби наместио нам је клопку у коју смо незнањем, или намерно, упали. Јер, ствари су око Украјине и Крима код нас текле градацијом. Прво смо јавно тврдили да подржавамо територијални интегритет свих држава чланица УН, друга фаза била је да подржавамо територијални интегритет Украјине. У првој фази је изјаве давао председник Србије Томислав Николић. У другој фази, где се већ спомиње територијални интегритет Украјине, изјаве је давао премијер Вучић. Трећа фаза, где се, од стране премијеровог кабинета Крим спомиње као део Украјине, сада је први пут представљена пред домаћом публиком. Чудно, ако је та трећа фаза већ раније била објављена у немачким, аустријским и француским медијима, како то да ту градацијску новост нико од српских медија није приметио и пренео? Или је трећа фаза „изнуђена“ Кирбијевом клопком. У договору, или без договора? А ми смо, јелте, сви мутави?

Уместо да кабинет премијера приупита осведоченог пријатеља Србије, његову екселенцију Кирбија, да ли САД признају територијални интегритет свих држава чланица УН, па наравно и Србије с Косовом, ми смо скочили да бринемо о територијалном интегритету Украјине, са све Кримом. Или, да амбасадор Србије у Вашингтону приупита Белу кућу, или Стејт департамент да ли признају територијални интегритет Србије с Косовом у Србији. Можда би у том случају Американци нашем амбасадору препоручили да се мало одмори. И управо зато ми тако дуго оклевамо да именујемо нашег новог амбасадора у Вашингтону. Бојимо се да човек не постави негодна питања Белој кући и Стејт департ-

ПИШЕ
Мирослав
Лазански

менту. Никако да нађемо личност која неће поставити то питање. Јер, наш важећи устав каже да је Косово део Србије, а ми смо, јелте, правна држава и легалисти и поштујемо Устав Србије. Шта ће бити ако његова екселенција амбасадор Русије у Београду Александар Чепурин, с пуним правом, постави сада јавно питање: Да ли Србија поштује територијални интегритет Русије? Пошто је Крим искористио саветодавно мишљење Међународног суда правде УН у Хагу када је реч о косовској независности, организовао референдум и на темељу резултата тог референдума прогласио независност и после се прикључио Русији. Дакле, Крим је данас саставни део Руске Федерације, и свако онај ко каже да признаје територијални интегритет Украјине са Кримом истовремено негира територијални интегритет Русије. Једно и друго истовремено не може, и то је јасно. Шта ће бити ако дође до правог и отвореног рата између Украјине и Русије због Крима? Хоће ли Србија бити на страни оних који ће сутра можда и ратовати против Русије? Да ли смо уопште свесни шта изјављујемо?

Ко нас је вукао за језик, зашто стално истрцавамо пред руду? Докле више тај наш аматеризам? Зашто непотребно сами себи ограничавамо спољнополитички маневарски простор, зашто закивамо своју позицију? Због Косова? Ајте, молим вас, то је, нажалост, завршена прича. Због чланства у ЕУ? На дугом је штапу наше чланство, уосталом, ко зна шта ће бити у Европи и каква ће бити судбина ЕУ за пет или шест година? Имамо ли уопште алтернативне планове за случај пропасти безалтернативног пута у ЕУ? Шта ако се тај пут одрони, или ако га однесе бујица? Да сви онда колективно скочимо у Мораву?

У реду, амерички амбасадор је изјавио ово или оно, има ли потребе увек и одмах реаговати и одговарати америчком амбасадору с наших највиших инстанци? Па није се огласио Барак Обама лично.

Изјава екселенције Кирбија била је срачуната провокација са знањем какав ће бити наш одговор. Нема ту говора о било каквој случајној грешци америчког амбасадора, јер Мајкл Кирби је дугогодишњи сурови професионалац. Који нас је у овом случају маестрално „одрадио“.

Извор: Политика

Још за време полицијске истраге, која је почела 28. јуна 1914. године и паралелно са судском истрагом трајала до подизања оптужнице (28. септембра) установљене су многе чињенице у вези са општим и посебним припремама извођача атентата у Сарајеву. Наиме, идентификовани су (1) чланови уже атентаторске групе (Данило Илић, Гаврило Принцип, Недељко Чабриновић, Трифко Грабеж, Мухамед Мехмедбашић, Васо Чубриловић и Цветко Поповић) који су на дан атентата имали конкретна задужења у вези са извођењем напада на Фрању Фердинанда, односно били су наоружани бомбом или револвером и распоређени на погодним местима у улици где је пролазио надвојводин аутомобил, (2) лица која су ситуационим реаговањем на лицу места помогла атентаторима да изведу напад, и (3) лица која су помагала атентаторима да безбедно стигну и бораве у Сарајеву, међутим, највећи број од њих нису била упозната са намерама атентатора. Такође, идентификована су лица која су са територије Краљевине Србије била у некаквој вези са атентаторима.

Лице и наличје узрока и последица

У том свеобухватном и динамичном истражном процесу аустро-угарских власти, важно је истаћи да су прибављени докази поуздано указивали на то да у убиству надвојводе Фрања Фердинанда није учествовао ниједан држављанин Краљевине Србије. Докази су указивали да атентатори (омладинци из Босне и Херцеговине) сами дошли на помисао да треба извршити атентат, а потом су се обратили за техничку помоћ двојици Босанаца (Буковац и Цигановић) у Београду, који су били у вези са Војиславом Танкосићем, официром српске војске, чије ангажовање није било познато властима (званичне) Србије. Стога је била лажна и крајње тенденциозна оптужба Аустро-Угарске Монархије, адресирана на Краљевину Србију да је инспиратор и организатор атентата у Сарајеву, а та оптужба је узета као аргумент за објаву рата Србији. Ваљано и искрено разоткривање многих непознаница у вези са атентатом у Сарајеву, претпоставља сагледавање терорског стања у Босни и Херцеговини од 1878. до 1914. године које је „родило“ непосредне и посредне учеснике поменутог атентата, по том, узимање у обзир димензије, карактера и динамике шпијунско-субверзивне агресије Аустро-Угарске Монархије против Краљевине Србије у наведеном временском периоду и напослетку, индиректна и директна дипломатско-шпијунско ангажовање појединих ванбалканских држава у балканска питања, посебно у вези са незадрживим процесом ослобођења и уједињења српског народа. Уместо узимања у обзир наведених аспеката атентата, Хабзбуршка Монархија је показала безобзирну брзоплетост – извршила војну агресију на Краљевину Србију и тако је почео Први светски рат.

Гаврило Принцип је највећа енигма у атентату у Сарајеву. Принцип представља кулминацију вишегодишних жестоких српско-аустроугарских шпијунских битака, а упркос томе, није утврђена ниједна чињеница о његовој индиректној или директној повезаности са српском обавештајном службом. Таква веза није доказана ни код друге двојице (Чабриновића и Грабежа) који су

Шта је показала истрага после убиства Фрања Фердинанда

БИЛО БИ РАТА И БЕЗ АТЕНТАТА

Лажна је била и крајње тенденциозна оптужба Аустро-Угарске Монархије, адресована Краљевину Србију да је инспиратор и организатор атентата у Сарајеву, а та оптужба је узета као аргумент за објаву рата Србији

заједно са Принципом извршили припреме за извођење атентата.

Измућени отпор младобосанаца против окупатора

Међу бројним непознаницама о атентату у Сарајеву, посебно загонетном сматрамо: да ли су иницијатори и реализатори атентата или посредни и непосредни актери атентата били чврсто уверени да ће тај трагичан догађај имати снагу за отпочињање светског рата? С тим у вези, важно је истаћи да у ниједном извору о атентату и том рату, независно од његовог карактера (оригиналан или изведен) није дат одговор на поменуто питање. У том смислу, посебно треба имати у виду да је Аустро-Угарска Монархија од противзаконите анексије Босне и Херцеговине (1908) до 1914. године двадесетак пута намеравала да изврши војну агресију на Краљевину Србију, посебно 1913. године и увек је одустајала од такве намере. Није поуздано установљено зашто је толико пута одлагала агресију, а само месец дана након атентата у Сарајеву, 28. јула 1914. године, објавила је рат Србији. Под претпоставком да атентат у Сарајеву није изведен, искрсава питање: да ли Првог светског рата не би било? Сва расположива сазнања поуздано указују да би Први светски рат избио и без атентата у Сарајеву. Такво сазнање упозорава и указује на то да значај атентата у Сарајеву није био онакав какав му се приписује, а управо то сазнање, у још већој мери компликује његову загонетност. Веома тајновити аспект атентата у Сарајеву је запазио тадашњи британски министар иностраних послова, сер Едвард Греј, који је у својим мемоарима о томе, између осталог, записао: „Свету вероватно никад неће бити све речено о позадини убиства надвојводе Фрање Фердинанда. По свој прилици, нити има нити је икад било појединца који зна све што би се о томе могло знати“. И данас, после сто година, вредност ове констатације није оповргнута.

Међу бројним изворним и изведеним референцама о атентату у Сарајеву 1914. године, несумњиво, најквалитетнији су судски списи. Прегледом њиховог садржаја, с једне стране, разоткрива се измућеност аутентичног отпора младих у Босни и Херцеговини познатији као Младобосанци, иначе руковођени идеологијом и плановима за ослобођење земље од аустро-угарског окупатора и, са друге стране, потврђују велику загонетност карактера њихове повезаности са многим факторима изван Босне и Херцего-

ПИШЕ:
Милан
Мијалковски

вине, посебно са факторима у Краљевини Србији.

Приликом првог саслушања (у 11.30 часова 28 јуна 1914. године) Гаврила Принципа, он је о својим мотивима за изведени напад, рекао: „Већ прије двије године намеравао сам из националистичких осећања да извршим атентат на неку личност на вишем положају која у Аустрији представља власт. Када сам прије месец дана пошао у Сарајево, добио сам од једног комите, чије име не знам, браунинг-пиштољ с којим сам пошао у Сарајево да извршим атентат на престолонаследника једино зато јер у њему је оличена највиша власт, чији ужасни притисак осећамо ми Југословени“. На крају првог саслушања Принцип је рекао: „Мене нико није наговарао на ово дјело, нити сам с ким био у договору, још мање сам било коме причао да ћу извршити атентат. У последње вријеме ниједан био члан ниједног удружења. Уопште сам се мало дружио с људима, камо год бих дошао, сматрали су ме слабићем, и то човјеком који је прекомјерним проучавањем литературе потпуно упропашћен. Ја сам се и претварао као да сам слаб човјек, мада то нисам био“.

Нису се осећали кривима

Садржај изјаве поуздано указује на изворност „рођеног“ отпора ког Гаврила Принципа, који је временом јачао и досегао кулминацију оног тренутка када је одлучио да и применом физичке силе бори се против окупатора. Његово признање о томе да је пре месец дана од неког комите добио пиштољ који је употребио за извођење атентата, не разоткрива да ли је од дотичног комите добио и налог за напад на Фрању Фердинанда. У ствари, налог није био неопходан, будући да је Принцип дуже време размишљао да изведе атентат на неког званичника Аустро-Угарске.

Сличан је и садржај изјаве Недељка Ча-

Недељко Чабриновић Данило Илић

бриновића који је саслушан после подне на дан атентата. Чабриновић је, поред осталог, рекао: „Помисао на атентат није се у мени јавила тек пре месец дана, него ја ту мисао већ две године носим у глави... Присталица сам радикално-анархистичке идеје која смера на то да данашњи систем уништи, како би уместо њега увела либерални систем... Ја сам се у овом духу изградио читањем социјалистичких и анархистичких списа... Пре две године због учествовања у штрајку типографа у Сарајеву, полиција ме је протерала на пет година из Сарајева... Том приликом ми је неки владин секретар читао моралну придику. Мени је то било толико мрско да сам зажалио што немам револвер у џепу па да дотичног убијем. Он као туђин допустио је себи да мени, домаћем човеку, даје упутства које никад нећу послушати. После тог догађаја постала је моја одлука да извршим атентат конкретнија... Помишљао сам да одем у Земаљску скупштину (највиша власт у Сарајеву, нап. аут.) и са галерије бацити бомбу на посланике... Мада сам данас пре подне после 10. часова предузео атентат на престолонаследника Францу Фердинанда, не осећам се кривим... Бомбу сам пре отприлике месец дана добио у Београду..., њу ми је дао један бивши комита... Надимак му је „Цигро“ и револуционарно је расположен као ја... Ја сам специјално нишанио у надвојводу, да га убијем, јер је он, колико ми је познато из часописа, непријатељ Словена уопште, а особито Срба... Гавру Принципа познајем већ три-четири године. Често сам се састајао са њим у Сарајеву, доцније у Београду, а затим опет у Сарајеву“.

Тежак положај Срба у Босни

Остали непосредни учесници атентата у Сарајеву, осим Мухамеда Мехмедбашића који је пребеглао у Црну Гору, су ухапшени наредних неколико дана. Њихове изјаве у истрази, као и изјаве Приципа и Чабриновића у потпуности идентификују узроке који су утицали на њихову аутентичну одлуку да и применом силе боре се против аустроугарског окупатора ради ослобођења и уједињења Јужних Словена у заједничку државу.

Данило Илић је у истрази 4. јула 1914. године, између осталог, рекао: „Са Гавром Принципом познајем се већ четири-пет година, били смо пријатељи и имали смо исте

идеје. Наш идеал био је уједињење свих југословенских народа под једном круном, било којом, па чак и у једној републици ако тако треба да буде, али садашњим положајем нисмо били задовољни, због чега нам је био животни циљ да предузмемо све ради спровођења те идеје. Владајуће кругове Аустро-Угарске Монархије сматрали смо противницима наше идеје, и као таквог противника сматрали смо и престолонаследника Францу Фердинанда. Око Ускрса написао ми је Принцип писмо из Београда, чије се садржине сада тачно не сећам. Смисао писма био је да он и неколицина других припремају атентат на престолонаследника Францу Фердинанда, пошто су новине донеле вест да ће он посетити Босну. У том писму је стајало да он има и средстава за извршење овог атентата...“.

Тог дана (4. јула) и Трифко Грабеж је дао изјаву, чији садржај је подударан садржајима наведених изјава. Он је рекао: „Ја и Принцип расправљали смо више пута о тешком положају народа у Босни, о апсолутистичком режиму у Босни, неповољном положају сељака и о насиљима вршеним над Србима. Затим смо говорили о политичком уједињењу свих Југословена са Србима под Аустроугарском, било под хрватским, српским или словеначким именом, у било ком облику, или као република или као федерална држава, а у ту федерацију требало би укључити и Бугаре. Када сам последњи пут дошао у Београд, био сам већ озбиљнији и почео сам да размишљам о борби каква би морала да се води ради спровођења наше замисли. У међувремену прочитао сам у новинама да ће престолонаследник доћи у Босну, о чему сам разговарао са Принципом. У часопису „Истина“ поменуто је да ће престолонаследник поводом војних маневара доћи у Сарајево, где ће бити свечано дочекан. Принцип је на то приметио да се сад пружа прилика за извршење атентата на престолонаследника, и то зато што је он моћан војни фактор у Аустроугарској и што је инспирирао све велеиздајничке процесе и ванредна стања. По нашем мишљењу, престолонаследник је уопште био непријатељ Словена“.

На суђењу атентаторима који је почело 12. октобра 1914. године, оптужени су углавном потврдили ставове које су изнели у истрази. Неки од њих били су још конкретнији него у истрази, када су образлагали шта их је мотивисало и пресудно утицало

на њих да се ангажују у организовању атентата. Независно од незнатних разлика у описивању и објашњавању сопственог мотива, сваки од њих је као главни мотив ангажовања навео право на устанак и у том смислу и право на убиство тиранина. Такође, били су изричит да је иницијатива за атентат њихова, а да су од неких особа из Србије (Цигановић и Танкосић) добили само техничку помоћ. „Мене није руководила Србија, него једино Босна“, изјавио је на суду Трифко Грабеж.

Освета за све муке које подноси народ

Гаврило Принцип је право на убиство тиранина образложио овако: „Злочинац нисам јер сам уклонио онога који је чинио зло. Мислио сам добро. Уједињење свих Југословена, без обзира на државну форму, и ослобођење од Аустрије могу се оживотворити само насиљем. Што значи уопште убијати одозго, уклањати оне који сметају и чине зло, који сметају идеји уједињења“. И, коначно, његов главни мотив био је, како је он сам изјавио, „освета за све муке које подноси народ од Аустрије“, а кад га је судија упитао шта подразумева под патњама народа, Принцип је одговорио: „Што је потпуно осиромашено, што га сматрају стоком. Сељак је осиротио, упропастили су га потпуно. Ја сам син сељака и знам како је на селу. Зато сам хтио да се осветим, и није ми жао“.

Недељко Чабриновић је у вези са атентатом изнео став, „да је освета морална дужност човека, и мислио сам се жртвовати“, а на питање судија да образложи став из истраге о томе да је Аустрија трула, одговорио је: „Једна држава која није националистичка, која тлачи друге, не може се сматрати јединственом; у њој нема веза, него проста дисциплина. Сва јој је сила на бајонетима“.

Сви непосредни учесници атентата на суђењу су истакли да им је циљ био револуционарно уништење Аустро-Угарске Монархије и ослобођење и уједињење Јужних Словена. Сви су говорили о општим и конкретним мерама политичког уњетавања грађана Босне и Херцеговине, које су јачале њихово уверење за насилно деловање. У том смислу, Цветко Поповић је истакао да је пристао да се ангажује у атентату да би се осветио због прогањања Словена у Монархији, Гаврило Принцип себе је представљао као револуционар који мрзи Аустрију и да она треба да буде уништена, а Васо Чубриловић је констатовао: „Могу казати то да у Аустро-Угарској Монархији владају Нијемци и Мађари, а Словени да се притишћу“.

КАКО ДО КЊИГЕ

Књигу др Милана Мијалковског и др Душана Томића „Гаврило Принцип – енигма српско-аустријских шпијунских битака“, чије делове објављујемо у овој рубрици, можете потражити у књижарама Завода за уџбенике у Београду, Косовска 45 и Обилићев венац 5.

Бивша америчка државна секретарка Хилари Клинтон, која је у Берлину представила своју књигу *Тешки избори*, извинила се 7. јула 2014. немачкој канцеларки Ангели Меркел због америчке афере прислушкивања у којој ни Меркелова није била поштеђена. Клинтонова је у интервјуу магазину „Шпигел“ на питање није ли Меркелова заслужила извињење одговорила да је, колико она зна, амерички председник Обама са Меркеловом више пута разговарао, а на констатацију новинара да се он, при том, није јавно извинио, изразила жаљење због афере. „Ја нисам више у влади, али жао ми је“, рекла је Клинтонова и још једном признала пред човечанством бескрупулозност система у којем живи.

„НСА је направила инфраструктуру која омогућава да се све пресретне. Ако желим да видим ваш е-маил или поруке на телефону ваше супруге могу то учинити. Могу доћи до е-маилова, шифри, података са телефона, кредитних картица. Не желим да живим у друштву у коме се догађају такве ствари, у коме се снима све што кажем“, истакао је Едвард Сноуден, учесник у тајном пројекту Агенције за националну безбедност Сједињених Држава.

Ментално освајање света

Занимљиво је да је Велика Британија уз САД најангажованија држава у креирању „новог светског поретка“, од усвајања декларације под називом „Атлантска повеља“, коју су на Атлантику потписали Френклин Рузвелт и Винстон Черчил 14. августа 1941. до почетка трећег миленијума. Не треба заборавити да је Винстон Черчил 6. септембра 1943. позвао англофиле са Харварда (САД) у „ментално освајање света“, а исто тако, да је садржај наведене „демократске повеље“ ушао у „Декларацију о ослобођеној Европи“ коју су потписали у Јалти 14. фебруара 1945. Рузвелт, Черчил и Стаљин. Идеја о садашњем светском поретку настављена је и у најави „хладног рата“. Познато је да је ту најаву дао у Фултону, 5. марта 1946. не случајно, неумољиви британски дипломата, Винстон Черчил.

Зар на спрегу САД и Велике Британије нису подсећала скоро свакодневна заједничка бомбардовања Ирака? Познато је да Велика Британија и САД преко сателитског система „Ешелон“ прислушкују приватну и пословну комуникацију грађана и компанија земаља Европске уније. Системом „Ешелон“, који служи за пресретање свих врста телекомуникација (телефон, електронска пошта, факс) руководи америчка тајна служба – Агенција за националну безбедност (НСА). У систему „Ешелон“ су осим САД и Велика Британија, Канада, Аустралија и Нови Зеланд (амерички зависници и сарадници – савезници). Нелсон Мандела је 5. априла 2000, с разлогом изјавио: „САД и Велика Британија уносе хаос у светске односе: њихово игнорисање правила у међународним односима и понижавање УН највећа су претња миру у свету“.

После 11. септембра 2001. у Канцеларији значајних информација, у оквиру Агенције за унапређивање истраживачких пројеката DARPA (Defence Advanced Research Projects), настао је пројекат на основу којег би требало да се заштите приватни по-

Крађа информација уз бомбардовање информацијама

ПРИСЛУШКУЈУ НА ХИЉАДУ ЈЕЗИКА

Познато је да Велика Британија и САД преко сателитског система „Ешелон“ прислушкују приватну и пословну комуникацију грађана и компанија земаља Европске уније. Системом „Ешелон“, који служи за пресретање свих врста телекомуникација (телефон, електронска пошта, факс) руководи америчка тајна служба – Агенција за националну безбедност (НСА). У систему „Ешелон“ су осим САД и Велика Британија, Канада, Аустралија и Нови Зеланд (амерички зависници и сарадници – савезници).

Све комуникације су под контролом „Великог брата“. Такав је данашњи свет

ПИШЕ:
Проф. др Светозар
Радишић,
пуковник у пензији

даци и помогне у прикупљању и обради података о потенцијалним терористима. За тај пројекат, под називом „Тотална информациона будност“, задужен је Џон Поиндекстер, осмуњичен у време владавине

Роналда Регана за крађе и уништавања компјутерских података.

Помно се прате све комуникације

Када је представио наведени програм у Енхејму у Калифорнији рекао је: „Обавештајно прикупљање мора обухватити хиљаде људи чији идентитет и кретање не знамо... Два програма (TIDES и EARS) аутоматски проналазе, превode и конвертују текстове са било ког језика. То значи да свака страна реч, пресретнута у телефонском разговору, може да се одмах идентификује и преведе на енглески језик. Програм обухвата око 1.000 језика и омогућава праћење свих видова трансакција преко интернета, телефона, имејлова, факс линија... Простор за обраду је читав свет, јер су терористи свуда... Програми омогућавају и интелигентне анализе огромне количине података... То је најбољи начин да се САД супротставе евентуалним асиметричним операцијама...“

цијама човек може да замени објективну и виртуелну стварност. Пилот у правовремено планирању мисији, после увежбавања на савременим симулаторима с верним сликама амбијента, може на моменат да изгуби оријентацију да ли је у авиону, у симулатору, или за компјутером с виртуелним програмом. Када прими већи број података него што може да обради у јединици времена, постоји могућност да се понаша као да ни-

је примио информацију, да буде деконцентраисан – свестан да не зна право стање, да посумња у исправност инструмената итд. Скоро је сигурно да човеков мозак, свестан постојања „информационог јазга“, насталог због могућности да му се упути много више виталних информација него што може да прихвати и схвати, по правилу, креира и доживљава стрес, анксиозност, блокаде или панику. Готово једнака анксиозност присутна је код људи који држе прст на дугмету за активирање тзв. нуклеарног одбрамбеног система и код људи који покушавају да људску интелигенцију замене вештачком, јер никад не знају да ли је програм потпуно коректан, шта све може иницирати систем, да није већ уграђен неки вирусни програм итд.

Људи само круте „лутке на концу“

Дипломирани математичар и познати криптолог Александар Трифони у књизи „Обавештајне службе и прислушкивање“ навео је доказе да су у Windows убачени програми који нису под контролом корисника: „Према тврдњама стручњака и произвођача NSA је успела да угради, у све верзије оперативних система Windows-а посебне кодове приступа. Поставља се питање коме то све треба!? Одговор је једноставан – Сједињеним Америчким Државама... Агенција за националну безбедност САД (NSA) одређује норму фирмама које производе уређаје за шифровање без обзира да ли су америчке или неких других држава. Уколико не прихвате те норме, фирме бивају искључене са дела тржишта које контролишу САД, а то значи више од три четвртине светског тржишта...“ То значи само да су оперативни системи свих компјутера под контролом и да само „контролори“ знају шта се све може догодити са компјутерима и пре свега, информацијама.

Међутим, интелектуални проблеми изазвани информатичким феноменима, по свему судећи, тек предстоје, јер нова техника с тзв. корисничким програмима умртвљује ум и не захтева нормално, а камоли дубље размишљање. Проблем би могао бити и већи уколико се покаже да је професор Ричард Лајн у праву када на основу својих истраживања тврди да ће људска интелигенција у следећем веку опадати.

Јасно је да Велика Британија и Сједињене Државе и њихови похлепни банкар морају да шире свој утицај и да на најлицемернији начин оглађају преостале планетарне ресурсе, али, чија је идеја да

Зашто греше рачунари

ИЗА МАШИНЕ ЈЕ ЧОВЕК

Познато је са колико брва је заштићено „атомско дугме“ и колика је доза светске стрепње присутна због недовољног поверења у психу човека и најсавременију електронику. Исто тако, познато је да се полицијски компјутер у тексашком граду Форт Ворт под неразјашњеним околностима активирао и за два сата усред поноћи окренуо 1.300 телефонских бројева упућујући дан раније телефонске позиве за конгрес полицајаца. У оба случаја потпуно је свеједно да ли и у каквом времену живимо.

Како данас живимо

НА СВЕ СТРАНЕ ПОХЛЕПА

Историја људског рода је по много чему непроменљива. Сличне недаће пратиле су већину претходних генерација. Да постоји начин за побољшање прилика и унапређење садашњости свесни, су многи наши грађани. Садашњост је веома реално описао адвокат Илија Радуловић:

„Ово је време светске „проклето авлије“ и светских Латифага... ово је време када је допуштено само бити слуга, луда или поданик; ово је време духовне мемле, безимењаковића, Калимера, умних чворака; ово је време насиља, неразликоса битног од небитног; ово је време ниске и унижене човекове природе; ово је време у коме се у човеку раздражује звер; ово је време жутих трака (шенген виза) и светске инквизиције; ово је време кривовске несреће, јер сви можемо да кажемо 'да смо несрећни пошто се ужасно плашимо'; ово је време малих људи...“

Радуловићево размишљање довршава мисао руског филозофа Берђајева: „Човеков живот је постао нечовечан“.

С друге стране, јасно је да није све у односима међу људима, њиховим тековинама и организацијама. Време је убрзано и људи више „немају времена да имају времена“, зато не читају књиге из којих неће сазнати нешто ново. Осим тога, као што је забележио Иво Андрић: „Људи не воле да читају о ружној страни живота, чак ни о богаташима као о лошим људима, јер сиротиња ништа није завештала људском роду, осим што је у своја срца сместила тему о похлепи“.

Људи буду све мање слободни на прагу нанотехнолошке ере? Како то да човечанство клизи назад у будућност? Чини се да неко повлачи конце из туробне таме и да су сви људи само круте „лутке на концу“. Да ли већ постоји планетарна влада, или ће је свет тек добити? Ето како се завршава информатичка ера – безумно и нехумано – злоупотребом информација.

Уколико се приступи његовом остварењу, пројектом би се обухватио и програм Џонатона Филипа „Хумана идентификација са даљине – human ID“, што подразумева примену биометријске RFID технологије. Централна база, преко програма GENISYS, који је развио Даг Дајер, сакупља податке из тоталних база распоређених широм света, које могу да читају само „овлашћена лица“. Пројекат је критикован у јавности због могућности да се злоупотреби као увод за друштво тоталног надзора, те је одлуком Конгреса 2003. године скунут са буџета. Непознато је да ли је неко други преузео његово финансирање.

На шта личе демократске Сједињене Државе најбоље знају Американци. Један од њих је успео да дочара свој извикани патриотски свет у неколико реченица: „Ево сада и по први пут јавно мњење увиђа да нешто није нормално и у реду с Америком, Бушом и политиком. Многи то знају и ћуте. Знају, али не желе да љуљају чамац. Фамилија!? Посао!? Кућа!? Деца!? Све морају да ризикују. Али, све више и више препознају истину. Нема уличних протеста као 70-тих година. Деведесет пет одсто Американаца су у кредитном дугу. О стању у држави прича се више преко радио станица – мање на ТВ каналима. У поноћ већина људи спава, а милиони људи слуша. Убили су Вилеама Купера. Био је велики амерички патриота, уместо на сталажима. Успео сам да набавим један примерак књиге. Купио сам је без дозволе, јер сам некако збунио продавца. Знам да долази лоше доба за човечанство“.

Замена објективне и виртуелне стварности

Ништа мањи проблем је бомбардовање информацијама. Тешко је рећи да ли за људски мозак већи проблем представља учесталост, значај или засићеност информацијама. Јер, он има одређену пропусну моћ у јединици времена, која је „уско грло“ за намерно упућене и прорачунате „снопове“ и „пакете“ информација. Зато је професор стратешких студија Илиот А. Коен упозорио: „Информације о борби све више добијају облик апстрактног приказивања стварности... Будући ратници могу се парадоксално изгубити међу њима, када се стварни свет покаже другачијим од визије коју су створили на основу добијених података“. Нападнут гарнизираним информа-

Брусјани на у Чешкој ПОШТА ЛОГОРАШИМА

Повереник Месног одбора УВП Бруса Зоран Миловановић и чланови УВПС и Друштва за неговање слободарских традиција из Бруса, Крушевца и Ниша, организовали су тродневно путовање у Чешкој, да би посетили Спомен-костурницу (Маузолеј) у малом месту Јиндриховице, на 20км од границе са Немачком, а 25 км од чувене бање Карлови Вари, у близини некадашњег логора Јиндриховице.

Српско војничко гробље у Јиндриховицама је место мучења и страдања српских заробљеника за време Првог светског рата. После Зејтинлика то је највеће српско војничко гробље.

У Јиндриховицама се од 1914. до 1918. године, налазио највећи концентрациони логор на територији Аустроугарске, кроз који је прошло око 40.000 заробљеника. Робилаца су Италијани, Руси, Литванци, Румуни, а највише је било Срба, војника и цивила. Логораши су били принуђени да у најтежим условима раде. Градили су резервоар за воду у логору, радили у каменолому, правили путеве и мостови, градили хемијску фабрику у Соколовцу, граду удаљеном 30 км, у који су свакога дана одлазили и враћали се пешице. Нико од логораша није био убијен, али због тешких услова рада, хладноће и зараза, дневно је умирало око 40 људи. Сваког дана у 15 часова тужна поворка са умрлима је ишла до оближње заједничке гробнице, у којој су полагана тела умрлих свих узраста од деце до старца.

По завршетку рата, Томаш Герик Масарик, тадашњи председник Чехословачке, који је био велики пријатељ краља Александра, поклонио је Краљевини Југославије територију где су страдали логораши, да би саградили спомен-костурницу. У Маузолеју који је подигнут 1931. године, смештени су посмртни остаци 7.100 српских заробљеника и 189 руских војника. Земни остаци српских и руских ратника, налазе се у капели у исто толико дрвених ковчежића, који су нумерисани бројевима. Њих је сакупио и сместио у криптих костурнице свештеник, потом чувар овог светог места Миливоје Црвчанин, који је заједно са тадашњим конзулом у Краљевини Југославије Владимиром Хребником учествовао (трудом и средствима) у подизању тог меморијалног здања.

Спомен-костурница подигнута је по пројекту архитекте, професора Владимира Брандта, док је спомен-капела у унутрашњости костурнице дело архитекте Јоцефа Косталка.

На пет километара од Маузолеја, у једној шуми, налази се и војничко гробље са око 1.600 српских гробова, које је пре више од једне деценије, сасвим случајно открио Дејан Ранђеловић из Зајечара, који са породицом живи у Карловим Варима.

Иначе група је посетила најпознатију бању Карлови Вари, где извире топла водом од 32 до 72 С, затим руску цркву у Карловим Варима, где постоје четири позлаћене иконе поклон од царске породице Романова. У Прагу су посетили прашки дворца, Карлов мост из 1356. године на реци Влтави, телевизијски торањ, одакле се види Праг са 350 м надморске висине, затим православну цркву, где ради и православно свештеник Срђан Јаблановић, родом из села Тулари код Прокупља.

На крају посете имали су пријем код правосавног архиепископа Чешке и Словачке, владике Христофора и у амбасади Србије у Чешкој, где их је лично примила амбасадорка Маја Митровић.

мр Александар Симоновски

Артиљерац прве класе
подофицирске школе
Славољуб Миладиновић

ЖИВОТ НА СЕЛУ

Славољуб – Славко Миладиновић, рођен у сиромашној сељачкој породици 31. августа 1934 године, основну школу завршио је у Качулицама, општина Чачак, а нижу гимназију (четири разреда) у Слатини код Чачка.

У подофицирску артиљериску школу у Задру уписује се као питомац прве класе, завршио ју је 31. јула 1954 године са одличним успехом (средња оцена 5,00).

Оженио се са Анђелком Курбалија учитељицом из Задра 1958. године. Радио је у Задру (24 година), био врсни спортиста - вишебојац, рукометаш и одбојкаш. Више пута је награђиван и похваљиван за свој рад. Прецизан, тачан, строг правичан, многи су желели да им Славко буде у одељењу, воду, чети и батаљону. Учествовао је на такмичењима у војничком вишебоју. Водио је питомце средње војне школе на разна такмичења, освајао медаље...

А онда је Анђелка, због болести, морала у превремену пензију. То је Славка приморало да поднесе молбу за прекоманду у Београд. У главном граду Србије провео је 10 година, радећи у Генералштабу. Пензионисан је по сопственом захтеву 31 децембра 1986 године, у чину заставника прве класе. Пензионерске дане проводи у породичној кући у селу Качулице са супругом.

Адаптирали смо кућу на породичном имању давне 1987 године - Прича нам Славко, а укључио сам се у сеоску месну заједницу да помогнем да се изгради пут, да саградимо базене за воду, да свака кућа има чесму у дворишту, да направимо сеоски дом...

Славко је активан члан УВП Чачак. Сваке године у свом дому приређује дружење војних пензионера. О томе каже:

-Драго ми је што ме колеге поштују и што се одазивају на мој позив. Они су моја породица. Срећан сам што постоји удружење које се брине о својим члановима.

Славко је председник Месног одбора пензионера из Качулица, који броји 33 чланова.

И. Михајловски

Дан устанка у Чачку

ВЕНЦИ НА СПОМЕН-ОБЕЛЕЖЈА

Успомен-парку Борбе и победе у Чачку 7. јула одржана је комеморативна свечаност посвећена борцима погинулим у Другом светском рату. Пошту настрадалим учесницима НОР-а одали су чланови Градског одбора СУБНОР-а, представници Града Чачка, Друштва за неговање традиција од 1912-1918. године, представни-

ци Градског одбора војних пензионера, представници ОРВС Града Чачка, Удружење Српско-Руско-Белоруског пријатељства, са првим секретаром Амбасаде Русије Валентином Кољашевим на челу и други.

На том месту су тела 702 бораца. са подручја Чачанског краја од 4642 ратника који су погинули за слободу свом народу и Србији од 1941-1945. година".

Венци су положени и на спомен-обележја у селима Трбушани, Доња Трпача, Слатина и Горичани.

И. Михајловски

Зрењанин

ОБЕЛЕЖЕН ДАН УСТАНКА

Полагањем венаца на спомен-обележја из Народноослободилачке борбе у Зрењанину, 7. јула, свечано је обележен Дан устанка у Републици Србији.

У ту активност укључио се и Општински одбор УВП Зрењанин, а на позив Градског одбора СУБНОР-а тог града. На споменик народном хероју Жарку Зрењанину-Учи, делегација УВП Зрењанин у саставу: Милутин Стевић, Сабрија Шабановић и Лазар Дубравац положила је венац.

Венце су положили и представници Градског одбора СУБНОР-а Зрењанин, Средњембанатског округа, Војске Србије, Града Зрењанина и других удружења.

Евоцирајући успомене на 7. јули 1941. године, када је у Белој Цркви код Крупња,

подигнут устанак против фашистичког окупатора, присутним грађанима и гостима, прикладним говором, обратио се Недељко Папић, председник Градског одбора СУБНОР-а Зрењанин.

Л. Д.

Фото: С.Шабановић

УВП Крушевац ВИДОВДАНСКЕ СВЕЧАНОСТИ

Од 2002. године Видовдан је званично Дан града Крушевца. Уз највише војне почасти, На споменик косовским јунацима венце су положили председник Србије Томислав Николић, министар одбране Братислав Гашић, са начелником Генералштаба Војске Србије генералом Љубишом Диковићем, потом министар полиције Небојша Стефановић, делегације побратимских градова, представници града, СУБНОР-а, ОРВС, УВП Крушевац, Друштва за неговање традиција ослободилачких ратова и др.

За допринос развоју града највише признање за 2014. годину, Видовданску повељу, добио је бивши градоначелник Крушевца, а сада министар одбране Братислав Гашић. Свечаној седници, поред представника јавног политичког и верског живота, присуствовали су и гости из побратимских градова Сент Андреје, Старе Загоре, Рмнику Влһеа и Жалеца, затим представници републичких министарстава и судских општина.

Делегацију војних пензионера Крушевац представљали су председник Душан Самарџић и чланови ОпОд Слободанка Николић и Ђурђе Радмановац.

А. Симоновски

Крушевац: спортско – рекреативне активности

ТУРНИР У ШАХУ И ТЕНИСУ

Поводом 9. маја Дана победе, а у складу са годишњим и месечним планом рада ОпОд УВП Крушевца, организовао је појединачно такмичење у брзопотезном шаху и стоном тенису. Такмичење је одржано у просторијама Шах-клуба „Ветеран“ и Спортског центра Крушевца, у изузетно пријатној и спортској атмосфери.

Шах се играо на четири табле, кружним системом, а било је и „кибицера“, који су помно пратили актере и увеличали само такмичење, чиме је спој такмичарског и спортског духа доведен до кулминације.

Стони тенис је организован извлачењем парова и системом елиминације дошло се до победника турнира.

Несебичну помоћ у организовању такмичења у шаху пружио је шаховски клуб „Ветеран“ из Крушевца, а само такмичање реализовано је према протоколу Организационог одбора, на челу са Мирославом Јурићем. СЦ Крушевац је омогућио коришћење просторија и инвентара потребног за одржавање турнира у стоном тенису.

На турниру у шаху прво место освојио је Мирослав Јурић, друго - Десимир Ђуровић, док је треће место припало Мирољубу Гагићу.

На турниру у стоном тенису прво место освојио је Драгић Титус, друго - Миле Миљковић, а треће Горан Мишковић.

мр А. Симоновски

Алексиначки пензионеру
поплављеним подручјима

МОГЛО ЈЕ И ВИШЕ

Општински одор УВП у Алексинцу прикупљањем изјава за моћ поплављенима, обезбедио је 40.000 динара. Могло је и више да је постојала могућност обиласка села, где претежно живе војни пензионери. Реч је о 18 села сврстаних у три општине. На прикупљању помоћи радио је само један члан Удружења – Чедомир Слијепчевић.

Планирани задаци за првих осам месеци ове године извршени су у потпуности.

Д. Алексић

Неговање
традиција НОР-а

ПОБЕДА ПАРТИЗАНА

Ове године 24. Јула обележена је победа 23. Ударне дивизије НОБ над четницима на планини Буковик, то јест на Буковик пољани и тригонометријској тачки 894 метара.

У прошлости тај датум обележаван је као један од највећих народних празника житеља општина Ражањ, Соко Бања и Алексинац. Два-три дана се камповало на Буковичкој пољани, да би се 24. јула одала почаст палим борцима и прославила победа над домаћим издајницима, када је 23. Ударна дивизија до ногу потукла четнике. У саставу 23. дивизије биле су 7. црнотравска бригада, 9. тимочка и 14. нишка.

Овога лета присутнима се обратио борац и учесник Буковичке битке Драгољуб Ризановић, борац 7. бригаде. Локалне власти нису учествовале у обележавању битке.

Д. Алексић

Педесет друга
годишњица од завршетка матуре

НИСУ ПОГАЗИЛИ ЗАКЛЕТВУ

Некадашњи питомци 9. класе Техничке подофицирске школе, 11. јуна ове године, у ресторану „Мераклија“ у Крушевцу, прославили су 52. годишњицу од завршетка ове успешне класе, коју је 1962. године у Загребу завршило 275 питомца. Прошло је тачно 12 година од како су се први пут састали у Крагујевцу, на иницијативу Војислава Антића, када су обележили 40 година од завршетка школовања ове класе ТПШ. Тада су се договорили да дружење организују сваке године.

Ове године домаћин сусрета је био Милан Грујић и чланови организационог одбора Марко Бурија и Диме Петрушевски.

Сусрету је присуствовало трисесетак класића и гостију, пристиглих из свих крајева бивше Југославије.

Као и у свим сличним сусретима, било је дирљивих сцена, када стари и некад нераздвајни другови, почну причу из питомачких дана, све те драге успомене, ко да је све јуче било, а већ тече шеста деценија од добијања водничког чина.

Након одавања поште умрлим класићима, у пригодном говору Диме Петрушевски је истакао да су припадници 9. класе ТПШ у јединицама и усанама тдашње заједничке државе обављали часно, предано и одговорно своје дужности, баш како су током школовања и научени.

Припадници 9. класе ТПШ су посебно поносни на чињеницу и сазнање да нико од њихових другова није погазио своју војничку част и дату заклетву. Око 60 одсто припадника те класе пензионисано је у чину заставника прве класе. Један део је завршио Војну академију и стекао официрске чинове, а део је напустио војску и настави школовање на цивилним факултетима.

Дружење је завршено уз музику и песму, са договором да наредно окупљање буде јуна 2015. године у Крагујевцу.

мр А. Симоновски

Зајечарци поплављеним
подручјима

ДВЕ АКЦИЈЕ ЗА УГРОЖЕНЕ

Градска организација УВП Зајечар је реализовала две акције прикупљања хуманитарне помоћи за поплављена подручја у виду новчаних донација.

Прва акција реализована је пре објављивања обрасца изјаве у листу „Војни ветеран“ и одлуке Главног одбора УВП Србије.

Од укупно 350 чланова, њих 55 је дало ново-

чану помоћ у складу са својим могућностима, па је прикупљено укупно 32.000 динара.

Друга акција реализована је након добијања акта Главног одбора УВП Србије и објављивања обрасца изјаве у часопису Ветеран.

Изјаву је потписало 65 чланова Удружења и тако је, на основу извештаја Фонда ПИО, прикупљено 101.000 динара. У две акције укупно је прикупљено 133.000,00 динара, чиме су чланови показали висок ниво хуманости.

Само је један члан УВПС у неготинској општини претрпео велику штету од поплава, коме је одлуком Главног одбора УВП Србије исплаћена помоћ од 40.000,00 динара.

Ж. Будимски

Десет година Српске академије
изумитеља и научника

ПРОМОТЕРИ ЗНАЊА БУДУЋНОСТИ

Ових дана Академија ће прославити свој јубилеј десет година постојања. Ко су академици САНУ-а и шта су, Србији и свету, већ подарили?

Српска академија изумитеља и научника (САНУ) је организација која окупља изумитеље и научнике који имају примене патенте у металургији, енергетици, екологији, пољопривреди, хидротехници, грађевинарству, дијагностици у техници и медицини, хумарству, сеизмичком инжењерству, заштити од различитих штетних зрачења, детекцији и проспекцији природних елемената... Истовремено, Академија промовише признате и применљиве патенте, посредује у трансферу технологија, учествује у реализацији разних пројеката, делује саветодавно, едукативно и одржава комуникацију са академијама и сличним организацијама изумитеља и научника у нас и у свету.

Већина патената академика САНУ-а се већ конкретно примењује у српској привреди. Нажалост, наше тржиште је мало и неразвијено; за неке патенте оно је и привредно неодрживо те зато траже своју применљивост на оној светској, глобалној пијаци. На пример, више патената наших изумитеља и научника, после неколико изложби "Архимедус" у Москви, успешно је представљено, примљено и примењено у пракси на тржиштима Русије, Казахстана, Азербејџана, Шпаније, Пакистана, неколико афричких држава, бивших југословенских република...

Пажњу стручне и научне јавности у Москви скренуо је наш софтвер за јавне набавке "Момент верзија 2011". Овим софтвером цео овај поступак је аутоматизован, води се електронски и тек кад се поступак заврши зна се ко је учествовао на тендеру и ко је добио посао. Зашто је то значајно? Зато

што се, како се оправдано сумња, само у Србији, због намештања тендера и корупције тим поводом, сваке године, из нашег буџета, изгуби једна милијарда долара и то баш за јавне набавке.

"Српска бронза РАР", легура алуминијума-цинка-бабра-магнезијума, нашег академика др Рате Нинковића, која је по својим особинама много боља од класичних бронзи, као нова технологија и нови материјал, у привреди смањује цену ремонта до 35 посто али и продужава радни век уређаја и постројења најмање за 30 посто. Ова бронза је већ позната на руском тржишту где има своју робну марку па се и, као први српски "ноу-хау", производи у тој великој земљи.

Проспекција терена помоћу уређаја "Радијан 2011", који ради на принципу одзива електро-магнетног-таласа, дело је академика САНУ-а Звонимира Јанковића, иначе нашег пуковника у пензији. Помоћу овог уређаја може се вршити проспекција свих елемената Менделеевског система и њихових једињења. Шта то значи? Па, да се овим уређајем може испитати комплетно подземно рудно богатство одређеног подручја, односно да се оно може, са великим процентом тачности, дефинисати са позиције три димезије, а то значи дубина доње и горње зоне као и сам обим рудног тела. И то без икаквог бушења терена!

Полифазни мотор са унутрашњим сагоревањем, по патенту академика САНУ-а инжењера Тихомира Сича, има много боље перформансе од стандардних мотора па је и он представљен у такмичарском делу на изложби патената у Москви. Сич је недавно представио и ново решење ветрогенератора

који са три пута мањом брзином ветра постиже боље ефекте од већ познатих, класичних система. Ови патенти нашег Суботичанина постављају зато нове темеље технике и померају границе знања старе више од сто година.

"Систем ДЦ 90" академика др Зорана Петрашковића, патент је из области сеизмике. Наиме, овим патентом он спасава објекте од рушења па није претерано рећи да је овај Србин - доскочио земљотресима. Он наглашава да је веома важно да они објекти где борави много људи, а нарочито деца (обданишта, школе и факултети) буду заштићени његовим системом којим је, на пример, недавно реконструисана и резиденција председника Азербејџана.

Поменимо и друге изуме. На пример, ту су патенти академика Мате Зупца из области обновљивих извора енергије из биомасе као и његова еколошка производња хране за животиње, производња ђубрива и еколошки грађевински материјали за јефтину изградњу објеката. Ови патенти су на сајму у Бриселу добили Гран При, а аутор је постао и почасни грађанин Брисела.

Ту су и патенти у хумарству и производњи транспортних тракастих система, а Академија има, из области здравства и медицине, чак пет академика који су патентирали своја решења. Двојица од њих поседују и руске патенте за своје изуме, као и дозволу за њихову производњу за руско тржиште.

На крају, ако је точак био револуционарно откриће прошлости онда су сигурно - осцилације будућност. Патенти из те области академика Вељка Милковића представљају револуцију и у техници и у науци. Док скоро сви размишљају о добијању енергије из воде, ветра, сунца или нуклеарног процеса, академик Милковић комбинује осцилације као природну појаву и човека. Врло, врло једноставна а корисна решења.

Ни то није све. Међу академицима САНУ-а су и они који су Србији и свету подарили своја оригинална патентна решења и за аграр, грађевину, дијагностику у машинству, заштиту од поплава... Они су, истовремено, и аутори бројних научних и стручних дела и добитници многих домаћих и светских признања и награда. Поменимо само академике Богдана Тодорова, Радета Милутиновића, Саву Бојовића, Душанку Мандић, Саву Радовића, Драгишу Вучковића, Николу Жегарца, Зорана Дујакловића, Николу Ковачића, Владимира Гоцевског, Велимира Грујићића, Бранка Бабића, Елбруса Созанова...

Иако је Академија превасходно посвећена изумима и научном раду, она брине и о својој држави и народу. Академици покушавају да делују превентивно и едукативно и укажу на бројне аномалије у нашем привредно-политичком систему. У том циљу Академија је недавно организовала неколико запажених међународних саветовања и тематских семинара на којима је било речи о системској борби против корупције, криминала, монопола и картела не само у привреди, као и о тешком и недовољно регулисаном положају изумитељства у нас. Али, осим што су указали на ове проблеме, српски академици су понудили и конкретна решења за њихово превазилажење. Но, о томе, другом приликом.

Више информација о САНУ-у можете потражити на њиховом званичном сајту www.sain.rs.

Текст и фотографија
Душан Маринковић

Поводом 40 година епископске службе, 55 од монашења, ступања у ђаконски и свештенички чин Његове Светости Патријарха српског Г. Иринеја

ПРАВОСЛАВНА ВЕРА НЕ ЗНА ЗА ЈУЧЕ, ДАНАС И СУТРА

И сам се потрудио да настави овим путем Патријарха Германа, Патријарха Павла, сведочећи и делом и речима.

На празник Светих Козме и Дамјана ове године навршиће се пуне четири деценије епископске службе Његове Светости Патријарха српског Господина Иринеја.

Патријарх српски Иринеј је рођен у Видови код Чачка 28. августа 1930. године, од родитеља Здравка и Милијане. Крштено име му је било Мирослав. Основну школу је завршио у Пријевору, а по благослову својих духовника из манастира Преображења, где је провео годину дана, завршава нижу гимназију у Чачку и Призренску богословију (1948–1952. године). По благослову Митрополита скопског Јосифа, администратора Епархије жичке, уписао је Богословски факултет у Београду 1952. године и на овом факултету је дипломирао 1957. године.

Управник монашке школе

Пре пуних педесет и пет година, 21. октобра 1959. године, Патријарх српски Герман замонашио га је у манастиру Раковици, а онда рукоположио за јерођакона 25. октобра у Цркви Свете Тројице у Београду (том приликом је освештан иконостас за ову цркву који је поконио прота Миливоје Црвчанин) и за јеромонаха 27. октобра у Цркви Ружици. Почетком новембра 1959. године постављен је за суплента Призренске богословије. Професорски испит положио је 1967. године са писменим радом из Светог Писма на тему „Рукописи Мртвог мора“. Свети Архијерејски Синод Српске Православне Цркве школске 1962/63. године шаље јеромонаха Иринеја као стипендисту Светског савета црква на једногодишње постдипломске студије на Богословски факултет у Атини, где је слушао предавања из Светог Писма Старог и Новог Завета. Јеромонах Иринеј се после посете светим местима древног тока и поклоњења Светом гробу Господњем враћа у Призрен и у њему остаје до 1968. године. Од 1968. до 1971. године постављен је за управника Монашке школе у манастиру

Патријарх српски господин Иринеј

Острог. После избора Архимандрита Методија Муждеке за Епископа тимочког (који је јеромонаху Иринеју био професор и ректор као ученику богословије, а онда и ректор и колега као професору), јеромонах Иринеј постаје 1971. године ректор Призренске богословије, као први од некадашњих ђака ове богословије који је постао њен ректор, а у време обележавања стогодишњице ове богословске школе. На овом положају остаје до избора за Епископа моравичког 1974. године.

Наречење новоизабраног Епископа обављено је у суботу, 13. јула 1974. године, у Саборној цркви у Београду, а сам чин наречења извршио је Патријарх српски Герман са Митрополитом дабробосанским Владиславом и епископима – сремским Макаријем, жичким Василијем, банатским Висарионом, рашко-призренским Павлом, шабачко-ваљевским Јованом и аустралијско-новозеландским Николајем. Новоизабрани и наречени Епископ моравички Иринеј служио је, после наречења, Духовско бденије, уз саслужење четири свештеника и три ђакон, у присуству православних Београђана, великог броја монаха и монахиња, пријатеља, сродника – међу њима је била и његова мајка. На бденију је певао октет Саборне цркве у Београду под

руководством Љубише Лазаревића.

Хиротонија је обављена у недељу, 14. јула 1974. године, у Саборној цркви у Београду. Свету Архијерејску Литургију служио је Патријарх српски Герман са епископима – рашко-призренским Павлом, шабачко-ваљевским Јованом и аустралијско-новозеландским Николајем, уз саслужење 12 свештеника и свештеномонаха, пет протођакон и три ђакон (присуствовали су и епископи сремски Макарије и банатски Висарион). Певао је хор Првог београдског певачког друштва, под руководством Драгана Радивојевића.

Ректор изабран за патријарха

Епископ моравички Иринеј је често за велике празнике служио Литургију у Богословији Светог Саве у Београду. Несебично је проповедао Јеванђеље Христово показујући мудру умешност, стрпљивост, достојанственост. О времену Патријарха Германа, чији је сатрудник био, и сам је рекао у поздраву сáмом Патријарху поводом његове крсне славе: „Ми и време смо сведоци да је море по коме плови брод-лађа наше Цркве веома узбуркано. Ветрови који дувају нису увек наклоњени путујућој лађи. Многе сциле и харибде, буре и хридине, представљају готово сталну опасност за брод. Али и поред опасности и искушења, брод наше Цркве путује сигурно своме циљу, свом мирном пристаништу, јер се његова крма налази у сигурним рукама Ваше Светости, који је своју личност, своје срце и свој ум, читаво своје биће вео за за стеноу којој је име Христос...“ [6] И сáм се потрудио да настави овим путем Патријарха Германа, Патријарха Павла, сведочећи и делом и речима: „Православна вера не зна за јуче, данас и сутра. Она је увек у садашњости. Отуда је увек савремена и неизменљива... Чувајући Православље ми чувамо своје национално биће, свој духовни идентитет и своју слободу коју нам је даровао Бог као највећу драгоценост. Не треба се плашити тешкоћа и страдања ради вере јер се никоме не може ништа десити без воље и знања Оца нашега који је на небесима. Не треба се плашити ни модерних бура које војују на брод Христов, јер Његов брод неустрасиво иде своме победоносном циљу...“

Наредне 1975. године Епископ моравички Иринеј изабран је за Епископа упражњене Епархије нишке, после упокојења Епископа нишког др Јована Илића, а 2010. године за Патријарха Српског, после упокојења Патријарха Павла. Патријарх Иринеј је први који је од некадашњих ректора наших богословија изабран за патријарха.

Монах **Игнатије Марковић**,
Православна реч

Треће издање књиге Топлички гвоздени пук „Књаз Михаило“

ИЗ НАРОДА ЦРПИЛИ СНАГУ

ИЗ штампе је недавно изашла књига за коју многи већ годинама трагају. Та својеврсна студија, у чије треће издање је уграђено све оно што се до сада сазнало о гвозденом пуку „Књаз Михаило“ допуњена је и рукописом о Трећој бригади Војске Србије која баштини светле традиције једне од најславнијих јединица у историји нашег народа. Аутор Мирко Добричанин, потомак славних бораца из Топличког устанка и битака на Церу, Колубари и са Солунског фронта, иначе официр у пензији, истраживањима о Гвозденом пуку посветио је својих више од једне деценије, чиме се на најбољи начин одужио прецима..

Многи пукови српске војске, како стоји у књизи, својим учинцима и славом далеко су надмашили границе српске државе. Челни међу њима је био Топлички гвоздени пук – формацијски назив Други пешадијски пук „Књаз Михаило, коме је Ниш одређен за стално место боравка. Овај пук се регрутовао из прокупачког – топличког војног округа.

Готово је заборављен значај Топличког гвозденог пука за који је академик Васа Чубриловић рекао: „Србија је у Топличком округу збринула десетине хиљада насељеника, а они су се својој домовини одужили на најбољи начин, дали су јој најхрабрији и најбољи пук њене војске – Други пешадијски пук првог позива „Књаз Михаило“, једини пук са почасним називом гвоздени пук...“ Кроз овај пук је прошло око 16.000 људи, од којих је више од половине заувек остало на бојним пољима, ретки су остали без ране, а многи настали живот као инвалиди.

Мирко Добричанин

ТОПЛИЧКИ
ГВОЗДЕНИ ПУК
„КЊАЗ МИХАИЛО“

Обични војници и старешине Топличког гвозденог пука су најбројнији носиоци ратних одликовања, како домаћих, тако и страних, а делови пука су после рата разним поводима представљали нашу војску у отаџбини и страним земљама.

„Пук је био у мојој души као и души многих Топличана од најранијег детињства. Као учесник бројних научних скупова о ратовима Србије настојао сам да што више сазнам о њему. Када сам одржао предавање о Топличком гвозденом пуку на сабору Друштва „Радан“ у манастиру Велика Ремета маја 2003. године, схватио сам по одушевљењу присутних да треба да напишем књигу о овоме пуку. Заронио сам у литературу, архиве и разна документа – операцијске дневнике, релације (извештаје команданта пука) наредбе, наређења, бројне похвале свих степена команди, листе губитака – погинулих, рањених и несталих, спискове од-

Миливоје Стојановић,
командант Гвозденог пука, са штабом

ликованих и све друго до чега сам дошао, током вишегодишњег интензивног рада на овој књизи. Био је то напоран рад, али и морална обавеза да оставим објективну историју тог пука српске војске. Иначе, потребу за писање ратне историје појединих пукова уочио је министар војске и морнарице Краљевине СХС 1923, када је издао препоруку о томе. Такву историју је свакако заслужио Други пешадијски пук најбоље војске из ратова од 1912-1918. године. Потрудио сам се као професионални војник и заљубљеник у родну Топлицу да извршим његову идеју, каже аутор Мирко Добричанин.

Снага и величина Гвозденог пука црпила се из снаге и величине људи који су дубоко доживљавали војничку каријеру и дубоко волели отаџбину и слободу. Историцима је овом књигом умногоме олакшан посао. Сада ће све о Гвозденом пуку моћи да пронађу између корица дела које садржи 580 страна занимљивог штива илустрованог бројним фотографијама. Генерацијама што долазе, временски Добричанин оставља богатство које јача свест о вредностима српског народа и инспирише на нове подвиге. Заиста је срећан народ који има такву вој-

ску. А она се показала и у ратовима вођеним и после Великог рата.

Један од најбољих познавалаца националне историје везане за Први светски рат др Петар Опачић је о овоме делу, између осталог, написао:

„Студија је написана модерном историографском методом - „историјом одоздо“ – за разлику од ранијих историографских манира када су историјски догађаји приказивани као дела владарских династија. Мирко Добричанин је историју Пука и његове величанствене ратне подвиге приказао кроз лично херојство бораца, подофицира и официра у борбама и предасима, тако да се читава повест о Пуку код читаоца доживљава као да у свим описаним догађајима и сами читаоци учествују, једнако осећајући занос успесица и признањима исказаним ратницима надањујући их с поносом и патриотским заносом.

Међу најлепшим комплиментима који се могу исказати уз ово изузетно стручно историјско поуздано штиво ваља посебно нагласити да је књига написана научном методом, бриљантним стилем и богатим народним језиком као из пера најбољих стилиста“.

З. П.

Изложба слика у Дому ВС У ЧАСТ ГЕНЕРАЛА

Галерија Дома Војске Србије у Београду била је пртесна да би прихватила све оне који су дошли на отварање изложбе Ликовне групе Војне академије која је свечано отворена 8. јула. Изложба „За сећање“ посвећена је недавно преминулом генерал-потпуковнику Љубиши Стојимировићу, који је био председник Клуба генерала и адмирала Србије и председник те уметничке групе.

Изложбу је отворио потпуковник Драган Аврамовић, припадник Војне академије, а песме о генералу Стојимировићу, које су написали пуковник у пензији Љубомир Марковић и мајор Срђан Благојевић казивао је драмски уметник Лепомир Ивковић.

Централно место у галеријском простору добио је портрет војводе Живојина Мишића, дело генерала Стојимировића. На изложби су представљена 42 дела чији су аутори чланови Ликовне групе Војне академије, а и пет слика кадета Академије и ученика Војне гимназије у Београду.

Промовисана књига
пуковника у пензији
Станоја Јовановића

МУЗИКОМ „У СВЕТУ МУЗИКЕ“

У свечаној сали Дома Војске Србије пригодним уметничким програмом промовисана је књига „Зоран Караниколић: У свету музике“, чији је аутор дугогодишњи војни новинар и публициста, пуковник у пензији Станоје Јовановић. Књигу је објавила Издавачка кућа „Лицеј“ из Београда.

Богато илустрована монографија са више од три стотине докумената и фотографија у боји штампана је на 432 стране. На литерарно допадљив начин аутор казује занимљиву биографију Зорана Караниколића, знаменитог виолинисте, дугогодишњег музичког педагога, вође многих оркестара, аранжера, композитора, новинара, глумца... Књига обрађује и судбине и занимљивости из живота и стваралаштва низа познатих личности из културног и јавног живота из земље и иностранства, посебно из света музике, с којима се главни јунак ове приче сусретао, који су му били узор, учитељи, сарадници или ђаци. Знатан простор посвећен је годинама и деценијама које је Караниколић провео у нашим најпознатијим културно-уметничким друштвима и на сценама угледних позоришних кућа. Посебно поглавље припада његовом нераздвојном животном и музичком сапутнику, реномираном певачу народне музике Мири Караниколић. Из богатог музичког опуса ствараоца (око 120 музичких дела), на страницама књиге објављени су и нотни записи 18 изабраних композиција и сплетова за школске хорове, оркестарска потпурија, српска кола и кореографска музика.

Пред бројим посетиоцима, о књизи и богатом стваралаштву Зорана Караниколића надахнуто су казивали његови „саборци“ из света музике: Радојица Кузмановић, Александар Саша Матијевић, Јован Вукотић и Чеда Вучковић, а програм су допадљиво водили Живана Бачкуља и Дејан Ђуровић.

У богатом музичком програму успешно су наступали: вокални солисти Мира Караниколић, Жарко Данчуо и Мира Богосављевић, инструменталисти професори Весна Кршић и мр Боки Милошевић, Лазар Новичић и Слободан Никитовић, глумац Зоран Симоновић, ансамбл ветерана Зорана Караниколића и оркестар и ансамбл КУД ПТТ „Ђока Павловић“.

Приход од промотивне продаје књига уплаћен је у фонд за помоћ становништву поплавлених подручја.

З. П.

Још једна књига
војног пензионера

КОСМЕТСКЕ СУДБИНЕ

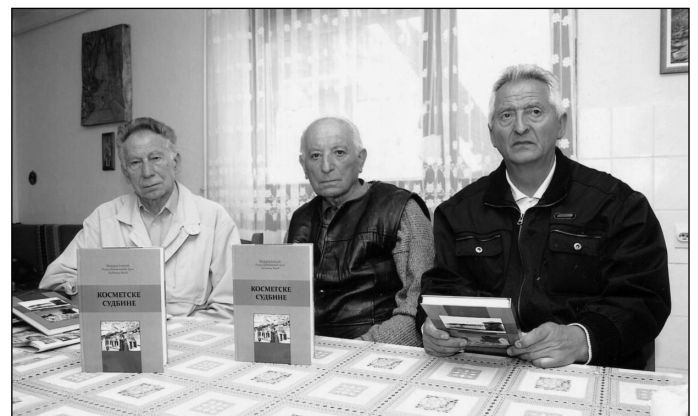
Недавно је у Врњачкој Бањи из штампе изашла најновија књига нашег колеге, војног пензионера, Милорада (Лазара) Алексића рођеног 1922. године под називом „Косметске судбине“.

Књигу је штампала „Интерклима-графика“ из Врњачке Бање. Издавач и главни уредник је Радун Дабиљчевић – Дуне, такође војни пензионер, коме је аутор књигу и посветио. Први стихови у књизи управо говоре о животу овог часног официра правника и публицисте који је сав свој живот посветио породици и дужностима које су отаџбина и правда пред њега постављали. У додатку књиге су Дунетови записи из дневника који

је водио у периоду од 1994. до 1999. године. Посебно је упечатљиво Дунето сведочење у слици и речи о лепоти косметске земље и страдању српског живља 1999. године на простору општине Клина и то после доласка међународних снага на ту територију.

Аутор књиге дубоко осећа све тешкоће и неправде нанесене српском народу јер је и сам доживео два прогона са свог огњишта на Косову и Метохији, 1943. године, па поново 1999. године, од стране истих злочинаца. Стога нема поузданијег сведока за ове догађаје од самог аутора и људи које је у књизи описао. Специфичан десетерац који аутор у писању користи је наслеђе од оца Лазара који је такође песме писао и уз гусле певао.

Рецензент и лектор књиге Љубомир Војић, књижевик, бирач речима и са пуно поштовања говори о стиховима којима је аутор описао догађаје из наше блиске прошлости везане пре

свега за Космет и људе из тог краја који су истовремено и јунаци и страдалници. У рецензији књиге Војић је између осталог написао: „Предмет Алексићевог уметничког доживљавања и интересовања су личности, догађаји и појаве којима је он сведок, он их запажа, памти, документује их, приказује онаквим какви су, али, за разлику од, на пример, епских песника,

свој однос према личностима и догађајима не приказује са временске удаљености, већ он са њима живи, пати и тугује, он није ван њих, он у свему томе учествује целим својим бићем.“

Имао сам прилике да књигу прочитам и топло је препоручујем свима који до ње могу да дођу.

Јован Симић

ГЕНЕРАЛУ КРСМАНУ МИЛОШЕВИЋУ (на вест о његовој смрти)

Родио се крај Ариља,
усред смиља и босиља,
да живот благосиља.
Вратио се родном крају
где се и преци одмарају,
усред окриља.

Књигом о **Краљу Милутину**,
задужио Отаџбину,
да га се сећа.
Књигом о **Великом рату Србије**,
овековечео армије и дивизије,
Крсман, неугашена свећа,
Од Савезништва до непријатељства,
указа на сва ратна средства
којима се стиже до циља.
а књигом **Одбране Београда**,
живеће у Србији до вајкада,
за срећу Београда,

Генерале воље и морала,
Отаџбина је са Тобом ојачала
много си је волео.
Да напишем песму о Теби,
осетих дуг у себи,
ком нисам одолео.

ПС: Један од ретких људи који је као генерал студирао историју,
Успео је кроз, своје књиге које је написао
да изрази оно што други нису могли, зато
што су били једностранци, а он је био
синтеза врлина и војника и професора

Љубомир Марковић

Церска битка – прва савезничка победа у Првом светском рату

ДО НОГУ ПОТУКЛИ АУСТРОУГАРЕ

Српски Генералштаб је припремио и применио веома реалан ратни план саобразно својим снагама и снагама великог противника који је Србији наметнуо рат. Српски ратни план је срочен у форми стратегијске дефанзиве

Аустроугарски Генералштаб је деценијама припремао планове да војнички прегази Србију која је својим демократским институцијама и слободарским духом подстицала њене словенске поданике на борбу за своју независност, што је непосредно угрожавало интегритет и опстанак Хабзбуршке монархије. Врхунац те нетрпељивости кулминирао је после балканских ратова из којих је Србија изашла као победник и са двоструко увећаном територијом, што је изазвало праву еуфорију одушевљења међу Јужним Словенима Аустроугарске.

Пошто се није могло са сигурношћу очекивати да ће Русија допустити уништење Србије, аустроугарски Генералштаб је конципирао ратни план у две варијанте: за одвојен рат само против Србије и Црне Горе и план за једновремени рат против Србије и Црне Горе на Југу и против Русије на Истоку. Рат само против српских држава на Балкану, Србије и Црне Горе, са претпоставком да Русија остане неутрална узиман је као најпожељнији случај. За тај случај предвиђена је употреба три армије – 5. и 2. армије са око пола милиона војника. За случај руске интервенције у аустроугарско-српски рат, на српском фронту предвиђена је употреба тзв. Минимална група Балкан (5. и 6. армија) док би 2. армија (Групе Е) саставила три корпуса и три коњичке дивизије, требало да одмах маршује на руски фронт. Управо је наступио такав случај 1914. године. Мада је Русија објавила рат Аустроугарској, као одговор на њену објаву рата Србији, моћна 2. армија није одмах упућена на руски фронт. У Бечу су наике сматрали да ће српску војску, преморену и исцрпљену у тек завршена два балканска рата, лако прегазити и да ће поход на Србију за моћне снаге Монархије „бити само једна лака војничка шетња до Ниша“ те да ће потом све снаге са Балкана пребацити на руски фронт, да сломи руски напад.

За толику охолост и заблуду, која је водила аустроугарску војску, а и Монархију, у неизбежни пораз највећи терет пада на творца аустроугарског ратног плана генерала Конрада фон Хецендорфа кога су бољи познаваоци његових командантских способности сврставали у ред официра са тактичким знањем без способности за стратегијска промишљања. Планирати рат као „лаку војничку шетњу“ против српске војске која је у тек завршена два балканска рата однела победе којима би се „и сам Наполеон поносио“, како је у мадридској „Трибуни“ написао пуковник Франческо Ечегија, ађутант шпанског кра-

ља, који је пратио операције српске војске у тим ратовима. Планирати пребацивање једне велике армије („Ешелон Е“) на самом почетку рата с једног фронта на други стотинама километара на међусобној удаљености више сведочи о Конрадовој неспособности него официру „коме ратна

стратегијских праваца за напад главним снагама против Србије: великоморавски правац, београдски правац или неки од праваца преко Саве, доње и средње Дрине. Пошто је било неизвесно којим ће од тих праваца кренути главне снаге непријатеља, у српском ратном плану предвиђено је груписање главних снага на линији: Топола–Младеновац–Лазаревац–Валево са 1. армијом (генерал Петар Бојовић) на десном крилу за затварање великоморавског правца, у центру 2. армија (генерал Степа Степановић, као ударна маневарска група и на левом крилу 3. армија (генерал Павле Јуришић Штурм) за дочек непријатеља ако крене преко доње Дрине и Саве. Дуж границе истурени су заштитни одреди на главним операцијским правцима. Са тих позиција српска војска је могла да се у року од 48 часова прегруппише и свом снагом сручи на главне снаге непријатеља ма где се појавиле, сломи њихов напад и пређе у противофанзиву.

Када је српска Врховна команда 12.

Српска коњица на Дрини пред почетак Церске битке

срећа није била наклоњена“, како га је представио Јосип Хорват у својој књизи „Политичка повјест Хрвата“.

Срби припремили стратегијски „дочек“

Српски Генералштаб је припремио и применио веома реалан ратни план саобразно својим снагама и снагама великог противника који је Србији наметнуо рат. Српски ратни план је срочен у форми стратегијске дефанзиве познат у војној терминологији као стратегијски дочек. План је израђен под руководством генерала Радомира Путника још 1908. године у време анексионе кризе, када је Аустроугарска анектирала Босну и Херцеговину и када је изгледало да је рат између Србије и Аустроугарске неизбежан.

При изради плана српски Генералштаб је имао у виду да је Аустроугарска обухватала Србију са севера дуж Саве и Дунава и са запада дуж реке Дрине. Њена војска имала је на избору више погодних

августа обавештена да је непријатељ отпочео офанзиву преко доње Дрине, у Мачву и у долину Јадра, одмах је наредила рокирање српских армија у северозападни део земље. Друга армија је за 48 часова усиљеним маршем стигла са концентрацијске просторије код Младеновца у Мачву. Када је генерал Степа Степановић стигао на Текериш проценио је да ће Цер бити главна тачка у судару двеју армија, па је одмах упутио Комбиновану дивизију дуж гребена Цера преко кога су већ надирале аустроугарске трупе. Благодарећи тако постављеном стратегијском циљу у плану Врховне команде и правовременој одлуци генерала Степановића, српска војска је у првом судару са аустроугарском војском на Церу и у Мачви до ногу поразила елитну војску Аустроугарске са судбоносним последицама за њен опстанак и исход рата у целини. „Срби су“, како је с разлогом истакао један војни писац, „на Церу извојевали сјајну победу... у блиставом стилу великог Корзиканца, исто онако блиставу какву је, примењујући исти тактички поступак, Наполеон извојевао победу код Аустрелица“. Победа српске војске у Цер-

ској бици уједно је била прва победа на страни Антанте, а њен неимар Степа Степановић први генерал у том рату који је за ту победу унапређен у чин маршала.

Победа Срба на Церу одјекнула је као највећа сензација, јер је то била прва савезничка победа у Првом светском рату, која је обрадовала српске пријатеље, а у Србији учврстила веру да се српска војска може успешно борити против огромне Хабзбуршке царевине и њене војске. На страни непријатеља, победа Срба изазвала је невиђену депресију која је помрачила здрав разум њихових генерала, па су војнополитичке вође Монархије одлучиле да се поново нападне и уништи Србија по сваку цену.

Нису могли да отрпе пораз

Заслепљена мржњом Царска војна канцеларија у Бечу одобрила је команданту Балканских снага генералу Оскару Поћореку да се „послужи“ 2. армијом која се налазила у Срему и Банату и која се управо припремала да крене на руски фронт. За учешће у новој офанзиви против Србије задржана су њена два армијска корпуса. Одлука о поновном нападу на Србију била је више него кобна за Аустроугарску: 2. армија је са великим закашњењем и преполовљеним снагама стигла у Галицију, на руски фронт тако да је део фронта који је она требало да затвори, остао непосредан. Руси су на том сектору били двоструко надмоћнији. То им је омогућило да предузму одлучну офанзиву, поразе Аустро-Мађаре, нанесу им огромне губитке, заузму Лавов, и опседну Пшемисл и потисну непријатеља преко реке Дунајца и ка Карпатима. После тог пораза на Источном фронту, аустроугарске трупе нису могле да помогну Немцима у заштити њихове источне границе. Управо због тога Немци су морали, у време најкритичније фазе битке на Марни, са тог фронта да скину и пребаце два армијска корпуса у Пруску да спрече продор руских армија према Берлину и да, штавише, прискоче у помоћ аустроугарским трупам које су се налазиле пред поразом, неспособне за самостални наставак рата. Тако је победа Срба на Церу имала далекусежне негативне последице за даљи ток рата Аустроугарске. Неразумна употреба 2. армије на српском фронту утицала је на пораз њених армија на руском фронту, што је приморало Немце да смање своје снаге у бици на Марни и у тој одлучујућој бици претрпе пораз, тако да се у то време у Француској говорило да су Срби спасили Париз.

Аустроугарска Врховна команда није могла да отрпи пораз у Церској бици. И, уместо да предузме потребне мере да ојача свој положај на руском фронту и уклони претећу опасност по даље учешће у рату, одлучила је да поново предузме појачаним снагама офанзиву против Србије, на коју је гледала као на неотклоњив трн у оку.

Др Петар Опачић

Из књиге „Србија између Антанте и Централних сила“

Одлазак неуморног
историчара и генерала

ДУБОК ТРАГ У ВРЕМЕНУ

Свики смо силних минутих година да на овим страницама „Војног ветерана“, то јест у рубрици историја, читамо сјајне чланке Крсмана Милошевића, војника који је радом заслужено стекао чин генерала и историчара који је списатељским опусом понео славу веома плодног истраживача и изузетног тумача догађаја из прошлости. У часу када смо очекивали генералов рукопис о стогодишњици славне Церске битке, из његовог родног Ариља, то јест из села Вигошта, где се опорављао после безазленог прелома ноге, стигла је ненадана а шокантна вест: престало је да куца Крсманово срце.

Сретао сам многе колеге од којих сам слушао да од текстова Крсмана Милошевића, објављених у „Војном ветерану“, праве личне збирке националне историје. За себе и унуке. А наша историја, заправо, збирка је славних битака и ратова за опстанак српског народа на балканској ветрометини, то јест на раскрсници важних светских путева. И ко би боље могао да проникне у те битке и ратове, ако не војник који се након Војне академије КоВ, уз официрске обавезе, латио књиге студирајући на Филозофском факултету, и упорним радом стекао другу високошколску диплому, сада на смеру историје. Завршио је потом и Високу војнополитичку школу, па Школу националне одбране. Обављао је значајне војне и политичке дужности од нивоа бригаде до Министарства одбране.

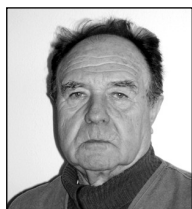
Био је ненаметљив, тих, одмерен, стамен, ауторитативан, марљив, аналитичан, упоран и надасве истинољубив и луцидан стваралац који није трчао за славом већ делао у миру, ван домаћа јавности. Објавио је на стотине прилога у војним и цивилним листовима и часописима, у информаторима, зборницима, гласницима и прегледима, међу којима и око 200 стручних радова из области историје, традиција и информативно-пропагандне активности. Учествовао је на бројним научно-стручним скуповима, округлим столовима, трибинама и саветовањима. Аутор је текстова за неколико мултимедијалних пројеката, хроника и монографија.

Од више десетина објављених фељтона, које је научна и стручна јавност високо оценила, посебно треба поменути: Знамените личности Првог српског устанка, Милошева Србија, Од савезништва до непријатељства, Савезништвом до победе, Краљ Петар Први, Кајмакчалан-капија слободе, Велики ратови и сеобе Срба, Знаменити Срби на Крфу, Голгота Србије, Тактика српске војске у Првом светском рату, Пет бомбардовања Београда у 20. Веку, Тимочка буна, Изузетни споменици културе, Међаши револуције, Вечне књиге отечества, Развијање традиција у страним армијама и др.

Од бројних књига споменуто само неке: „Унутарармијско информисање као битан садржај моралног васпитања војске у савременим условима“, „Великани у васкрсу Србије“, „Од савезништва до непријатељства“, „Краљ Милутин и његово доба“, „Србија у великом рату 1914-1918“, „Књаз Милош Обреновић“, „Ратови и сеобе Срба“, „Одбране Београда кроз векове“...

Писао је разумљивим језиком и стилем, јасно и прецизно, без тежких и острашћених речи. Руководио се истином, поштујући чињенице и науку којом се бавио. Просто је било задовољство читати његове текстове, препуне занимљивости. У односима са људима гајио је поштовање и равноправност у дијалогу. У часу када смо остали без изузетног пера, може се без двоумљења рећи да ће дела Крсмана Милошевића, како време пролази, све више добијати на значају и да ће га историја означити као истраживача који је у науци оставио дубок и неизбрисив траг.

3. Пешић

Пише: мр сц. др
Часлав Антић

Болести поплава и кишних година: лептоспирозе и листериоза

СВЕ ПОЧИЊЕ НАГЛОМ ГЛАВОБОЉОМ

Ове болести најчешће настају за време пољопривредних радова, поплава, купања у слободним водама, контакта са блатом, муљем и вегетацијом наквашеном таквим водама. Узрочник су разне врсте бактерија из рода леотоспира и листерија које изазивају обољења код пацова, мишева, паса, свиња, домаће рогате стоке и многих дивљих животиња.

Обољења животиња
често се преносе на људе

Почетком јула ове године, најпре телевизија, а потом и један дневни лист, објавили су вест да су у Македонији четири особе преминуле од менингитиса (упала можданица) изазваног бактеријом листеријом.

Реч је акутним инфективним обољењима из групе зооноза, што значи да су заразна обољења животиња, а могу се пренети и на човека. Даље ширење са човека на човека је изузетно. Познате су под називима: пољска, жетвена, муљевна, блатна, поплавна или летња грозница и болест свињара.

Узрочник су разне врсте бактерија из рода леотоспира и листерија које изазивају обољења код пацова, мишева, паса, свиња, домаће рогате стоке и многих дивљих животиња (од листерије најчешће оболевају свиње и овце).

Преношење тих болести је директним контактом са животињом и њиховим екскретима (зној, плувачка, слина) и крвљу. Индиректним контактом се преноси преко предмета који су контаминирани мокраћом инфицираних животиња, преко воде, муља, блата, траве и других биљака.

Ове болести најчешће настају за време пољопривредних радова, поплава, купања у слободним водама, контакта са блатом, муљем и вегетацијом наквашеном таквим водама.

Клиничка слика типичних случајева лептоспирозе истиче се ванредно наглим почетком главобоље, високом температуром (40 и више степени), тресавицом, боловима у мишићима (нарочито у листовима), често и са повраћањем. Лице болесника је црвено и надувено. Код неких лептоси-

ра јавља се и жутица, а у неких и знаци упале можданица. Често се јављају капиларна крварења. Болест траје обично 7 до 15 дана. Реконвалесценција (опоравак после прележане болести) је дуга. Честе су компликације у функционисању бубрега, јетре, централног и периферног нервног система.

Спречавање: забрана купања у површинским водама за време поплава. На поплавленим подручјима не треба пити воду из бунара. Све радове у води, блату или муљу изводити у гуменим чизмама и рукавицама. Уколико постоје и најмање озледе на рукама и ногама, такве радове не треба изводити. Храну заштитити од додира пацова и мишева.

Постоје вакцине против лептоспирозе. Лечење је симптоматско.

ОБАВЕШТЕЊЕ

Полазак на путовање у организацији Удружења војних пензионера Србије „Пут пријатељства 2014.“, због измене датума комеморативних свечаности на Крфу, уместо 18. септембра помера се за 19. септембар. Учесници путовања треба да буду испред зграде Централног дома Војске Србије тога дана пре 7 часова. Полазак на пут биће тачно у 7,00 часова.

Извршни одбор

Лековите намирнице о којима
мало знамо

КРАСТАВАЦ

Некада су нас учили да краставац нема посебних нутриционистичких квалитета, осим што је добар диуретик. Заборавите и прочитајте следећи текст: краставац је прави драги камен за људско здравље.

1. Краставац садржи дневну дозу већине витамина и минерала потребних људском организму, као што су Б1, Б2, Б3, Б5, Б6, вит. Ц, затим фолну киселину, калцијум, гвожђе, магнезијум, фосфор, цинк, калијум (потасу).

2. Када осетите умор у подневним часовима, уместо кафе, поједите један краставац - изврстан извор Б витамина и глицеда, што ће вам обезбедити брзи опоравак током вишечасовног периода.

3. Замагљено огледало у купатилу обришите кришком краставца. Не само што ћете га очистити, него ћете тај простор освежити аромом сличном оној у неком СПА центру.

4. Да се избегне страшна главобоља или мамурлук, пре спавања поједите неколико кришки краставца. Пробудите се свежи и одморни.

Захваљујући витамину Б и електролитима, организму ће се повратити хранљиви састојци и успоставити равнотежа организма а, на тај начин избећиће се болови.

5. Пре одласка на плажу, места на телу где имате целулит, а вази и за остале боре, трљајте краставцем пар минута. Физио-хемијска супстанца краставца сакупља колаген и затвара га на површини коже па, на тај начин, визуелно умањује ефекат целулита.

6. Као брзи оброк, један краставац може вам „заварати“ глад.

7. Ако краставцем истрљате ваше ципеле, импрегнираћете их, на извешан начин, а постићићете високи сјај.

8. Шарке на вратима, које шкрипе, подмажите краставцем.

9. Под стресом сте! У посуду са кључалом водом убаците пресечен цео краставац. У контакту кључале воде и хемијских компоненти краставца, испарава општајућа арома која умањује стрес. Ово је препорука особама са стресним професијама, као и онима које се задесу у таквој ситуацији.

10. Да се елиминише неугодан дах из уста, на непце треба језиком притиснути комад краставца око 30 секунди. Хемијска својства краставца елиминисаће бактерије које су узрочници тог неугодног мириса из уста.

11. Краставац је одлично еколошко средство за чишћење инокс славина, док руке остају неоштећене.

12. Ако пишете мастилом, обележавате маркером или оловком у боји, па направите грешку, да би је избрисали, трљајте је спољном страном краставца, као што би чинили гумицом.

13. Ако се око ваших биљки скупљају неки црвићи или друге напасти, неколико криски краставца ставите у алуминијумску посуду па је оставите у близини биљке. Спој краставца и алуминијума ствара одбијајући мирис за инсекте и друге напасти али не смета људима.

Здравствене и социјално-економске потребе бораца и војних инвалида

ДА ЉУДИМА БУДЕ ЛАКШЕ

Све је већи број врешних особа којима је потребна туђа нега и помоћ

На територији Србије, почев од 2008. године, континуирано се реализује пројекат „Социјално- економски положај и здравствене потребе бораца и војних инвалида”, а покренут је на предлог Републичког одбора СУБНОР-а Србије. Пројекат је прихватио и финансијски подржава Министарство за рад, запошљавање и социјалну политику.

Основни циљ и задатак, због кога је ова активност покренута и до сада реализована у 45 градова и општина, односи се на прикупљање података и сагледавање актуелног стања о здравственим и социјалним потребама бораца и војних инвалида НОР-а.

На основу формиране базе података врши се њихова обрада, како би се могле планирати и спроводити одговарајуће мере за помоћ бораčkoј популацији и ратним војним инвалидима. У тим активностима ангажовано је чланство борацких организација. Планирано је и подстицање надлежних државних органа, друштвених и хуманитарних организација и удружења, како би се повећао ниво бриге о овој, претежно старој и од туђе помоћи зависној популацији.

Подаци су прикупљени од 9.850 бораца и ратних војних инвалида, а у појединим градовима анкетирањем су обухваћени и потомци бивших бораца, симпатизери - чланови борацких организација. Спровођење активности на прикупљању, обради и интерпретацији података поверена је Комисији за борацко-инвалидску заштиту Републичког одбора СУБНОР-а и одговарајућим комисијама борацких организација у градовима и општинама.

Стање задовољавајуће

За прикупљање података коришћен је упитник са питањима којима су обухваћене три области: 1) општи подаци (старост, пол, место становања, борацки статус), 2) здрав-

ствено стање, укључујући и податке о физичким способностима и степену зависности од туђе помоћи, и 3) социјалне прилике и материјално стање. Циљне групе овог истраживања су преживели борци НОР-а и војни инвалиди, укључујући инвалиде из ратних сукоба деведесетих година прошлог века.

Анализирани су подаци о 7.940 анкетираних чланова борацких организација из 40 градова и општина, чија обрада је завршена до краја 2013. године. Око једне четвртине анкетираних (24%) су женског пола. Три четвртине (76%) бораца и инвалида старији су од 80, а 57,3% од 85 година. Од 7.981 позитивног одговора, 3.480 (44,1%) своје здравље је оценило као задовољавајуће. 3.540 (44,9%) као лоше и 871 (9,9%) као врло лоше. Код особа старијих од 80 и више година регистровано је у просеку три и више обољења. Стање физичког здравља, у овом испитивању сагледавано је на основу 1492 одговора о способности кретања. Ограничена покретљивост регистрована је код 343 особе, од којих су 227 старе 85 и више година. Непокретних је 51 (3,4 %) бораца и инвалида.

Подаци о субјективној оцени здравственог стања и присуство више обољења, указују на изражене здравствене потребе, старост, ограничена покретљивост и непотераност, представљају ограничавајуће и отежавајуће факторе у процесима коришћења здравствених услуга. Ограниченост физичких способности, као посебне димензије здравља, огледа се у тешкоћама одржавања личне хигијене. Овим истраживањем је обухваћен мали број војних инвалида, јер су они организацијски везани за више удружења. Подаци о ограниченој покретљивости (343) и непотерности (51) везују се за последице повређивања, већи број обољења и подмуклу старост. Ове особе се такође сматрају инвалидима.

Већина анкетираних (42,1%) живи у вишечланним породицама. С обзиром да се претежно ради о старијим особама, значајно је истаћи да њих 1.360 (27,7 %) живе сами и 2.274 (32,6%) у двочланним домаћинствима. Од 6.989 анкетираних, 2769 (39,6 %) своје материјално стање оцењује као добро, 2827 (40,5%) као подношљиво, а скоро сваки пети као лоше.

Потребан смештај у домовима за старе

Породичне прилике, старост и здравствено стање бораца и ратних војних инвалида уско су повезане са исказаним потребама за услугама помоћи у кући и за смештај у дом за пензионере, инвалиде и стара лица. Од 7940 анкетираних, 2204 (27,7%) је исказало потребе за услугама помоћи у кући, а 1220 (15,4 %) за смештај у дом.

Резултати истраживања омогућили су да се употпуне подаци о чланству борацке организације, укључујући старосну и полну структуру, самопроцену здравственог стања, социјалне и породичне прилике и материјално стање. До сада су завршене две фазе реализације овог пројекта. У првој фази евидентирано је стање активирањем чланства борацке организације, а у другој су обрађени и интерпретирани добијени подаци. Резултати обрађених података, са списком анкетираних (који садржи кључне податке о месту становања, адреси са бројем телефона, изабраном лекару и подацима о здравственом стању и социјалним потребама), упућени су општинским одборима СУБНОР-а на коришћење. Да би се реализовали циљеви пројекта, неопходан је договор, планирање и спровођење активности, примерених нађеном стању и актуелним потребама бораца и војних инвалида и њихових потомака, а све у циљу отклањања недостатака и побољшања и унапређења бриге, најпре о преживелим борцима НОР-а и војним инвалидима, као и осталим члановима борацке организације, са изаженим здравственим, социјалним и другим потребама. У том контексту је препоручено да се спроведу следеће мере, у оквиру борацке организације:

а) Остварити непосредан увид у процену индивидуалног стања и потреба код оних чланова код којих су евидентирани проблем везани за здравствено стање (лоше и врло лоше), ограничена покретљивост или непотерност, живе сами, захтевају различите услове помоћи у кући, имају тешкоћа у остваривању здравствених услуга, лошег су материјалног стања и сл.

б) У реализацији ових задатака треба се ослонити на податке из списка анкетираних, где су евидентирани елементарне потребе, здравствени, социјални проблеми. Очекује се да чланови СУБНОР-а и осталих организација бораца и ратних војних инвалида, који су у могућности да на основу списка особа са приоритетним потребама, остваре непосредан контакт са овим особама, пруже непосредну помоћ у набавци лекова, намирница, штампе, контакта са изабраним лекаром и теренским јединицама здравствене службе (кућно лечење, патронажна служба, хитна помоћ). 2) на локалном нивоу: Оставити сарадњу са Домом здравља, Центром за социјални рад, Црвеним крстом и другим друштвеним и хуманитарним организацијама.

Интерно гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ

Удружење војних пензионера Србије
Београд, Браће Југовића 19

ЗА ИЗДАВАЧА
Љубомир Драгањац

НАСЛОВНА
СТРАНА:

Звонимир
Пешић

Година XII ■ Број 126/127 ■ Јул/Август 2014.

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милен Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ
Др Часлав Антић, мр Александар
Симоновски, Радисав Ристић, Ранко
Бабић, Будимир М. Попадић, Никола
Оташ
Душан Старчевић

ДОПИСНИЦИ
Добросав Алексић (Алексинац),
Ранко Бабић (Ниш), Предраг Добић
(Сремска Митровица), Радивоје
Здравковић (Подгорица),
Ило Михајловски (Чачак),
Будимир М. Попадић (Нови Сад),
мр Александар Симоновски (Крушевац),
Стеван Стојановић (Шабац),
Драгослав Ђорђевић (Крагујевац),
Јово Бенцун (Зајечар)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ
Будимир М. Попадић, М. Чуљић,
дописници и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА
Редакција

ДИСТРИБУЦИЈА
Павле Лучић

Лист излази месечно.
Тираж: 3.000 примерака
Телефон-факс: 011/322-8076

ШТАМПА
Пан-пласт, Београд

Адреса, Београд, Браће Југовића 19

Ел. пошта: uvps.veteran@gmail.com
Сајт Удружења <http://www.uvps.rs/>

ISSN 1452-3809

CIP –
Каталогизација
у публикацији
Народна
библиотека
Србије Војни
ветеран ISSN
1452-3809

Адвокатске услуге за КВП

БЕСПЛАТНИ САВЕТИ И ПОВОЉНИЈЕ

ОСТАЛЕ УСЛУГЕ

На основу уговора о пословној сарадњи
закљученог са УВПС, адвокати:

***Ивана Ц. ЈОВАНОВИЋ**, из Београда, ул.
Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ „Иванијум“),
тел. 011/2644384 и 064/1735395; Клијенте
прима: уторком: од 17.00-19.00 часова;

***Љиљана ЈАКОВЉЕВИЋ**, из Београда,
ул. Чубурска бр.2, Занатски центар „Пејтон“,
тел. 011/2446977 и 064/1427122; Клијенте
прима понедељком, средом и четвртом: зи-
ми од 17.00 - 19.00 а лети од 18.00 -19.30;

***Гордана БУЧЕВАЦ СТЕФАНОВИЋ**, из
Шапца, ул. Патријарха Павла бр. 10, тел.
015/314307 и 064/2328165; Клијенте прима:
четвртом од 18.00 - 19.00 часова;

За потребе војних пензионера ови адвока-
ти обављаће следеће правне послове: дава-
ће бесплатне правне савете и пружаће све
остале адвокатске услуге уз накнаду по важе-
ћој адвокатској тарифи умањеној за 20 одсто
(адвокати Љиљана Јаковљевић и Гордана
Бучевац Стефановић), односно 30 одсто
(адвокат Ивана Јовановић). Редослед адво-
ката дат је по редоследу склапања уговора.

УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕЊА

Уколико користите услуге у вези сахране
преко Удружења војних пензионера Србије
требало би да знате да услуге могу кори-
стити чланови УВПС, чланови њихових по-
родица, као и сви остали војни осигурани-
ци.

Преко Удружења могу се добити ком-
плетне услуге везане за сахрану:

- организација и заказивање термина за
сахрану или кремацију,
- упис у матичну књигу умрлих,
- спроводница за пренос покојника,
- штампање посмртних плаката,
- продаја погребне опреме,
- превоз покојника,
- организација војних почести,
- помоћ око сређивања докумената пре и
после сахране ради регулисања права чла-
нова породице после смрти војног осигура-
ника,
- бесплатан долазак у стан породице
преминулог ради договора.

Све додатне информације могу се доби-
ти у месним и општинским организацијама
УВПС, или директно на тел. 011/8333-142 и
011/6161-769; 064/1660-423 и 011/3181-812.

ПЕНЗИОНЕРСКО ЋОШЕ

АВИО- АФОРИЗМИ

*Икар је био непослушан син
Дадала – узео је погрешан
восак и перје.*

*Тражили смо богове на небу, а
они су сишли на земљу.*

*Боље испасти глуп, него из
авиона.*

*Шеста класа пилота заклела
се да брани једну државу, а
држава се поделила на шест.*

*Била је жена к'о авион: мужа
је варала само са пилотима.*

Миодраг Ђокић

ВЕОМА ПОВОЉНЕ СТОМАТОЛОШКЕ УСЛУГЕ ЗА ВОЈНЕ ПЕНЗИОНЕРЕ

У склопу сарадње са УВПС, Стома-
толошка ординација „Президент М“,
Звездара, Михаила Булгакова (бивша
Душана Петровића Шанета) 46, са ти-
мом искусних стручњака, војним пен-
зионерима нуди бројне погодности:

Део услуга бесплатно – стоматоло-
шки преглед, консултација и стручно
мишљење,

Остале стоматолошке услуге (проте-
зе, пломбе, надogradње и друго), уз
значајне финансијске погодности –
плаћање на рате или са попустом, у
зависности од врсте услуге.

Доказани тим стручњака нуди **све
стоматолошке услуге брзо, квали-
тетно и повољно.**

Телефони за контакт и информаци-
је: **011/342-7481, 063/214-800,
064/135-1487.**

ОБАВЕШТЕЊЕ

Дружење негдашњих припадника касарне „Маршал Тито“ у Загребу одржаће
се у ресторану „Михајловац“ на Бановом Брду у Београду 11.10.2014. године са
почетком у 14 часова.

Пријаве до 1.10. путем телефона: 064/596-1415 (Зоран Митић), 063/849-7691
(Неђо Крајновић) и 065/330-7770 (Предраг Мишулић).

Цена конзумације: 1.900 динара за Београђане и оне из приградских општина
главног града и 1.800 динара за остале.

Организациони одбор